

**SAFRANBOLU, BAĞLARBAŞI MAHALLESİ'NDEKİ KONUT
MİMARİSİNİN İNCELENMESİ**

Cansu Nur AK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2019

Cansu Nur AK tarafından hazırlanan “SAFRANBOLU, BAĞLARBAŞI MAHALLESİ’NDEKİ KONUT MİMARİSİNİN İNCELENMESİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Sare SAHİL

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Doç. Dr. Arzu ÖZEN YAVUZ

Mimarlık Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Cansu Nur AK

11/07/2019

SAFRANBOLU, BAĞLARBAŞI MAHALLESİ'NDEKİ KONUT MİMARİSİNİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Cansu Nur AK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2019

ÖZET

Safranbolu, Batıkaradeniz Bölgesinin bir ili olan Karabük'ün en büyük ilçesi olarak geleneksel konut mimarisi ile ön plana çıkmaktadır. Geleneksel Safranbolu Evi, Geleneksel Türk Evi özelliklerini taşımasıyla mimari literatürdeki önemli konulardan biridir. Safranbolu; yapı ve yerleşme özelliklerine göre Çarşı, Kıranköy ve Bağlar bölümü olarak üçe ayrılırken geleneksel konut dokusu yoğunluğu Bağlar ve Çarşı bölümünde belirginleşmektedir. Bu çalışmada Safranbolu Bağlar, Bağlarbaşı mevkiinden seçilen 10 bağ evi plan tipleri, yapı malzemeleri, konut birimlerinin eski işleyişleri ve günümüz işleyiş şekilleri konu alınmaktadır. Plan tipolojilerinin incelenmesiyle cephe analizi yapıldığında açıklıkların kuzey cephelerde sağırlandığı ve güney cephelerde sıklaştığı genellemesi yapılmaktadır. Bölgedeki evlerden seçilenler arasında sokakla kurulan ilişkinin, plan tiplerinin ve cephelerinin analiz edildiği pafta çalışmaları yapılmaktadır. Bölgedeki Bağ Evi konut tiplerinin çevreyle olan ilişkisindeki durumunda sokak unsurunun önem tesir ettiği, girişlerin sokak cephesinden olmasından anlaşılmaktadır. Konutların içindeki mekanların işleyiş şeklinin günümüz hayatındaki yeri saptanmakta olup ortak özellikleri ortaya çıkmakta ve günümüze adapte olma şekillerindeki durumlar tespit edilmektedir. Bu çalışmanın sonucunda; Geleneksel Türk Evi'nin ve Geleneksel Safranbolu Evi'nin plan tipi özellikleri plan tipolojilerinin de ortak paydada buluşmasını sağlasa da Bağ Evlerinin özgün yapılar olup birbirinden farklılaştıklarını, her birinin ihtiyaca ve kullanıcıya göre oluştuğu tespit edilmektedir.

Bilim Kodu : 80107
Anahtar Kelimeler : Bağ evleri, konutlaşma, kent dokusu
Sayfa Adedi : 148
Danışman : Prof. Dr. Sare SAHİL

ANALYSIS OF HOUSING ARCHITECTURE IN SAFRANBOLU, BAĞLARBAŞI
NEIGHBORHOOD

(M. Sc. Thesis)

Cansu Nur AK

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

July 2019

ABSTRACT

Safranbolu stands out with its traditional residential architecture as the largest district of Karabük, a province of the western Blacksea Region. Traditional Safranbolu House is one of the important issues in the architectural literature with its characteristics of Traditional Turkish House. Safranbolu; According to the structure and settlement characteristics, the district divided into 3 sections as Çarşı, Kıranköy and Bağlar, while the density of traditional dwellings becomes apparent in Bağlar and Çarşı. In this study, 10 bond house plan types selected from Safranbolu Baglar, Bağlarbasi location with respect to their building materials, old functioning of housing units and current functioning criteria. When analyzing the plan typologies, it is generalized that frequency of openings become rare on the northern-side than southern-side of the buildings. A catalog planning is carried out between the selected houses in the region and the relationship between the street, the plan types and facades. The functioning of the spaces within the houses is objected in daily life, which lead common features to revealed and the situations in the way of adapting to the present are determined. As a result of this study; Although the plan type characteristics of the Traditional Turkish House and the Traditional House of Safranbolu allow the plan typologies to unite with itself, it is determined that the vineyard houses are unique structures and differentiate from each other and they are formed according to the need.

Science Code : 80107

Key Words : Bound houses, housing, settlement, urban texture

Page Number : 148

Supervisor : Prof. Dr. Sare SAHİL

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında bana olan desteklerini esirgemeyen, yardımlarıyla yön veren, sayın hocam Prof. Dr. Sare SAHİL'e, yardımlarıyla destek olan sayın hocam Doç. Dr. Arzu ÖZEN YAVUZ'a, fikirleriyle katkı sağlayarak tezimi geliştirmemi sağlayan sayın hocam Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK'e, maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme, Safranbolu'da bana yardımı olan sayın Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürü Mustafa SUCU'ya ve Bağlarbaşı Mahallesi sakinleriyle tüm Safranbolu halkına teşekkür ederim. Sayın Prof. Dr. Aysun ÖZKÖSE'ye Erbaklar Evi restorasyon çalışmasıyla, sayın Süreyya SARUHAN'a Paçacıoğlu Bağ Evi restorasyon çalışmasıyla, sayın Fatih DÖKMECİ'ye Ayser Çolak Evi restorasyon çalışmasıyla, sayın Nihat CEBECİ'ye Ak Konak restorasyon çalışmasıyla, sayın Elif HACIALİOĞLU'na Ayşe Kunt Ataoğlu Evi restorasyon çalışmasıyla tezime katkıda bulundukları için teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xvi
HARİTALARIN LİSTESİ.....	xvii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xviii
1. GİRİŞ.....	1
2. KONUT KAVRAMI.....	3
3. SAFRANBOLU'DAKİ KONUTLAŞMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	5
3.1. Coğrafi Konum.....	5
3.2. İklim	6
3.3. Yağış	6
3.4. Sıcaklık	7
3.5. Yeryüzü Şekilleri	7
3.6. Safranbolu'nun Tarihçesi	9
4. GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ KAPSAMINDA SAFRANBOLU EVİ	17
4.1. Geleneksel Türk Evi.....	17
4.1.1. Türk Evi'nin mekansal ve yapısal özellikleri.....	21
4.2. Safranbolu'da Geleneksel Konut Örneği Olarak Çarşı Evi	29

	Sayfa
5. BAĞLAR KONUTU.....	35
5.1. Bağlar Konutunun Plan Şeması.....	36
5.1.1. Bağlar konutu plan şemasında bahçe kavramı	42
5.2. Bağlar Konutunda Açıklıkların Biçimlenmesi ve Cephe Oluşumu	50
5.3. Malzeme ve Teknik	51
6. BAĞLAR BÖLGESİ'NDEN SEÇİLMİŞ BAĞ EVLERİNE AİT PLAN TİPİ İNCELEMELERİ	57
6.1. Ayser Çolak Evi.....	58
6.2. Ak Konak.....	62
6.3. Erbaklar Evi	80
6.4. Mustafa Candan Evi	83
6.5. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi.....	86
6.6. Paçacıoğlu Konak.....	90
6.7. Sami Kavsaoglu Evi	94
6.8. Gökçüoğlu Konak.....	98
6.9. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi	102
6.10. Ayşe Türkan Akçasu Evi	106
7. SONUÇ	113
KAYNAKLAR	117
EKLER.....	121
EK-1. Safranbolu sit alanları ve etkileme geçiş alanı koruma amaçlı uygulama imar planı uygulama yönetmeliği	122
EK-2. Bağlarbaşı Mahallesi, ilave+revizyon koruma amaçlı uygulama imar planı	136
EK-3. Analiz paftaları	137
ÖZGEÇMİŞ	147

Sayfa

DİZİN	148
-------------	-----

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Safranbolu’da geleneksel Türk evi avlularında yer alan birki türleri listesi	9

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Karabük ili yıllık yağış grafiği.....	6
Şekil 3.2. Karabük ili yıllık sıcaklık grafiği.....	7
Şekil 4.1. Sofasız plan tipi örneği 1	25
Şekil 4.2. Sofasız plan tipi örneği 2	25
Şekil 4.3. Dış sofalı plan tipi.....	26
Şekil 4.4. Dış sofalı olarak köşe sofalı plan tipi örneği	26
Şekil 4.5. İç sofalı plan tipi örneği	27
Şekil 4.6. Orta sofalı plan tipi örneği.....	28
Şekil 4.7. Kaymakamlar Evi zemin kat planı	31
Şekil 4.8. Kaymakamlar Evi 1. kat planı	32
Şekil 4.9. Kaymakamlar Evi 2. kat planı	33
Şekil 5.1. Curtlar havuzlu köşkü zemin kat planı	38
Şekil 5.2. Curtlar havuzlu köşkü üst kat planı	39
Şekil 5.3. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği bodrum kat	40
Şekil 5.4. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği zemin kat.....	41
Şekil 5.5. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği üst kat ..	42
Şekil 5.6. Paçacıoğlu Bağ Evi vaziyet planı	43
Şekil 5.7. Ak Konak vaziyet planı	44
Şekil 5.8. Ayser Çolak Evi vaziyet planı	45
Şekil 5.9. Bahçe duvarıyla birlikte tasarlanan evlerden sokak görünüşü	46
Şekil 5.10. Bağlarbaşı Mahallesi'nden seçilen evlerin bahçeye göre konumlanması şekli	49

Şekil	Sayfa
Şekil 6.1. Ayser Çolak Evi vaziyet planı	58
Şekil 6.2. Ayser Çolak Evi zemin kat planı	58
Şekil 6.3. Ayser Çolak Evi ara kat planı	59
Şekil 6.4. Ayser Çolak Evi 1. kat planı	60
Şekil 6.5. Ayser Çolak Evi işlevsel değişim şekli	61
Şekil 6.6. Ayser Çolak Evi mekansal örgütlenme şekli	62
Şekil 6.7. Ak Konak vaziyet planı	62
Şekil 6.8. Ak Konak zemin kat planı	63
Şekil 6.9. Ak Konak 1. kat planı	64
Şekil 6.10. Ak Konak çatı planı	65
Şekil 6.11. Ak Konak işlevsel değişim şekli	66
Şekil 6.12. Ak Konak mekansal örgütlenme şekli	66
Şekil 6.13. Ak Konak rölöve çalışması vaziyet planı gösterimleri	67
Şekil 6.14. Ak Konak rölöve çalışması zemin kat planı	67
Şekil 6.15. Ak Konak rölöve çalışması 1. kat planı	68
Şekil 6.16. Ak Konak rölöve çalışması çatı katı planı	69
Şekil 6.17. Ak Konak rölöve çalışması çatı planı	70
Şekil 6.18. Ak Konak rölöve çalışması C-C kesiti	71
Şekil 6.19. Ak Konak rölöve çalışması A-A kesiti	72
Şekil 6.20. Ak Konak rölöve çalışması B-B kesiti	73
Şekil 6.21. Ak Konak rölöve çalışması arka cephe	74
Şekil 6.22. Ak Konak rölöve çalışması ön cephe	75
Şekil 6.23. Ak Konak rölöve çalışması sağ cephe	76
Şekil 6.24. Ak Konak rölöve çalışması sol cephe	77

Şekil	Sayfa
Şekil 6.25. Ak Konak rölöve çalışması 1. kat, çatı katı döşeme ve zemin kat tavan planı	77
Şekil 6.26. Ak Konak rölöve çalışması 1. ve 2. kat tavan planı	78
Şekil 6.27. Ak Konak rölöve çalışması pencere detayı	78
Şekil 6.28. Ak Konak rölöve çalışması dolap ve kapı detayı	78
Şekil 6.29. Erbaklar Evi vaziyet planı	80
Şekil 6.30. Erbaklar Evi zemin kat planı	80
Şekil 6.31. Erbaklar Evi 1. kat planı	81
Şekil 6.32. Erbaklar Evi işlevsel değişim şekli.....	82
Şekil 6.33. Erbaklar Evi mekansal örgütlenme şekli	83
Şekil 6.34. Mustafa Candan Evi vaziyet planı	83
Şekil 6.35. Mustafa Candan Evi zemin kat planı.....	84
Şekil 6.36. Mustafa Candan Evi 1. kat planı.....	84
Şekil 6.37. Mustafa Candan Evi işlevsel değişim şekli	85
Şekil 6.38. Mustafa Candan Evi mekansal örgütlenme şekli.....	86
Şekil 6.39. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi vaziyet planı.....	86
Şekil 6.40. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi zemin kat planı.....	87
Şekil 6.41. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi 1. kat planı	88
Şekil 6.42. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi işlevsel değişim şekli	89
Şekil 6.43. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli	89
Şekil 6.44. Paçacıoğlu Konak vaziyet planı.....	90
Şekil 6.45. Paçacıoğlu Konak bodrum kat planı.....	90
Şekil 6.46. Paçacıoğlu Konak zemin kat planı	91
Şekil 6.47. Paçacıoğlu Konak 1. kat planı	92
Şekil 6.48. Paçacıoğlu Konak işlevsel değişim şekli.....	93

Şekil	Sayfa
Şekil 6.49. Paçacıoğlu Konak mekansal örgütlenme şekli	93
Şekil 6.50. Sami Kavsaoğlu Evi vaziyet plan	94
Şekil 6.51. Sami Kavsaoğlu Evi zemin kat planı	94
Şekil 6.52. Sami Kavsaoğlu Evi 1. kat planı.....	95
Şekil 6.53. Sami Kavsaoğlu Evi çatı katı planı.....	96
Şekil 6.54. Sami Kavsaoğlu Evi işlevsel şekli	97
Şekil 6.55. Sami Kavsaoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli.....	97
Şekil 6.56. Gökçuoğlu Konak vaziyet planı	98
Şekil 6.57. Gökçuoğlu Konak bodrum kat planı.....	98
Şekil 6.58. Gökçuoğlu Konak zemin kat planı	99
Şekil 6.59. Gökçuoğlu Konak 1. kat planı	100
Şekil 6.60. Gökçuoğlu Konak işlevsel değişim şekli.....	101
Şekil 6.61. Gökçuoğlu Konak mekansal örgütlenme şekli	101
Şekil 6.62. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi vaziyet planı	102
Şekil 6.63. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi bodrum kat planı	102
Şekil 6.64. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi zemin kat planı	103
Şekil 6.65. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi çatı katı planı	104
Şekil 6.66. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi işlevsel değişim şekli	105
Şekil 6.67. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli.....	105
Şekil 6.68. Ayşe Türkan Akçasu Evi vaziyet planı	106
Şekil 6.69. Ayşe Türkan Akçasu Evi bodrum planı.....	106
Şekil 6.70. Ayşe Türkan Akçasu Evi ara kat planı	107
Şekil 6.71. Ayşe Türkan Akçasu Evi 1. kat planı	108
Şekil 6.72. Ayşe Türkan Akçasu Evi işlevsel değişim şekli.....	109

Şekil**Sayfa**

Şekil 6.73. Ayşe Türkan Akçasu Evi mekansal örgütlenme şekli	109
--	-----

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 4.1. Ak konak bahna örneği.....	17
Resim 4.2. Dönme dolap örneği	18
Resim 4.3. Ak konak cephedeki glisteler.....	19
Resim 4.4. Ak konaktan muşabak örneği	20
Resim 4.5. Ak konaktan yüklük örneği	21
Resim 4.6. Kaymakamlar Evi	30
Resim 4.7. Kaymakamlar Evi hayat bölümünden bir görüntü.....	30
Resim 4.8. Kaymakamlar Evi selamlık odası	34
Resim 4.9. Kaymakamlar Evi harem odası.....	34
Resim 5.1. Paçacıoğlu Bağ Evi sokak görüntüsü	43
Resim 5.2. Bahçe duvarıyla evin konumlandırılması	46
Resim 5.3. Develik Sokak’tan bir görüntü.....	47
Resim 5.4. Antep Sokak’tan bir görüntü	48
Resim 5.5. Develik Sokak’taki evlerden bahçe görüntüsü	48
Resim 5.6. Antep Sokak’tan bahçe kapısı görüntüsü	49
Resim 5.7. Taş duvar örme dizilimi.....	49
Resim 5.8. Taş duvar kemer, ahşap hatıllar ve dikmeler ile ilişkisi	53
Resim 5.9. Ak konak üst kat taşıyıcı sistemi	54
Resim 5.10. Ak konak zemin kat ve üst kat taşıyıcı sistemi.....	54
Resim 5.11. Ak konak zemin kat ve üst kat, çatı katı taşıyıcı sistemi	55
Resim 5.12. Ak konak zemin kat taş duvar ve mazgal pencereler	55
Resim 5.13. Ak konak merdiven örneği	56
Resim 6.1. Ak Konak yıkılıp yeniden inşa edilmiş evin eski hali (2014)	79

Resim	Sayfa
Resim 6.2. Ak Konak yıkılıp yeniden inşa edilmiş evin yeni hali (2016).....	79
Resim 6.3. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokak görüntüsü.....	110
Resim 6.4. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokak görüntüsü.....	110
Resim 6.5. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokakta Ak Konak bahçesi ve yan parselde ki ev.....	111
Resim 6.6. Bağlarbaşı Mahallesi’nden manzara.....	111
Resim 6.7. Ak Konak.....	112
Resim 6.8. Paçacıoğlu Konak	112

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 3.1. Karabük ili siyasi haritası	5
Harita 3.2. Safranbolu'nun topoğrafyasını gösteren harita	8
Harita 3.3. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu haritası	10
Harita 3.4. Safranbolu ilçesinin 1976 yılındaki bölgeleri	11
Harita 3.5. Safranbolu'nun Bağlar, Yeni Yerleşim, Kıranköy ve Eski Çarşı Bölümü...	13
Harita 3.6. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu, Bağlar haritası	14
Harita 3.7. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu, Çarşı haritası	15
Harita 6.1. Bağlarbaşı Bölgesi'nde incelenen evleri gösteren harita	57

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	Açıklamalar
-----------------	--------------------

cm	Santimetre
-----------	------------

Kısaltmalar	Açıklamalar
--------------------	--------------------

WC	Tuvalet
-----------	---------

1. GİRİŞ

Safranbolu, tarihi kent yapısıyla ve geleneksel konut dokusuyla bilinen bir kenttir. Yeni mimari üslup oluşumlarında toplumun ve fiziksel olarak ortamın değişme ve gelişme süreci büyük öneme sahiptir. Her yeni bir üslup, sahip olduğu dönem özelliklerini ve toplum yapısına ayna tutmaktadır. Mimarlık alanında ise en çok ürünün ortaya çıktığı alan konut tasarımıdır (Mısırlı ve Benian, 2016). Safranbolu'nun tarihi kent yapısındaki geleneksel mimari özelliklerin günümüze kadar süregelmiş olması ve bu değerlerin korunabilmesi kültürel mirasımız için büyük bir önem taşımaktadır. Göçebe hayat düzeninden yerleşik hayata geçiş döneminin, Türk kültürü ve mimarisinin gelişmesinde mühim bir konu olduğu bilinmektedir. Geleneksel Türk evi plan şemaları, konutların kotlara göre kullanılması, sofalar, haremlik selamlık bölümler, gömme dolaplar, kapılar vb. unsurlar bu önemli konuda önemli rollere sahiptirler. Safranbolu evleri, geleneksel Türk evinin bu unsurlardaki özellikleri günümüze kadar korunmuştur (Tokol, 2014). Safranbolu'daki bağ evleri, çağımızdaki mimarlık kapsamında ve mimari sorunlar arasında küçük bir ölçekte kalmıştır. Bu çalışmada bölge ölçeğinde bağ evleri hakkındaki duruma verilmesi gereken önem de anlatılmaktadır. Bağ evlerinin oluşumunda kullanıcının da rolü tespit edilmekte olup bunun yapının oluşumuna etkileri incelenmektedir. Bu değerlerin anlatıldığı çalışmalara katkı sağlamak için literatürlere yeni bir kaynak sağlamak amaçlı yapılan bir inceleme çalışmasıdır.

Bağ evi kırsal alanda yaşayan toplumların tarımsal alandaki faaliyetlerinde küçük görülmemesi gereken bir olgudur. Bağ evleri, bağcılık faaliyetlerinin Anadolu'daki yaşadığı sürece de bağlı bir şekilde kullanıcıların mekan ve yapım geleneklerini gösteren, toplum tarafından kabul görmüş, çağımıza uyum sağlarken gelişme sürecine girmiş, bu süreçte biçimsel ve içerik olarak bir uyum sağlamaya çalışırken yerel özelliklerden de kopmamış kültür ürünleridir (Başakman, 1986:167). Safranbolu'daki konut mimarisi Osmanlı konut mimarisi özelliklerini de taşımasıyla bilinmekte olup yerel koşullar, arazinin biçimlenmesi, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan halkın ihtiyaç durumları ve kullanıcıların ekonomik yeterlilikleri planların oluşmasında belirleyici etkenlerden olmuştur. Türkiye'de yöresel konut mimarisinin belirlenmesindeki önemli etkenlerden bölge coğrafyası, geleneksel tutum, dini tercihlerin oluşturduğu yaşama şekilleri sıralanmaktadır. Tüm bu

etkenlere hakim olansa toplumun sosyo-kültürel yapısı olmaktadır. Bütün bu faktörler kırsal alandaki konutların gelişiminde de önemli role sahiptirler (Sezgin, 2016).

Bu çalışmada Safranbolu'daki Bağlarbaşı Mahallesi'nde seçilmiş olan Develik Sokak ve bu sokağı takip eden yerden 10 tane seçilmiş konut mimarisi örnekleri planları, cepheleri, malzeme ve teknik özellikleri kapsamında incelenirken sokaktaki geleneksel konut dokusunu da incelemek ve bu bölgedeki bağ evlerinin Geleneksel Safranbolu Evi kapsamında değerlendirmektir. Çalışmadaki söz konusu olan mahalledeki bölgenin inceleme alanı olarak seçilmesinin önemli sebepleri; alanın kentsel sit alanı içinde olmasının yanı sıra konut kullanımı yoğunlukta ve geleneksel konut dokusu özelliği taşımasıyla birlikte anıtsal yapı özelliklerini taşıyan konutlardan oluşan bir bölgeyi tanımlamakta olmasıdır.

Çalışma yöntemi olarak literatür ve arşivlerin incelenmesinden sonra alan araştırmaları yapılmış olup yerinde ölçüm ve fotoğraflama sebebi ile sokak sakinlerinden öğrenilen bilgiler de sunulmaktadır. Tüm bu çalışmaların katkısıyla Bağlarbaşı Mahallesi'ndeki seçilen alandaki durum incelenirken konutların bireysel olarak rolleri tespit edilmekte olup bu durumla ilgili belgeler yapılmaktadır.

2. KONUT KAVRAMI

İnsanoğlu varoluşundan beri barınmaya ihtiyaç duymuştur. En başında doğadan kendini korumak olarak başlayan bu durum gelişen mahremiyet duygusuyla da çağdaşlaşarak konut kavramı haline gelip bazı temel ihtiyaçların karşılanabilmesinin yanında fiziksel ve kültürel etkenlerin de eklenmesiyle farklılaşma yolunda gelişmesini sağlayarak farklı konut yaklaşımlarını oluşturmuştur.

Konut sadece barınmak için bir mekandır bakış açısıyla bakılmamalıdır. Konut, insanoğlunun yaşamı boyunca evrene baktığı bir bakış açısı, kendini yasnitabilecek fırsatı bulduğu bir araç ve aidiyetlik duyduğu bir mekandır (İmamoğlu, 2010).

Konutu oluşturan temel birimlerin konumlanma şekli, bu işlevlerin birbiri ile olan ilişkileri ve bağlantı şekilleri konutun planının oluşumunda en etkili faktörlerdendir. Bunların yanı sıra konutun çevresiyle, dış yapısıyla olan ilişkisi: sokağın biçimlenmesine göre konumu ve etrafındaki diğer konut ve yapılarla ilişkisi, konut kullanıcısının kültürel yapısı ve yaşantısı, geçim kaynakları, fiziksel alışkanlıkları tüm bu farklılaşmanın oluşumunu sağlamaktadır. Konutta çeşitliliği sağlayan etkenlerden birisi de malzeme kullanımıdır. Bu farklılaşmalara sebep olan etkenler ortak özellikler taşıdıkları zaman ise bölgesel benzerliklere sebep olmaktadır.

Konut tipleri toplumsal sebeplerden dolayı oluşmaktadır. Sosyal sınıflanma ve konut tipleri birbiri ile doğrudan bağlantılıdır. Kentsel dokunun içindeki konutlaşmalar zamanla pek fazla değişime uğramamaktadırlar. Konut tipi çeşitleri, antik çağdan günümüze kadar değişiklik göstermemiş olup yaşam şekilleri değişerek farklılaşmıştır (Yurdanur Dülgeroğlu, 1995).

İnsanların ihtiyaçları doğrultusunda konutu oluşturan ve bulundurması gereken birimler bulunur. Bu birimlerin işlevleri belli başlıdır. Her konut insanların uyku vb. ihtiyaçları için bir yatak odası, yemek pişirip yiyebilmesi için bir mutfak, oturup sosyalleşebileceği ve çeşitli aktiviteler yapabileceği bir oturma odası, temizlik ve bazı ihtiyaçların karşılanabilmesi için wc ve banyo birimleri bulundurulmalıdır. Bu birimlerin birbiri ile ilişkisi, işleyiş biçimleri ve büyüklükleri tercihe ve ihtiyaçlara göre değişebilmektedir. Örneğin bazı konutlarda oturma birimi ve yemek pişirme birimi birlikte çözüme kavuşturulmaktayken,

bazı konutlarda ise ayrı ayrı konumlandırılan bu bölümlere yemek odası gibi farklı birimler de eklenebilmektedir. Wc ve banyonun da birlikte çözülebileceği gibi farklı birimler olarak tercihe göre ebeveyn odası gibi birimlere ayrıca eklenebildiği bilinmektedir. Bu birimlerin kullanıcının tercihinine göre yönlenebilmesine mimarın müsaade etme düzeyi ise konutun esneklik düzeyini oluşturur.

Bir kent, konutlarının sahip olduğu özelliklerle karakterize edilmektedir. Kentte konut birimi, kent halkının geleneği hakkındaki bilgileri aktarmayı sağlar (Yurdanur Dülgeroğlu, 1995:23). Kent bölümleri, fonksiyonel gruplara göre üç gruba ayrılırsa bunlardan biri konut diğerleri ise ekonomik faaliyetler ve dini-kültürel faaliyetlerdir. Bu gruplaşma Osmanlı kent morfolojisinin temel özelliğidir (Cerasi, 1999:82).

Konut mimarisi, toplumun sosyal yapısı ile etkileşim içinde olan kültürel yapısı etkisinde insanların ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulmuş ve geleceğe de o toplumun kültür seviyesi ile ilgili bilgi aktaran sanatsal bir kaynaktır. Yerel mimaride bir konut oluştururken her ne kadar kullanıcı ihtiyaçları önem teşkil etse de yapıyı esas etkileyen kullanıcının kültür seviyesi olarak karşımıza çıkmaktadır (Başakman, 1986:179).

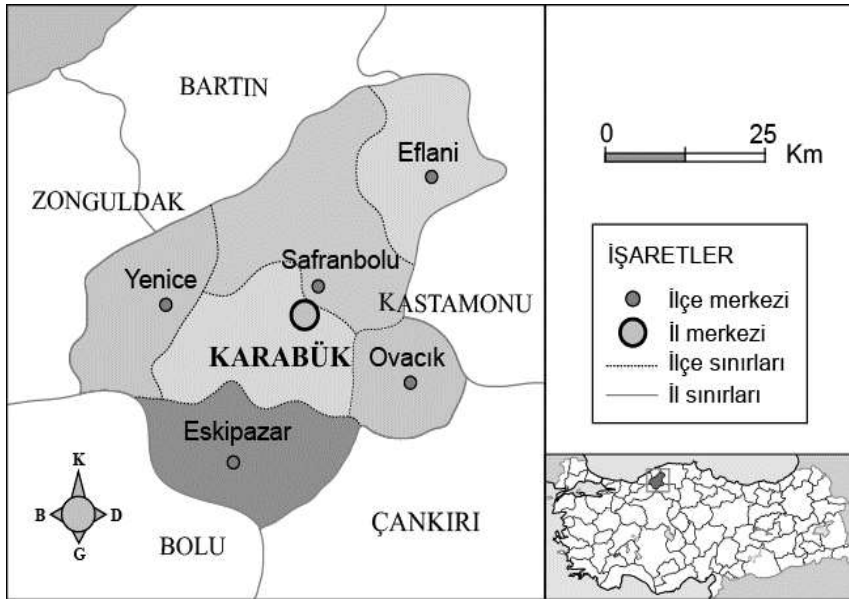
Bir diğer bakış açısına göre ise konut insan için olup insanla bir bütünü oluşturmaktadır. İnsanın yer almadığı bir konut var olma sebebini yitirdiği için kişiliğini de kaybederek yok olmaya mahkum kalacaktır (Başakman, 1986:196).

3. SAFRANBOLU'DAKİ KONUTLAŞMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Safranbolu'da konutlaşmayı etkileyen faktörler coğrafi konum, iklim, yeryüzü şekilleri ve Safranbolu'nun tarihçesi olmak üzere dört temel alanda incelenmiştir. Ayrıca Safranbolu'nun iklim özelliklerinin konutlaşmaya olan etkisinde ise yağış oranları ve yıllık sıcaklık değişimleri göz önünde bulundurulmuştur.

3.1. Coğrafi Konum

Safranbolu; Batı Karadeniz Bölgesinde bulunmakta olan, kuzeyde Bartın'a, kuzey doğu ve doğuda Kastamonu'ya, güney doğuda Çankırı'ya, güney batıda Bolu'ya, batıda Zonguldak'a komşuluk eden Karabük'ün merkez ilçesidir.

Harita 3.1. Karabük ili siyasi haritası (www.cografyaharitasi.com)

Karadeniz bölgesinde bulunan Karabük ili'nin yüzölçümü 4109 km² alan (www.karabuk.gov.tr) olup, konumunun koordinatları ise şu şekilde olmaktadır: 41° 11' 44.2356" Kuzey ve 32° 37' 21.5544" Doğu (www.haritatr.com). Karabük ili vadi ve platolardan oluşmuş bir ildir. Deniz seviyesinden yüksekliği 270 m'dir (www.karabuk.gov.tr).

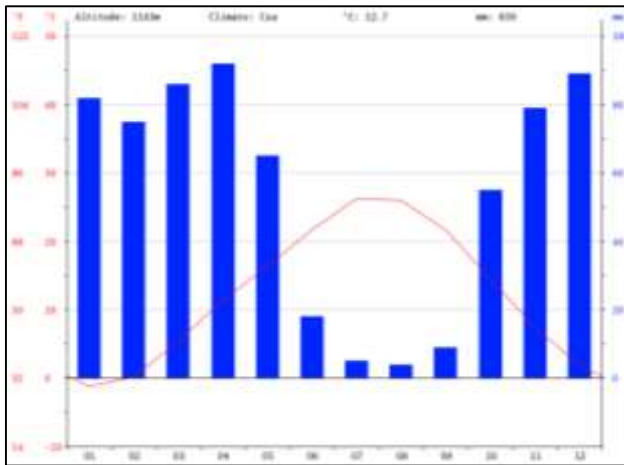
3.2. İklim

Karabük Batı Karadeniz Bölgesinde yer aldığı için Karadeniz ikliminin özelliklerini de göstermektedir; ama kıyının iç kısmında kaldığı için ise nemden faydalanamamaktadır ve bu yüzden çoğunlukla karasal iklimi yaşamaktadır. Karadeniz ikliminden karasal iklime geçiş bölgesinde bulunan Karabük’te geçiş tipi iklim etkisini göstermektedir. Yazları ılık, kısmen sıcak ve yağışlı, kışları ise serin, kısmen soğuk ve kar yağışlıdır.

Karabük ili genel sıcaklık ortalaması 13,2 °C ‘dır. Ocak ayı tüm yıllar bazında en düşük sıcaklığa sahip olup ortalama 2,60°C, en sıcak ay ise Temmuz olup 23,10°C sıcaklığa sahiptir (www.karabukkultur.gov.tr).

3.3. Yağış

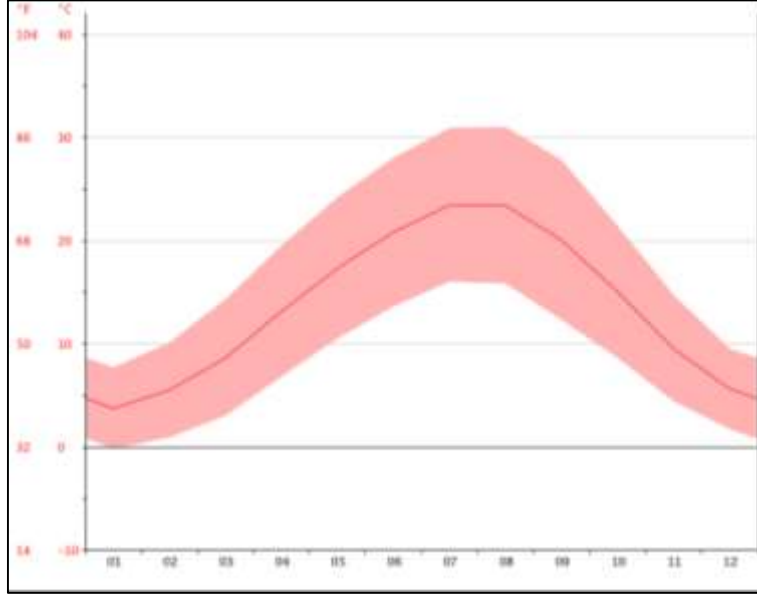
Karadeniz iklimi sebebiyle hemen hemen her mevsimde yağışlıdır. Temmuz ve Ağustos aylarında ise kurak bir zaman yaşamaktadır. Karadeniz kıyıları ile kıyaslanırsa ise yağış miktarı azdır. Senelik ortalama yağış miktarı 487.7 mm. dır. İlkbaharda ve yazın sağanak yağışlar olabilmektedir. Yağış grafiği incelendiğinde ise yağış oranı karasal iklimdeki gibi kış ayları olan Kasım, Aralık ve Ocakta yoğunluk göstermekle birlikte Karadeniz iklim Özelliğinde bulunan bahar ayı yağışlarına da sahiptir. Özellikle bahar aylarından Mayıs’ta yağış oranı yükselmektedir. Hakim rüzgar yönü ise güneybatıdır (www.karabukkultur.gov.tr).

Şekil 3.1. Karabük ili yıllık yağış grafiği (tr.climate-data.org)

Karabük'ün yıllık yağış grafiği Şekil 3.1 'de gösterilmiştir.

3.4. Sıcaklık

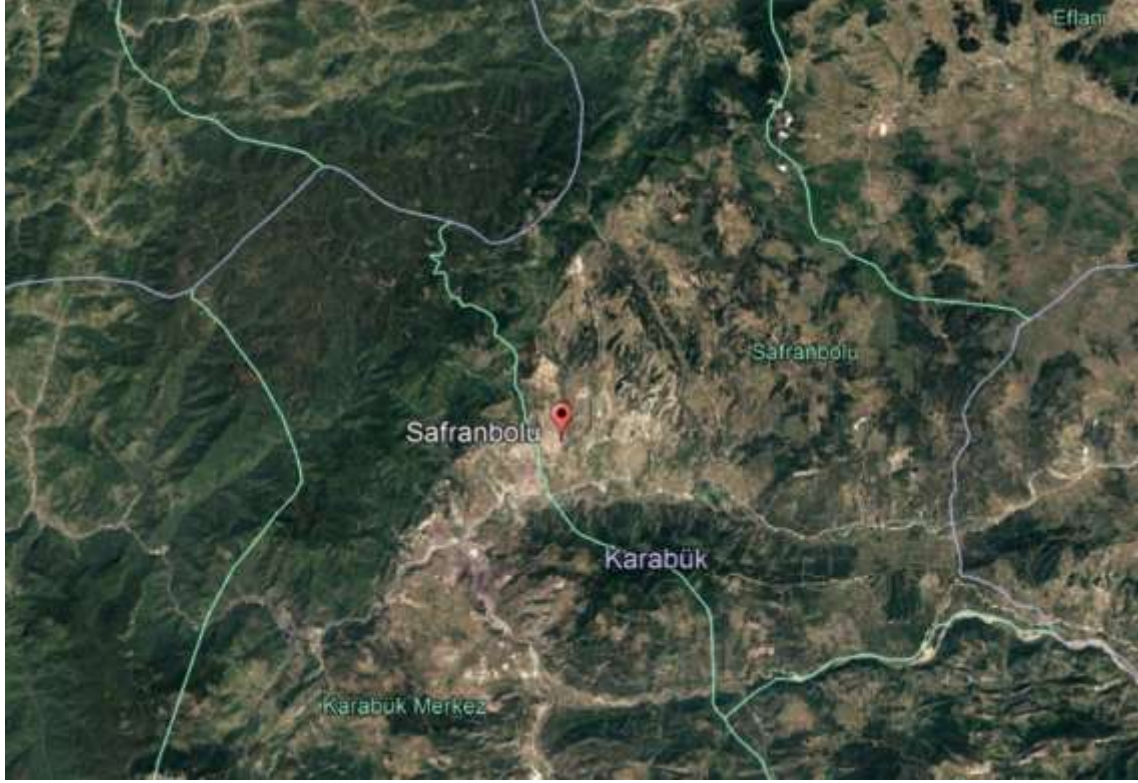

Şekil 3.2. Karabük ili yıllık sıcaklık grafiği (tr.climate-data.org)

Sıcaklık grafiğine göre Karabük ili bahar aylarında ılıman iklim özelliği göstermektedir. Kış aylarında ise ortalama sıcaklığın birden düşüşü gözlemlenmektedir. Yılın en sıcak olan ayları ise yaz aylarından olan Temmuz ve Ağustos olmaktadır. Sıcaklık değişim grafiği Şekil 3.2 'de gösterilmiştir.

3.5. Yeryüzü Şekilleri

Karadeniz Bölgesinde bulunan ve coğrafi anlamda engebeli bir alanda olan Safranbolu'nun koordinatları şu şekildedir: 41° 16' kuzey enlemi, 32° 41' boylamıdır. Safranbolu ilçesinin en alçak konumunun rakımı 300 m, en tepe konumu 1.750 m'dir. Bu durum şehir merkezinde ise farklılık göstermektedir. En alçak konum 400 m, en tepe konum ise 600 m'dir. Şehirde bulunan konutlar ise güneye doğru alçalan hafif eğimli bir yaylanın akarsularla oluşturduğu vadilerde bulunur (Gezer, 2013). Bu eğimli durum Safranbolu'da Şehir merkezi ve Bağlar kısmında topoğrafyada farklılıkların olduğunu göstermektedir.

Harita 3.2. Safranbolu'nun topoğrafyasını gösteren harita (www.google.com/maps)

Bölgenin topraklarında yetişen özel bitki olan Safran bitkisi kentin adında da yer almıştır. Safranbolu'nun yüksek tepelerinde yer alan Bağlar bölümünde ise üzüm bağları bulunmaktadır. Bağ bahçelerinde çeşitli meyve ağaçları da yetişmektedir. Bunun dışında bölgedeki orman alanının büyüklüğü Safranbolu'nun yeşilliğini ve geleneksel evlerinin ana malzemesinin ahşap olmasını da sağlamaktadır.

Çizelge 3.1.de Safranbolu'da geleneksel Türk evi avlularında yer alan birki türleri listesi tablosundan faydalanılmış olup bitki toplulukları türlerine göre ve en yaygın görülen tipler belirtilmiştir.

Çizelge 3.1. Safranbolu’da geleneksel Türk evi avlularında yer alan birki türleri listesi
(Bozkurt ve Altınçekiç, 2013)

Bitki topluluğu	En yaygın görülen tipler
İğne yapraklı ağaçlar	Kara çam, Sarı çam, Gökmar
Geniş yapraklı ağaçlar	Sakız ağacı, Gürgen, Saçlı meşe
Meyve ağaçları	Üzüm, İncir, Kızılcık
Sebze türleri	Fasulye, Ispanak, Biber
Çalılar	Kuşburnu, Gül, Defne
Otsu bitkiler	Begonya, Sardunya, Aslanagzı

3.5. Safranbolu’nun Tarihçesi

Safranbolu tarih öncesi çağdan itibaren çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir kenttir ve bunun örneklerinden biri Roma mezarlığı ve tapınağını bulundurmasıdır. 11. yüzyıldan itibaren de Türklerin şehri fethetmesiyle ticaret kenti olarak gelişmiştir (whc.unesco.org).

14. yüzyılın başından itibaren tamamen Türklerin egemenliğinde olan Safranbolu’nun, 18. yüzyılda Asya ve Avrupa ticaret ilişkilerinde rolü büyük olmuştur. Türk evinin kent dokusunda tarihi geçmişini korumasında büyük bir örnek olan bu şehir, geleneksel konut dokusuna da örnek olmasıyla, ahşap ve taş malzemesiyle de anıtsal yapılarından ötürü sit ilan edilmiş nadir şehirlerden biridir ve UNESCO Dünya Miras Listesi’nde bulunmaktadır (www.kulturvarliklari.gov.tr).

Harita 3.3. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu haritası (whc.unesco.org)

Harita 3.3.de 1993 yılında UNESCO tarafından hazırlanmış harita gösterilmiştir. 17. yüzyılda kervan ticareti sayesinde gelişerek ön plana çıkmıştır. Buna örnek olarak yapılan eserler ise inşa edilmiş 60 konuk odalı olan Cinci Han(1640-48), Köprülü Camii (1661) ve İzzet Paşa Camii (1796)'dir (whc.unesco.org).

Asırlar boyunca kervan ticaretinde önemli bir konuma sahip olmasından ötürü Safranbolu ekonomik anlamda gelişirken yerleşik kent dokusunda da gelişmiş olup yerel mimarisinin karakteri de ortaya çıkmıştır. Sultan 3. Selim zamanında Safranbolu'dan eğitim görebilmek sebebiyle İstanbul'a göçler olmuştur (Hersek, Meraki ve Meraki, 2000). Doğu ve Batı arasındaki ticari ilişkilerin kurulması sağlanırken yol güzergahında olan bu şehir demir yolunun gelmesiyle rolünü kaybetmiş olsa da başka ekonomik kaynaklara yönelip turizmden beslenmiştir ve konaklama alanında gelişmesinin devamını sağlamıştır. Demir-çelik fabrikasının da kurulması Safranbolu'nun kalkınması için yeni bir olanak sağlamıştır (www.metu.edu.tr).

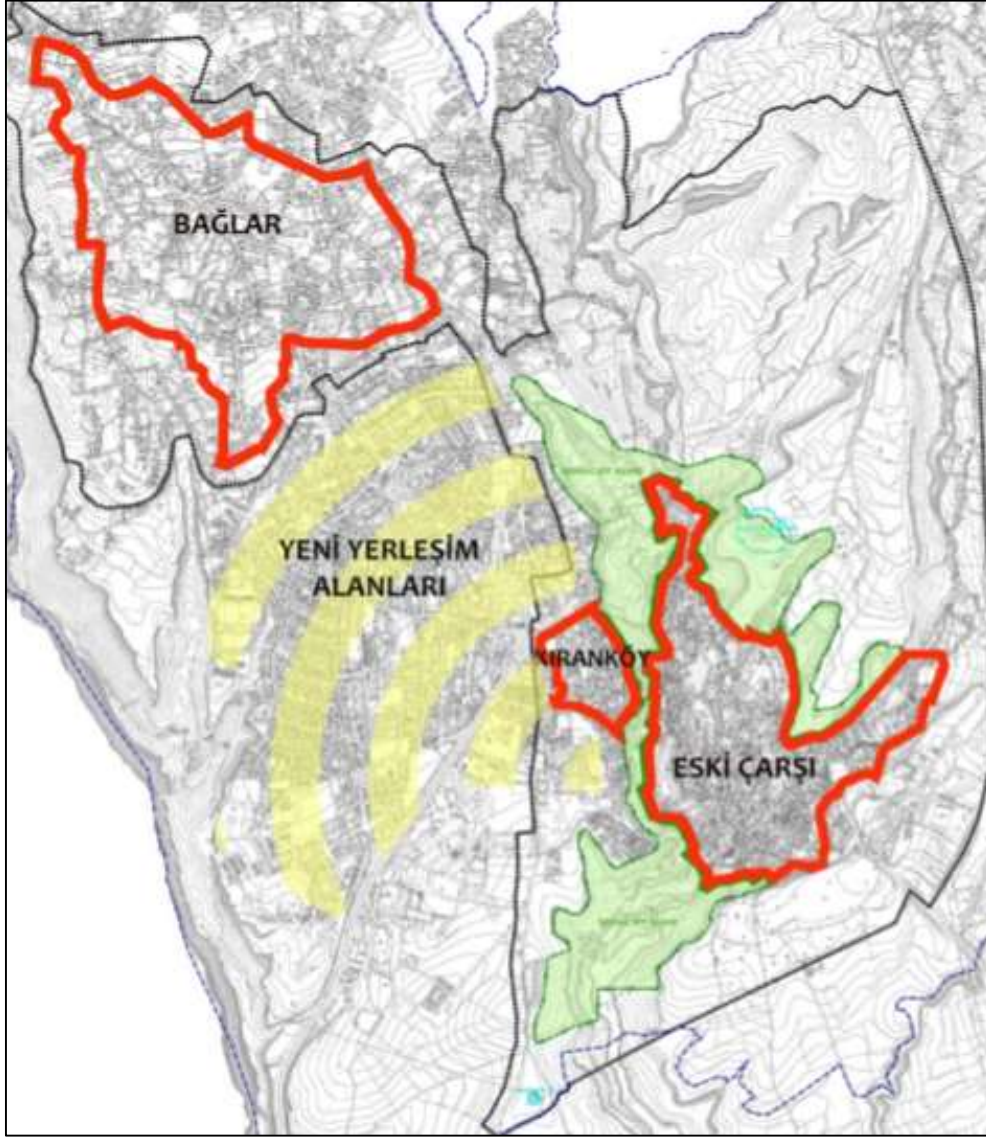
Harita 3.4. deki Çukur olarak ifade edilen kısım şehir merkezi kısmını ifade etmektedir. Kentin orta kısmında yer alan Kıranköy sakinlerinin birçoğunun evinin bodrum katında şaraphanelerin bulunması Safranbolu'da yapılan bağıcılığın da bir kanıtıdır. Şehrin yüksek kısmı olan Bağlar tarafı bağ evlerinden oluşmakta ve genellikle yaz aylarında kullanılmaktadır. Bağlar kesiminde daha seyrek olan konut dokusu Kıranköy ve Çukur kısımda sıklaşmaktadır. Bu zamanla Safranbolu'nun dışa doğru değil de içe doğru büyümesinin göstergesidir. Günümüzde ise Bağlar kısmında yukarı(dışa) doğru yeni yerleşimler sıklaşmaya başlamıştır. Bu genişleme dokuyu tehdit altına almaktadır ve kentsel bütünlüğü etkileyebilecek düzeydedir.

Kıranköy kısmındaki günümüzdeki bozulma şehrin mimari dil bütünlüğünü tehdit etmekle birlikte neredeyse Safranbolu'nun konut dokusunu bu bölgede unutturacak düzeydedir. Çukur ve Bağlar kısmı Safranbolu evlerinin tarifi için uygun olmaktadır.

1994 yılında UNESCO'nun raporunda belirttiği gibi Safranbolu 1976 yılında Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu tarafından koruma altına alınmıştır. 1985'te 810 tane ev ve 165 tane doğal anıt, 4 tane tarihi yerleşim yeri koruma altına girmiştir. 1982 yılına kadar binaların restorasyonu için pek adım atılmamış olup o seneden sonra halka kentin dokusunun öneminin farkında olması bilincini aşılayabilmek için teşvik içeren ekonomik destek çalışmaları üretilmeye başlandı (whc.unesco.org).

Eski binaların bir çoğunun modern yaşam gereksinimlerine uymaması düşük geliri olan Safranbolu sakinleri için büyük bir sorun oluşturmaktaydı üstelik geleneksel malzemelerin

pahalı olması da bu durumu zorlaştırıyordu ve bu sebeple evler bakımsızlıktan dolayı deforme olmaktaydı (whc.unesco.org).

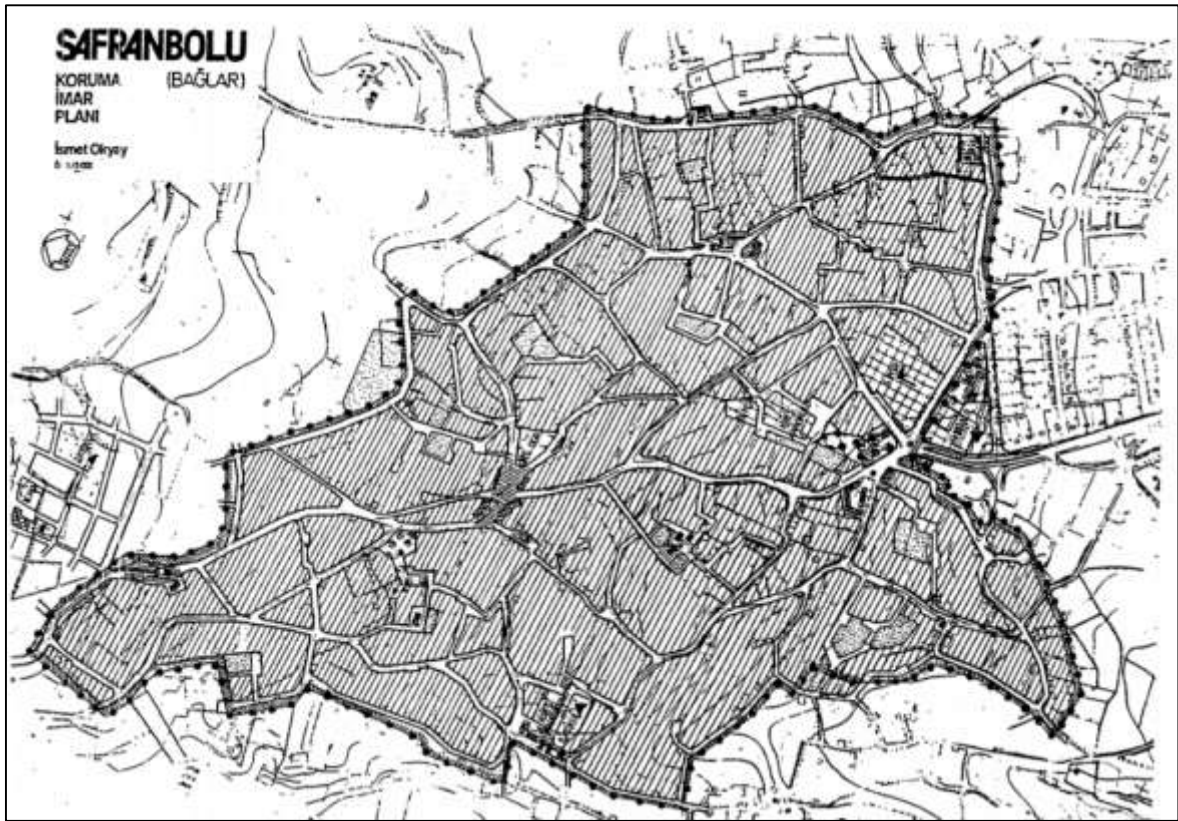

Harita 3.5. Safranbolu'nun Bağlar, yeni yerleşim, Kıranköy ve Eski Çarşı bölümü (Kılıç ve Türkoğlu, 2015)

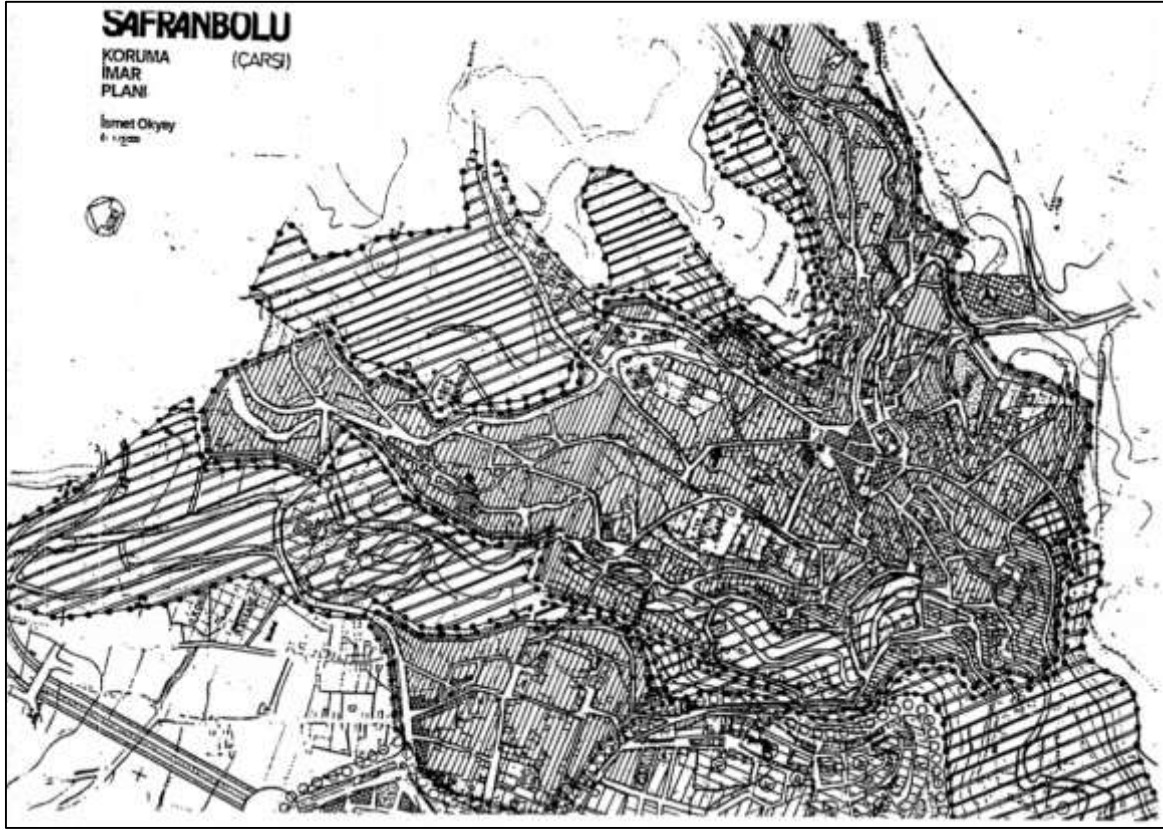
Harita 3.5.te Safranbolu'nun yerleşim şeklinin üç bölgeye ayrılmasının günümüze daha yakın bir periyotta incelenmesini görmekteyiz. Harita 3.4.teki Çukur olarak adlandırılan yer Harita 3.5.te Eski Çarşı olarak isimlendirilmektedir. Eski Çarşı ile Bağlar arasındaki yeni yerleşim alanı geleneksel konut dokusuna uygun bir ortam olmayıp kent dokusu ile uygun bir bölge olmamakla birlikte yeni yerleşim yerlerine ihtiyaç duyulmasından dolayı sonradan oluşturulmuş bir bölgedir. Harita 3.5.te de konut dokusunun yoğunluğunun Eski Çarşıda

daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bağlar kısmında ise bağ olarak kullanılan bahçelerde tek konutlu bir doku olduğu için konut dokusu daha seyrektr.

Kırsal kökeni olan etnik kökendeki grupların oluşturdukları ev tiplerindeki çeşitlilik kentlerde yeteri kadar karşılık bulamamaktadır (Cerasi, 1999). Kent olarak bahsedilen yere karşılık gelen Safranbolu'daki yeni yerleşim bölgesi olan yerde ise eski kent dokusunun karşılığının olmadığı ortaya çıkmakta olup Bağlar ve Çarşı bölgesinin bu dokuya uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Harita 3.6. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu, Bağlar haritası (whc.unesco.org)

Harita 3.7. 1994 yılında UNESCO'nun Safranbolu için hazırladığı dosyadaki Safranbolu , Çarşı haritası (whc.unesco.org)

4. GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ KAPSAMINDA SAFRANBOLU EVİ

4.1. Geleneksel Türk Evi

Bu bölümde geleneksel türk evlerinin mekansal ve yapısal özellikleri ile plan tipleri sofa çeşitlerine göre incelenerek sofa tiplerine örnekler gösterilmiştir. Ayrıca geleneksel Türk evi mekan kurgusu ve kütsel yorumu ele alınmıştır. Geleneksel Türk Evi'ndeki önemli kavramlar aşağıda açıklanmıştır.

Ambar, hayat bölümünde bulunan tahtadan yapılmış, çeşitli yiyeceklerin uygun koşullarda depolanabilmesi için tasarlanmış bölümlerdir. Büyük ambar ve küçük ambar olmak üzere farklılaşmaktadır. Büyük ambarın ölçüsü yaklaşık insan boyu kadar olmakla birlikte küçük ambarlar ise yaklaşık 60-80 cm yüksekliğinde olmaktadır (Günay, 1989:137).

Aşevi, mutfaklara aşevi de denmektedir. Genellikle ambar ve eğer varsa başka hizmet odaları ile ilişkili tasarlanır (Kuban, 1995:152).

Bahna, evde hayat bölümünde bulunan yerden yüksekteki taş duvarların yaklaşık 50 cm genişliğindeki bölümüdür. Bahnanın üzerine kış mevsiminde yakılacak odunlar biriktirilir. Glistelerin önünde olan bahna yaş odunların hava alarak rüzgarla kurumasını da sağlar (Günay, 1989:138). Basamak olarak da adlandırılmaktadır (Kuban, 1995:251).

Resim 4.1. Ak konak bahna örneği (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Çardak, evin üst katlarında bulunan sofalara çardak da denmektedir (Kuban, 1995:138). Balkonlara ise dış çardak da denilmektedir.

Dönme dolap, harem ve selamlık bölümleri olduğunda mutfak harem bölümünde tasarlanmaktadır. Hazırlanan yemekler ise selamlık bölümüne dönerek hizmet edebilen bir dönme dolap ile diğer bölüme gönderilir. Böylelikle kadın ve erkek görsel temas kurmuş olmaz (Kuban, 1995:154).

Resim 4.2. Dönme dolap örneği (Arın, 1976).

Eyvan, Safranbolu evlerinde odaları birbirinden ayırarak odaların ayrı bir birim olmasını sağlayan mekanlardır. Sofa ise tüm bu mekanların kesişim noktası olmaktadır. Eyvan ise bu anlamda sofanın bir parçası olarak da yorumlanabilmektedir. Yaz mevsimlerinde oturulabilmek için yerden yüksek sedirlerle donatılarak oturma köşeleri de oluşturulmaktadır (Günay, 1989:126).

Gliste, bahnadan tavana kadar yükselmekte olan ahşap dikmelere gliste denir. Boşluklu bir düzende dizilen glisteler hayatın ışık almasını ve bu yapıyla aynı zamanda mekanın havalanmasını da sağlar. Glistelerin yan yana kısa mesafelerde dizilmesi de hayatı dışarıdaki tehlikelere karşı korur (Günay, 1989:114).

Resim 4.3. Ak konak cephedeki glisteler (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Gusülhane, odalarda bulunan dolapların içine yıkanmak için ve abdest almak için küçük ıslak hacimler tasarlanır (Kuban, 1995:118).

Harem-selamlık, erkek ve kadın misafirlerin aynı odaları kullanmama durumu için oluşturulmuş, kadınların mahremiyetine saygı göstermek amacıyla tasarlanmış mekanlardır (Kuban, 1995:150). Harem bölümü kadınlar için ayrılmıştır, selamlık bölümünde de erkek misafirler ağırlanmaktadır.

Hayat, Arapça kökenli bir kelime olan hayat etrafı çevrili alan anlamındadır (Kuban, 1995:137). Safranbolu kentinde hayat, glistelerle kapatılmış zemin katıdır. Evin plan şemasında merkezi olan bir konumdadır. Giriş katı ve üst katla olan mekanların sürekliliğini de sağlamaktadır. Evdeki bahçe cephesi de bu bölüme göre oluşturulur. Sokak tarafı ya da komşu parsel tarafları kafesle örülmektedir (Kuban, 1995:142). Büyük esnek mekanlar

oldukları için işlev şemalarında daha sonra yeni fonksiyonlar kazanırken zorlanmayan mekanlardır.

Muşabak, giriş katındaki glistelerle yapılan kafes sistemi bazen de çaprazlama yapılarak üst üste çakıştırılarak ahşap çubukların dizilmesiyle yapılır. Bu şekilde oluşturulan kafeslere de müşabak denilmektedir (Günay, 1989:84).

Resim 4.4. Ak konaktan müşabak örneği (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Sedir, pencerelerin alt kısmında odaların birkaç duvarını çevirebilen ve evin yapımı sırasında tasarlanmaktadır. Yaklaşık 30-40 cm yüksekliğinde, 70-80 cm derinliğinde olmaktadır. Tahta malzemedenden yapılan bu bölümler oturmak için düzenlenmektedir. Çok amaçlı bir mobilya olarak tasarlanmıştır. Geceleri üzerine yatak serilerek üzerinde uyunabilir, gündüzleri ise oturma bölümü haline dönüştürülür (Kuban, 1995:117).

Seki, iki yanı kapalı, hayat bölümüne de bağlı yerden yükseltilmiş ahşap platforma seki denmektedir (Kuban, 1995:57).

Sofa, konutun üst katlarda oda ve diğer bölümlerin kapısının açıldığı kapalı mekanlardır (Kuban, 1995:257). Safranbolu evlerinde ise sofalar dört tiptir. Dış sofalar, köşe sofalar, orta sofalar ve eyvanlar (Günay, 1989:119).

Yüklük, yatakların ve yorganların konulduğu ve genelde sekinin alt tarafında tasarlanan dolaplardır (Kuban, 1995:259).

Resim 4.5. Ak konaktan yüklük örneği (Cansu Nur Ak arşivi, 2019)

4.1.1. Türk Evinin mekansal ve yapısal özellikleri

Tarihsel sürecinden de anlaşıldığı gibi, başlangıç aşamasında ve sonraki aşamalarda Türk Evi, son zamanlara kadar, açık hayat kullanımını sürdürmüş, 18. Yüzyıldan sonra Batı etkisinin artmasından dolayı ve kentleşmelerin artmasıyla büyük şehirlerde kapalı, merkezi biçimli yaklaşımlar çoğalmıştır. Geleneksel Türk Evi, yarı-kapalı ve kapalı mekanların ikilemini oluşturmaktaydı. Geliştiği süreçte de bu ikilem durumunu sürdürmüş olup yapının plan şemasını ve cephe tasarımını etkilemiştir (Kuban, 1995:104).

Mekan, çeşitli faaliyetlerin yapılabilirdiği, insana aidiyetlik duygusunu kazandıran, düşey ve yatay elemanlarla belirli bir alanı tanımlayan yerlerdir. Mekan kavramını da iç ve dış olmak üzere iki bölüm olarak düşünebiliriz.

İç mekan; olarak tasvir edilen kısım, tanımlanmış alanın içini kapsamaktadır. Dış mekan; olarak tasvir edilen kısım ise tanımlanmış yerin dış bölümüdür. Bu iki kavram arasında oluşan bir ara bölüm vardır. Ara bölümün görevi ise bir eşik değeri taşımaktır. Ara bölüm olmak, çok keskin geçişlere sahip olarak da mümkün olabilmektedir, çok şeffaf geçişlerle de mümkün olabilmektedir.

Safranbolu evlerinin tasarım ilkelerini etkileyen önemli etkenlerden biri de 19. yüzyıl sonlarında ve 20. yüzyıl başlarında sahip olduğu ev içi üretim ekonomisine dayandırılan ataerkil yapıda olan büyük aile yaşantılarıdır. Safranbolu'daki konutlarda ekonomi ve toplumsal anlamda durumu iyi, eğitimli, görgü düzeyi yüksek bireylerin hayat sürdürdüğu bilinmektedir (Ulukavak, 2017).

Türk Evi'nin oluşum elemanlarında kavramsal bir bağımsızlık söz konusudur. En önemli olan uzun yıllarda süregelen tipolojik değışim oda, hayat-eyvan olmaktadır. Temel fonsiyonları aynı kalarak bu ögeler Türk Evi'nin plan şemalarının oluşturmuştur (Kuban, 1995:106).

Safranbolu evleri, diğerk Türk evlerinden plan tipolojisi yönünden benzerdir. Osmanlı Türk konutunda planı oluşturan elemanlar:

1. Odalar
2. Sofalar (çardaklar), eyvanlar ve diğerk elemanlar
3. Geçitler, aralar ve merdivenler
4. Ahırlar ve taşlıklar olarak sıralanır.

Diğerk bazı ögeler kat planlarına etki etmese de evin fonsiyonlarından olarak mutfak, çamaşırlık, kiler, hamam ve helâdır. Bu bölümler konutun içine genellikle sofanın bir ucuna konumlandırılır (Bayazıt, 2014).

Osmanlı konutu 17. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında değişmemiş olup iki katlı ve ahşaptır (Cerasi, 1999:236).

Safranbolu konut yapısına etki eden faktörler; iklim, kültür, aile yapısı ve sosyo-ekonomik yapıdır. Etrafındaki ormanların ağaç bakımından zengin olmasından ötürü yapılan evlerin ana malzemesi ahşaptır. Konutların tipolojisini oluşturan en mühim faktör ise; geniş aile yapısıdır. Haliyle evlerde; oda sayıları fazlalaşmış ve plan tipleri buna göre oluşmaktadır. Bu sebepten sofanın etrafında dizilen odalar yerine, karşılıklı konumlandırılmış odaların olduğu ve odalar arası simetrinin kullanıldığı plan tipleri oluşmuştur (Bozkurt, 2013).

Türk Evi plan tipleri

Türk evi eski Osmanlı devletinin hüküm sürdüğü topraklar içerisinde eski anlatımla Rumeli ve Anadolu Bölgelerinde konumlanmış, gelişme göstermiş ve 500 sene kendine yer edinmiş özgünlüğüyle ortaya çıkmış bir tiptir (Eldem, 1968:11).

Eldem ise plan elemanlarını üç grupta incelemiştir:

1. Odalar
2. Sofalar ve müştemilatı
3. Geçit ve merdivenler

Diğer öğeler, plan tipi oluşumunu minimum seviyede etkiler ya da hiç etkisi olmamaktadır. Bunlar genellikle hizmet için kullanılan ya da temizlik yerleridir. Örneğin mutfaklar, ocaklar konutun içinde bulunmadığında kendiliğinden plan dışı olmakta ve evin planı hakkında bir etkisi olmamaktadır. Evin içinde konumlandırıldıklarında, alt katta olmaktadır ve bundan dolayı yine plan tipine bir etkisi bulunmamaktadır (Eldem, 1968:14).

Oda

Oda kavramı Türk Evi'indeki çeşitli oluşumlarıyla özgün bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Plan şemalarındaki önemiyle de çekirdek elemanlar arasında olmaktadır. Konutun plan şemasındaki bağımsız kendi içinde odanın kullanıcılarına özerklik sunan bir yapıdır. Batılılaşma sırasında mobilyaların hızla yayılması ve kullanılmaya başlanması ise oda

kavramındaki bu bağımsızlığı zamanla yok etmektedir. Türk Evi’nde odanın plan şekli genellikle dikdörtgen olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dikdörtgen plan da iki farklı fonksiyona göre tasarlanmıştır. Bir bölümü dolap ve ocaklığın olduğu giriş kısmı ve hizmet yeri; sekialtıdır. Diğer bölümü ise oturlan kısım olarak sekiüstü olarak adlandırılır. Etrafında sedirler olan bu bölümün sokağa ya da hayat kısmına bakan penceresi bulunabilir tavan yüksekliği ise normalden daha fazladır (Kuban, 1995:106).

Odaların şekli ve büyüklükleri evin diğer kısımları ile olan bağlantısını bozmadan kolaylıkla farklılaştırılabilir. Evin tasarımında esnek olan geometri yapısı ve odanın yerleşimi enine ya da boyuna genişlemesini kolaylaştırmaktadır. Oda aslında kendi başına bir evdir (Kuban, 1995:109).

Evdeki odalar direkt olarak hayat bölümüne açılmaktadır. Kapalı olmayabilen hayat kısmına odadan doğrudan geçiş sağlanması Türklerin göçebe yaşam tarzından gelebilecek bir özelliktir. Hava koşullarına uyum sağlamakta zorluk çıkarsa da bu kullanım devam etmektedir.

Türk Evi’nde oda kavramı dış alandan en çok uzaklaştırılmış olan mahremiyet bölgesidir. Odaların barındırdığı kendine has bazı öğeler bulunmaktadır. Girişinde eşik bulundurmak, dolap ve gusülhanenin barındığı yüklük duvarı, ocağın ve yanlarında bulunan dolapların bulunduğu ocak duvarı, önünde oturabilme imkanı sunarak sedir bulundular pencere duvarı bunlardandır. Odaanın geometrik şekli genellikle kareye yakındır. Türk Evi’nin ana yapı elemanı olan ahşabın açıklık geçmek için verdiği izin Türk Evi’nin büyümesini kısıtlayan bir unsur olmamıştı. Türk evi odaların sayısının artışına göre büyümekteydi. Bu odaların konumlandırılmasında plana göre özel konumda yer alan oda ise “başoda” olarak adlandırılmaktadır.

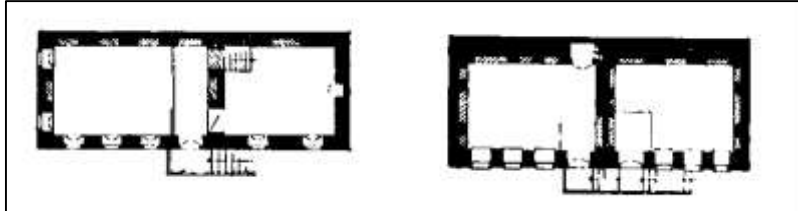
Türk Evi’nde odaların mahremiyet bölgesi olarak yaşayabilmesini sağlayan mekan ise “hayat” bölümüdür. Bu bölüm ara mekan olarak yaşamaktadır ve bir geçiş alanıdır. “Eyvan” ise hayat kısmının ara yer olmasına katkıda bulunmaktadır. Hayat bölümüyle odalar arasında bir eşik görevi üstlendiğini söyleyebiliriz.

Sedat Hakkı Eldem’e göre plan tipleri şu şekilde gruplandırılmıştır. Evleri dört tipe ayırarak incelemiştir. Bu tiplerden en basit olandan en gelişmişine sırasıyla şöyledir; sofasız plan tipi, dış sofalı plan tipi, iç sofalı plan tipi ve orta sofalı plan tipi (Eldem, 1968:24).

Odalar sofa bölümüne geçişlidir ve sofa odaları bu şekilde birbirine bağlamaktadır. Odaların dışında abdestlik-hela, kiler, merdiven birbiri ile sofa aracılığıyla bağlantı kurmaktadır. Bunlara ek olarak sofa oturup vakit geçirme, yemek yeme, çalışma, uyuma eylemlerini de karşılayabilmektedir. Kalabalık insanlar burada toplanabilmekte olup, sıralar, düğünler, mevlidler, kutlamalar bu bölümde yapılmaktadır. Oyunlar burada oynanıp, yer sofraları buraya açılmaktadır, yayım, baklava ve börek yufkaları burada açılıp ve serilerek kurutulmaktadır. Orta katta ve üst katta bulunan sofalar için bazı farklılıklar olabilmektedir (Yüksel, 2009).

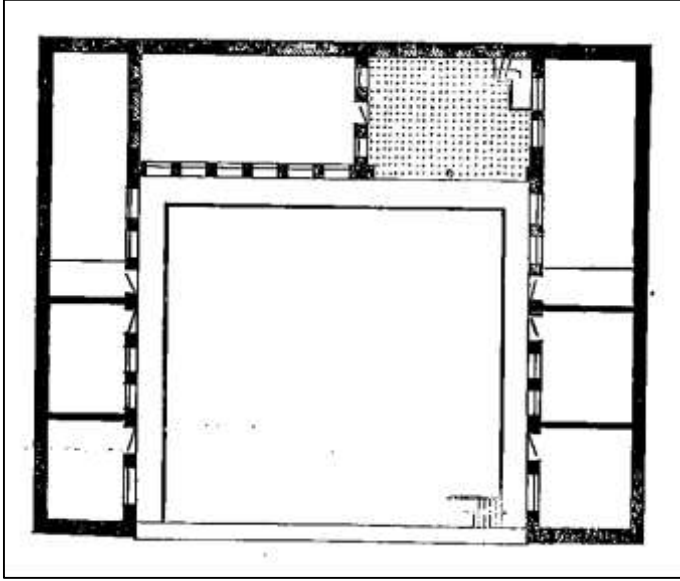
Sofasız plan tipi

Sofasız plan tipine ait örnekler aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4.1. Sofasız plan tipi örneği 1 (Eldem, 1954:28).

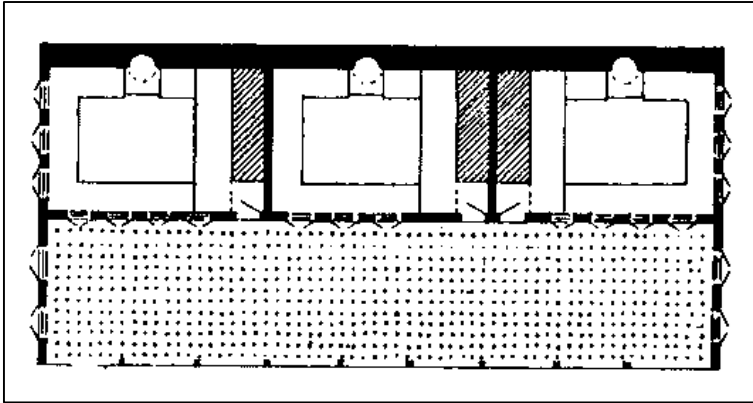
Sofasız plan tipi Türk Evi’nin ilk ortaya çıkan ve en gelişmemiş plan tipidir. Odaların birbirleriyle bağlantısı yoktur. Odalar, yan yana dizilmiştir ve sayısı arttıkça kanat yaparak avluyu çevreleyebilirler. Bu durum eyvanın yapısıyla da ilişkilendirilmektedir.

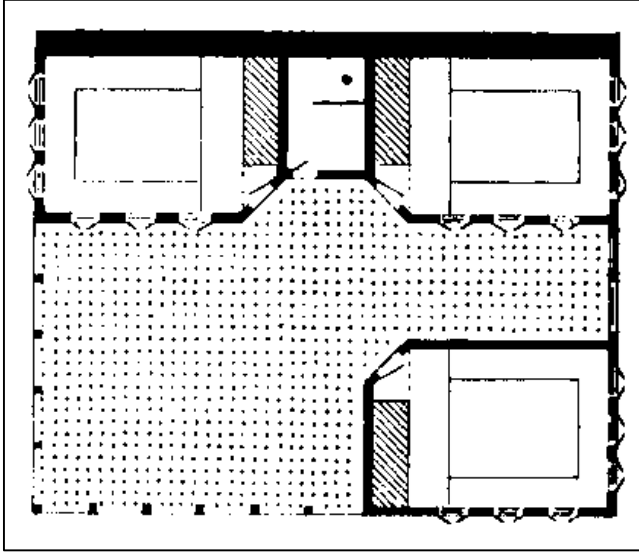
Şekil 4.2. Sofasız plan tipi örneği 2 (Eldem, 1954:28).

Dış sofalı plan tipi

Dış sofalı plan tipine ait örnekler aşağıda sunulmuştur.

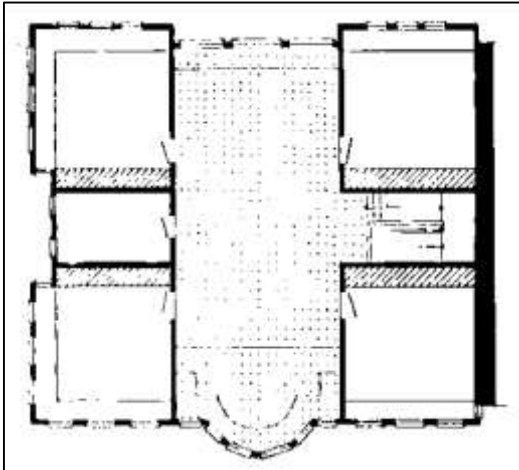
Şekil 4.3. Dış sofalı plan tipi (Eldem, 1954:34)

Şekil 4.4. Dış sofalı olarak köşe sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954:34)

Sofasız ev plan tipinden sonra gelişen ilk plan tipidir. Odaları birbirine bağlayan ortak bir mekan olarak görev yapmaktadır. Odalar kullanım amacına göre sofanın etrafında konumlandırılarak daha serbest planlar elde edilmiştir. Bazı plan tiplerinde ise simetri aranmıştır. Odalar sofanın etrafına dizilmiştir. Dizim şekline göre de çeşitlendirilmiştir. Odalar yan yana dizildiğinde sıra odalı olarak, sofanın köşede bulunması durumunda köşe sofalı olarak, tek tarafı açık bırakılıp kanat şeklinde odaların sofanın üç yanını sarmasıyla da farklı tipler oluşturulmuştur. Bu şekilde çeşitlendirmede oda sayısı ve birim sayısı arttırılabilir.

İç sofalı plan tipi

Şekil 4.5. İç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954:102)

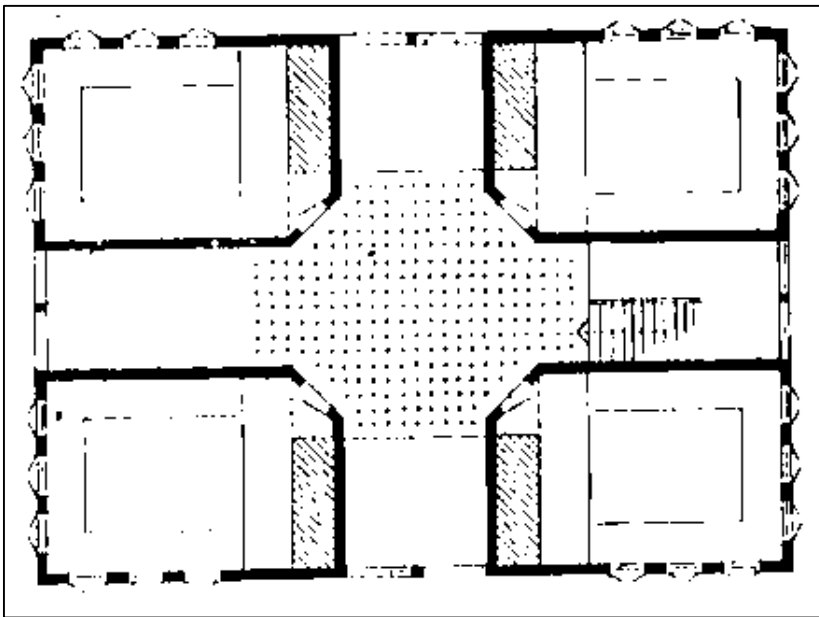
Türklerin yaşadığı topraklarda ve kentlerde en sık rastlanan ev tipi iç sofalı plan tipidir. Buna karnı-yarık da söylenmektedir. Karşılıklı iki tarafı olan ev tipidir. Ev tipleri sofanın yerleşimine göre yapıldığından dolayı iç sofalı plan tiplerinde sofa iç kısımda olmaktadır. Sofanın iki tarafında da oda bulunmaktadır (Eldem, 1954:127).

Sofa genellikle ışık alan cepheye ve manzaraya doğru olan tarafa göre konumlandırılmaktadır ve bu bölüm oda ile kapatılmamaktadır.

18. yüzyıldan beri kullanımı artmış, ancak 19. yüzyılda kullanımı yoğunlaşmıştır. Kent nüfuslarının artması, arsa alanlarının azalması ve arsa değerlerinin artması daha içe dönükleşmiş ve sıklaşan planlamaları gerektirmiştir. Daha rahat yaşama biçiminin istenmesi, tozlu havadan, soğuk koşullardan kaçınılması, sofa alanının da her zaman kullanma gereksinimi duymaları, bu sofa tipinin tercih edilmesinin sosyal sebeplerindendir. Biçim olarak daha toplanmış şekilde olan bu plan, daha çok sayıda odanın yerleşimine müsaade etmektedir, yanyana gelen odalar ise duvarların azalmasını sağlayarak hem ısı konforu hem de üretimde ekonomik bir yaklaşım sağlamaktadır (Yüksel, 2009).

Orta sofalı plan tipi

Orta sofalı plan tipine ait örnek aşağıda sunulmuştur.

Şekil 4.6. Orta sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1968).

Plan kompozisyonu olarak çeşitliliğe olanak sağlayan en uygun plan tipi orta sofalı plan tipi olduğu için kapasitesi fazla olan konaklarda ve saraylarda bu plan tipi tercih edilir (Eldem, 1954:127).

Türk Evi'nde mekan kurgusu

Türk evinde ise mekan kurgusu oluşturulurken hem iç mekanda hem dış mekanda bu bölümlerin işlevselliği ön planda tutulmuştur. Bu kurgunun Türk aile yaşayış şekline uygun olmasının bir göstergesi de odaların her bireyin tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde düzenlenmiş olmasının bir göstergesidir.

Cengiz Bektaş'a göre; Türk evinin oluşum ilkeleri sırası ile şu şekildedir: Yaşama, doğaya, çevre koşullarına uygunluk, gerçekçilik, akılcılık, içten dışa çözüm, iç-dış uyuşumu (evin içindeki içtenlik ve yalınlığın dışa vurumu), tutumsallık (Bektaş, 1996).

Türk Evi'nin kütleli yorumu

Türk Evi'nin kütleli yapısından bahsedebilmek için cephe yapısını kavramak gerekir. Cephe düzenindeki malzeme kullanımı da kütlenin algısına ve oranlarını çok etkilemektedir. Türk Evi'nin sokağa bakan cephelerinden de anlaşılacağı gibi cephe mimarisinin kütle hareketleriyle oluştuğu görülmektedir. Zemin katlarda yoğun olarak taş işçiliğinin kullanılması malzemenin de ağırlığına uyum sağlamaktadır. Üst katlarda ise daha hafif bir malzeme olan ahşabın kullanılması da bu kullanımı desteklemektedir.

Türk Evi'nde bulunan oda kavramındaki mahremiyetin aksine evlerin sokak ile ilişkisi daha samimidir. Oda, hayat, eyvan gibi kısımların sokağa doğru kütle hareketleriyle yönelmesi, dışarıyla iç içe bir tutumun sergilendiği izlenimini bırakmaktadır.

Kullanılan malzemelerin benzer olması ve renklerdeki uyumluluk sokağa karşı bütüncül bir tutumu sergilemektedir. Aynı zamanda oda ölçülerinin boyutlarının benzerliği de konutların arasında bir ölçek bütünlüğünü sağlamaktadır.

4.2. Safranbolu’da Geleneksel Konut Örneği Olarak Çarşı Evi

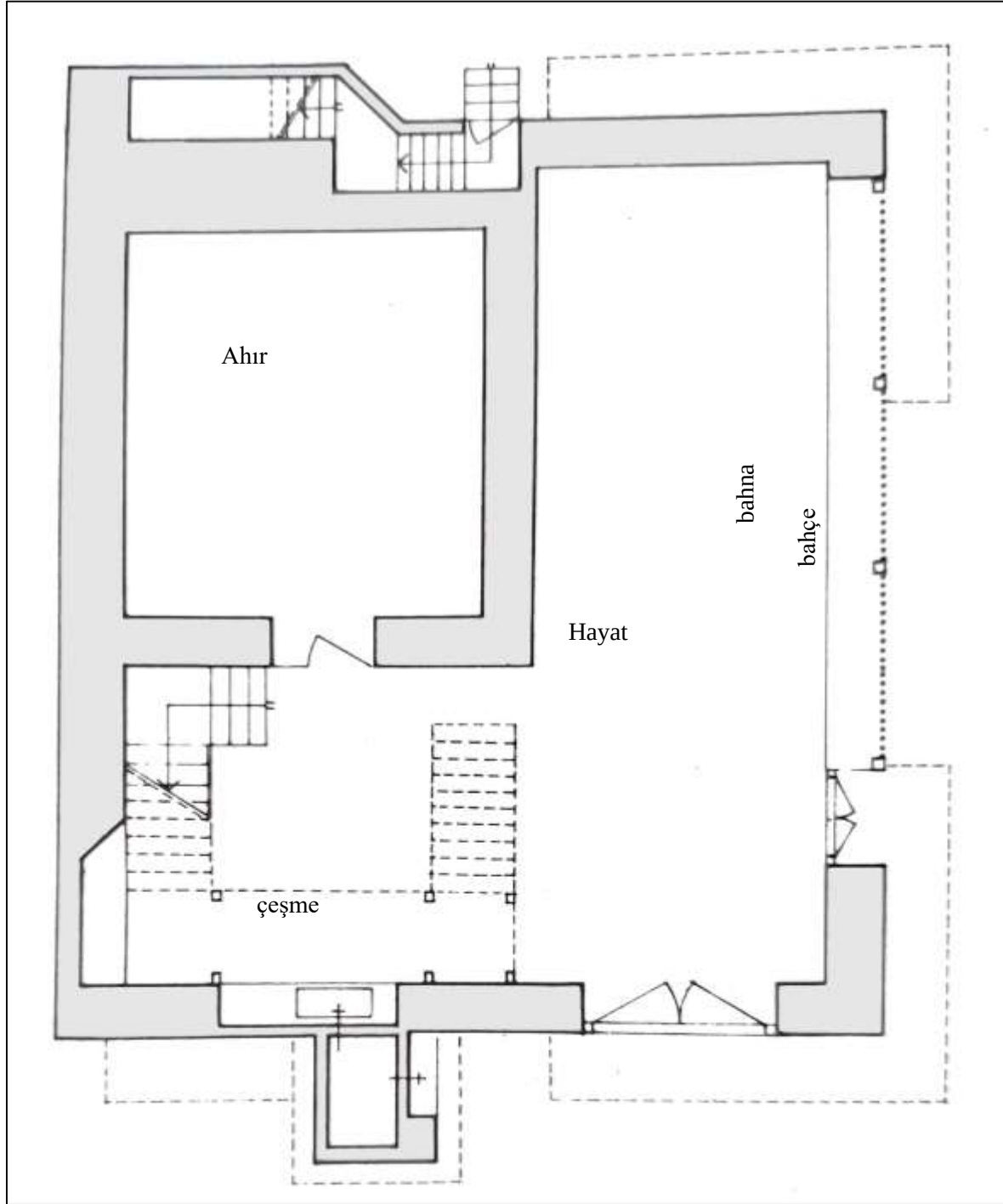
Resim 4.6. Kaymakamlar Evi (Cansu Nur Ak fotoğraf arşivi, 2018)

Safranbolu’da Çarşı bölgesindeki yerleşimlerden geleneksel konut dokusuna uygun olarak Kaymakamlar Evi örnek gösterilebilir.

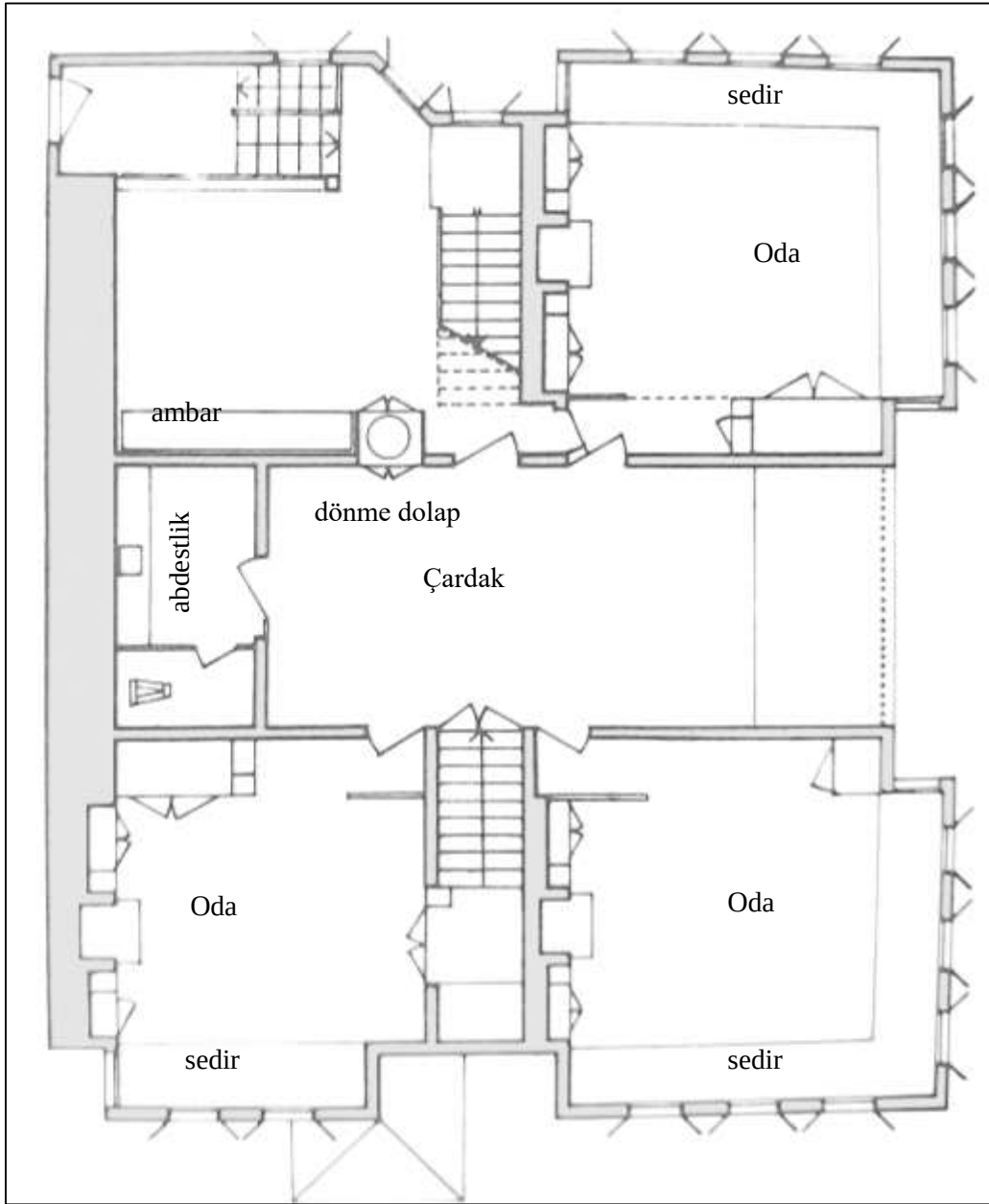
Resim 4.7. Kaymakamlar Evi hayat bölümünden bir görüntü
(safranboluturizmdanismaburosu.ktb.gov.tr)

Resim 4.7.de Çarşı bölgesinde bulunan Kaymakamlar Evi'nin hayat bölümünden bir kare bulunmaktadır. Zemindeki taş malzemenin kullanımı göze çarpmaktadır. İçerinin aydınlanmasını sağlayan camekanlı bölümdeki glisteler de görülmektedir.

Şekil 4.7. Kaymakamlar Evi zemin kat planı (Günay, 1989:124)

Kaymakamlar Evi'nde iki farklı kottan da giriş planlanmıştır. Yapının sokak tarafından olan girişinde çift kanatlı bir kapı ile hayat kısmına geçilmektedir. Bu bölümün zemini toprak veya taşla kaplıdır. Zemin katın sağır cephe olarak önümüze çıkan taş duvarları yapıyı taşıdığını açıkça hissettirmektedir. Hayatın gliste denilen ahşap dikmelerle bahçeden ayrılması ahır olarak kullanılan kısmın havalandırılması için de fayda sağlamaktadır. Yapının dış etkenlerden korunabilmesi için ve taşıyıcı sisteminin uzun süre dayanıklı kalabilmesi için taş ve ahşaptan yapılmıştır.

Şekil 4.8. Kaymakamlar Evi 1. kat planı (Günay, 1989:124)

2. kat planında ise odalar gibi aşevi de sofanın etrafında konumlanmıştır. Bu katta sofanın köşeleri pahlandırılmıştır ve odalar yine tüm işlevler bakımından donanımlı olarak tasarlanmıştır.

Resim 4.8. Kaymakamlar Evi selamlık odası (www.safranbolu.gov.tr)

Resim 4.8.de yer sofrasında yemek yiyen erkekler müze evinde figür haline getirilme çalışılmıştır. Odanın ortasında sofra kurulmuş olup pencerelerin altına gelen sedirler belli olmaktadır. Aynı zamanda yemeğe ud çalgısıyla eşlik eden bir çalgıcı da figür edilmiştir.

Resim 4.9. Kaymakamlar Evi harem odası (www.safranbolu.gov.tr)

Resim 4.9.da Kaymakamlar Evi'nin harem odasından bir görüntü vardır. Müze olarak kullanılan bu yer kadın figürlerle canlandırılmaya çalışılmıştır. Harem odasında kadın misafirler ağırlandırmakta olup odanın etrafı pencerelerin altındaki sedirlerle çevrelenmiştir.

5. BAĞLAR KONUTU

Bağ evleri, geçici yerleşim özelliklerine göre oluşmuş, ismini ise üretilen tarımsal ürünün yetiştirilmesinden almıştır. Safranbolu'daki Bağ evleri üzüm bağlarının yetiştiriciliğinden oluşmuştur. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde bu tarımsal faaliyetleri yapanlar için konaklama ihtiyacını karşılayacak düzeyde oluşmuş bir konut tipidir. Bu konut tipinin oluşmasındaki en önemli sebeplerden biri ise üzümün olgunlaşma ve hasat süresinde iş gücüne maksimum seviyede ihtiyaç duyulmasıdır. 3-4 ay süren budama, sulama, belleme, etrafın temizliği, ilaçlanması gibi gereken faaliyetler vakit alan süreçlerdir. Tüm bu gerekçelerden dolayı bağ bölgelerinde sürekli olmasa da oturulması gereken konutların yapımına sebep olmuştur (Özdemir, Güner ve Kopar, 2011).

Ürünün toplanması, daha sonra temizlenip yeniden ürün yetiştirmeye uygun bir hale dönüştürülmesi, iş gücünün ihtiyacını da arttırmaktadır. Genellikle köy ve şehir merkezlerinden de uzakta bulunan bağlar bölgesinde, insanların yaşam faaliyetlerini de sürdürebileceği bir mekan ihtiyacı, bağ evlerini meydana getirmiştir.

Bağ evleri kullanım zamanı olarak ise konum ve ısınma durumlarının yetersizliğinden ötürü genellikle yazın ya da ilkbaharda kullanılmaktadır. Bu sebepten de, sürekli kullanılmayan yerler oldukları için bakımsız kalırlar. Gelip geçici gözüyle bakılmasından ötürü gerekli önem verilmez ve bakım gerektirdiğinde yüksek maliyetlere ihtiyaç duyulan durumlarla karşılaşılır. Çünkü zamanla ertelenen durumlar gün geçtikçe daha ağır sonuçlara sebebiyet vermektedir.

Bağlar bölgesinde sokakların eni ve eğimi ve yolların üzerindeki taşlar insana ve yük taşıyan hayvanlara göre tasarlanmıştır. Bölgenin engebesi Şehir kısmına göre daha azdır. Evlerin bahçeleri büyüktür ve eğime göre teraslandırılır. Ana yola yaklaştıkça evlerin dokusunun yoğunlaştığı görülmektedir. Bölgede çıkmaz sokaklar vardır. İç kısımlara doğru konut dokusu seyrekleşmekle birlikte evler sokağa bitişik olarak yerleşmektedir. Yol kenarında ise şehir suyunun aktığı arklar bulunmaktadır.

Reha Günay ise bağ evini betimlerken zemin katlarda taş malzemenin kullanıldığını, topoğrafyaya uyarak ana kat olan üst kata temel oluşturduğunu söylerken üst katların da ahşap çatıklı olduğundan bahsetmektedir. Orta katın alçak tavanlı ve az sayıda küçük

pencereleri olduğunu. Üst katların ise bol pencereli ve çıkmalarla hareketlendirildiğini belirtir. Özellikle üzüm bağlarının bulunduğu kısımlarda üzümün serin yerlerde saklanması gerekliliği Bağ evlerinin giriş katının taştan olma kısmına açıklık getirmektedir.

5.1. Bağlar Konutunun Plan Şeması

Evin zemin katı yapının temelini oluşturarak herhangi bir estetik kaygı içine girmeden üretim yapılan işlevleri barındırmaktadır. Bağ evleri etrafı taş malzemeden örülmüş duvarlarla tanımlanmış olup kapatılmış büyük bahçelerde yer almaktadır. Bahçelere ise genellikle ahşap malzemeden yapılmış geniş kapılardan girilmektedir. Genellikle iki katlı olarak tasarlanmışlardır. Giriş katı zamanında hayvanlar için ayrılan bir bölgeye sahiptir ve kalan kısmı ise depo olarak kullanılır. Üst kat ise kullanıcıların yaşamsal faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bölümdür. Üst kata ahşap malzemeden inşa edilmiş korkuluklu merdivenlerle çıkılır. Alt kat ile üst kat arasında güvenliği sağlayan kepenk adı verilen bir kapak bulunmaktadır. Üst kata çıkıldığında ise hayat olarak isimlendirilen geniş bir hole çıkılır (Kadıoğlu, 2010).

Geniş ve çift kanatlı bir kapıdan hayat bölümüne girilir. Bu kapının ölçüleri tek kanadı açılıp kullanıldığında da bir yük hayvanının geçebileceği ölçülerde tasarlanmıştır. Hayat bölümünün zemini toprak ya da taştan oluşmaktadır. Bu bölüm eğer taş malzemeyle kaplıysa taşlık olarak isimlendirilmektedir (Günay, 1989: 112). Bağ evlerinin giriş katı ahır ve ambar fonksiyonlu birkaç bölmeden oluşur. Genelde küçükbaş hayvan yetiştirilir ve bunların gübreleri de bahçede kullanılır (Kadıoğlu, 2010).

Üst kata çıkılan merdiven de hayat bölümünde bulunmaktadır. Merdiven başlangıcı pabuçluk olarak adlandırılır. Hayat bölümünün en az tek cephesi dışarı bakmaktadır. Zeminden 60-80 cm kadar yukarıda ve hemen hemen o genişlikte bulunan temel duvarı üstüne ahşap taşıyıcı sistemin dikmeleri yerleştirilir. Bu duvarın üzeri ise bahna olarak isimlendirilmektedir. Bahnadan üst kat döşemesine kadar uzanan ahşap çubuklar ise gliste olarak adlandırılmaktadır. Burada ahşap dikmelerle oluşturulan dolulu boşluklu düzen hem hayatın havalanabilmesini sağlar hem de dışarıya karşı koruma sağlar (Günay, 1989: 114). Bu boşluklu şekilde dizilen ahşap dikme düzeni, hayat bölümünde bulunan odunların kurumasını sağlarken mekanın doğal ışıktan faydalanarak aydınlatılmasını da sağlar.

Hayat bölümünde yemek pişirmek için bir duvarına ocak yapılır. Bu bölümün zemini de taştan yapılmış olabilir. Yiyecekleri depolamak için ise hayatın bir duvarına bitişik olarak iki kademeli ambar yapılır. Bu ambar dolap işlevi görmektedir. Genelde üstten açılan kapakları olan bölmeleri vardır (Günay, 1989: 114).

Hayattan ahır denilen bölüme geçen bir kapı vardır. Ahır kısmı dam olarak adlandırılır. Ahır ise tömek olarak adlandırılan küçük ince pencereler gün ışığından faydalanarak aydınlatır ve havalandırmasını sağlar. Bu açıklıkların camı bulunmamaktadır (Günay, 1989:114). Günümüzde konut olarak kullanılan Bağ evlerinde ise taş duvarlarla kaplı olan ahır bölümleri genelde mutfak olarak tasarlanmaktadır.

Bağlar evi üst katta evin odaları bulunmaktadır. Evin her odası bir çiftin yaşam faaliyetlerinin hepsini gerçekleştirebileceği imkanları sağlamaktadır. Her bir oda, yemek yenilebilir, pişirilebilir, yıkanılabilir, yatılabilir, oturulabilir şekilde tasarlanmıştır. “Safranbolu’da odaya içeri de derler” (Günay, 1989:114).

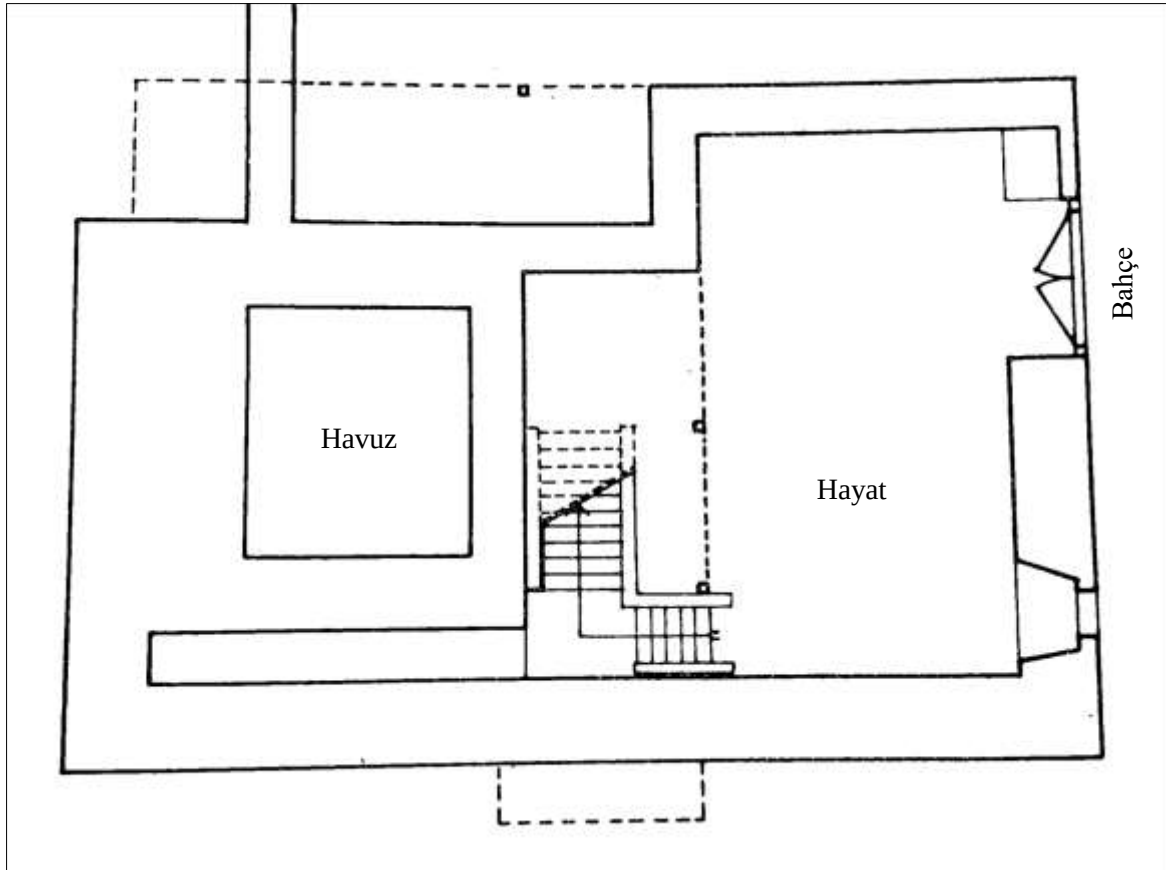
Geleneksel Türk Evi’nde de mahremiyetin önemli olduğu gibi Safranbolu’nun geleneksel yapısında da mahremiyet önemlidir. Bağ evlerinde de bu özellik benimsenmiştir. Sofadan odalara giriş sağlanırken kapı açıldığında mekana doğrudan hakim olunamayacak şekilde erişilebilir. Genelde kapı açıldığında ona yakın bir duvarla karşılaşmaktadır. Bu ahşap paravanla da sağlanılabilmektedir. Bu kademeli giriş sistemi ısı ve ses yalıtımını da sağlamaktadır.

Odada bulunan ocak duvarında dolap ve yüklük bölümleri de bulunur. Odadaki duvarlardan biri de mutlaka pencerelidir ve altında sedir bulundurulur.

Sofalar ise evdeki bölümleri birbirine bağlayan mekanlardır. “Safranbolu’da sofaya çardak denir” (Günay, 1989:119). Sofalar da etrafında oluşan birimlere ve odaların bağlanma şekillerine göre çeşitlilik göstermektedirler. Reha Günay, Safranbolu konutunun sofa tiplerini, dış sofalar, köşe sofaları, orta sofalar ve eyvanlar olarak dört bölümde incelemiştir.

Dini inançlar ve geleneksel tutum evin dışarıya karşı kapalı bir durum içinde yaşamasına sebep olur. Bahçe duvarlarının yüksek olması da bundandır. Evlerin mahremiyet duygusu ile geliştiği harem ve selamlık bölümleri olabilmektedir. Kadının yabancı erkeği

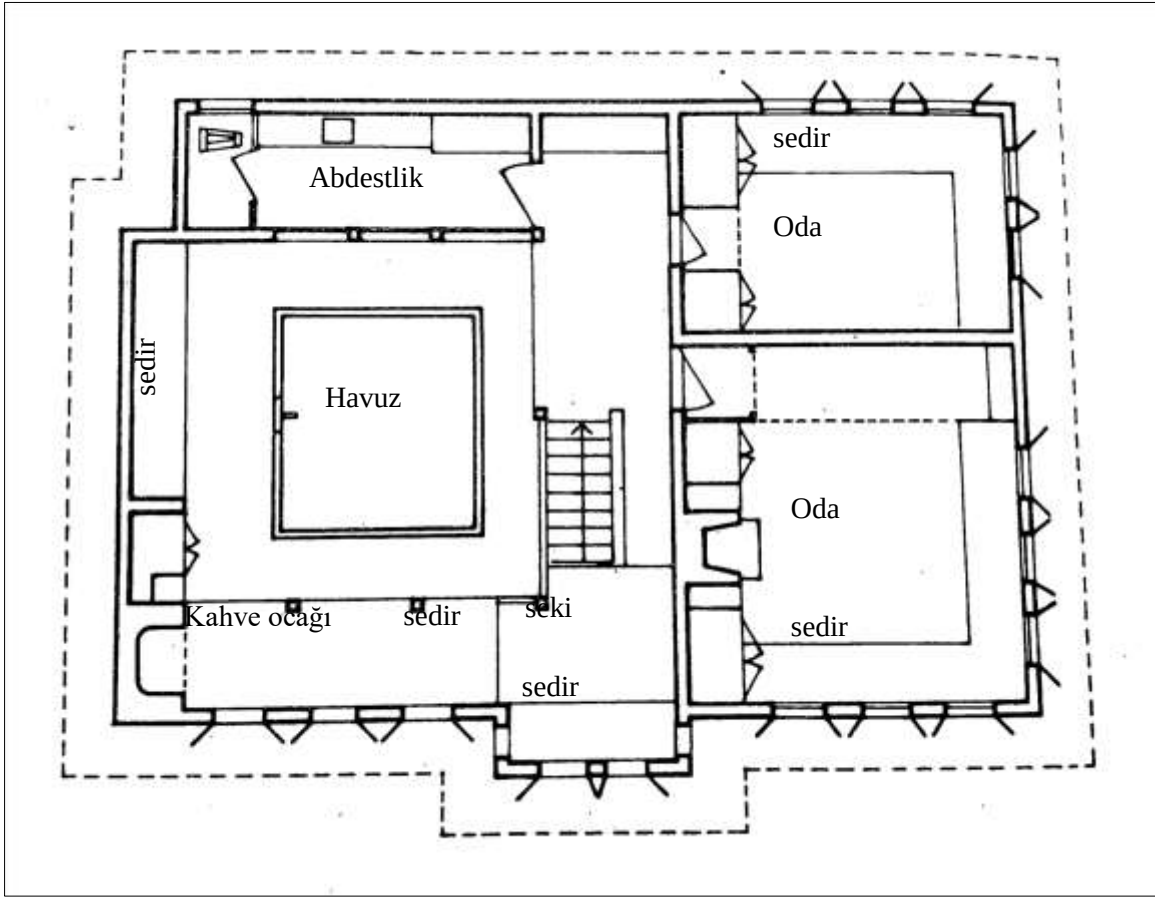
görünmemesi için bu şekilde tasarlanmıştır. Bu durum evlerde dönme dolap olarak adlandırılan, harem kısmından selamlık bölümüne çeşitli yiyecek ve içeceklerin servisinin yapılmasını sağlayan dolabın içine ayrıca tasarlanan bir bölüm oluşturulmasını sağlamıştır. Evlerin bir kısmında ise selamlık köşkü bulunmaktadır. Tek odalı ya da birkaç odalı olarak tasarlanmaktadır. Esas oturma kısmında bir havuz bulunur. Havuzun yüksekliği ise yaklaşık olarak 50 cm'dir ve genellikle etrafı sedirle çevrelenmiştir (Günay, 1989:22). Bağlar bölgesinde yer altından su çıkmayan evlerde orta bölüme bir kuyu tasarlanır bu kuyuların da etrafı sedirle çevrelenir. Bu odalar ise havuz odası olarak adlandırılır yazları serinlemek için kullanılır. Kuyudaki suyla ise meyve soğutulmaktadır (Günay, 1989:22) .

Şekil 5.1. Curtlar havuzlu köşkü zemin kat planı (Günay, 1989:22) den faydalanılarak hazırlanmıştır

Şekil 5.1.de Curtlar'ın yaz mevsiminde kullandıkları selamlık köşkünün zemin katı görülmektedir. Bahçeden hayat kısmına geçildikten sonra üst kata çıkılmaktadır.

İbadet edebilmek için abdesthaneler de bulundurulmaktadır, bunlara gusülhane ve abdestlik denmektedir. Tüm işlevleri barındıran odalar bu birimleri de bulundurmaktadır.

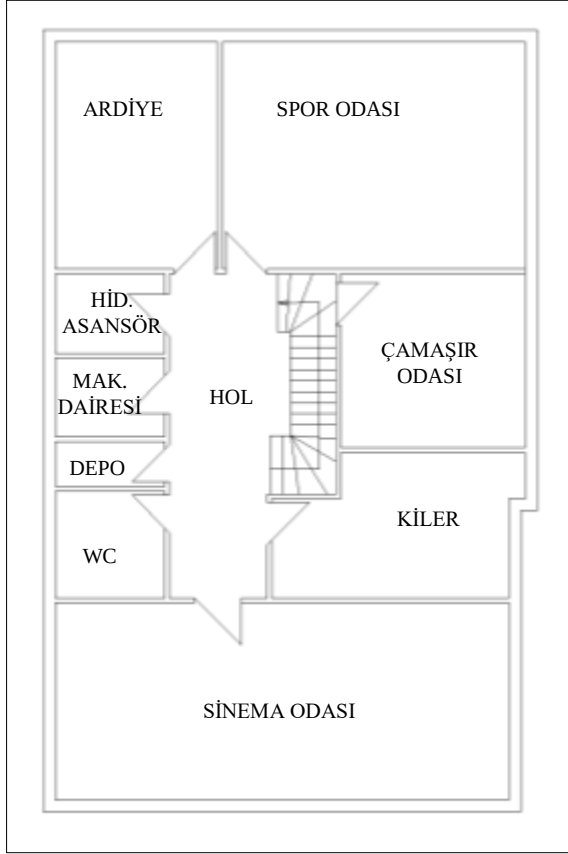

Şekil 5.2. Curtlar havuzlu köşkü üst kat planı (Günay, 1989:22) den faydalanılarak hazırlanmıştır

Üst katta ise iki tane oda, her bir odaya ait ocaklık ve yüklük vardır. Havuz başında oturup serinleyebilmek için sedirler konulmuştur. Kahve ocağında kahve pişirilip havuz başında gelen misafirlere ikram edilmektedir. İbadetten önce abdest alınabilmesi için abdestlik yapılmıştır. İbadet etmek içinse temiz bulunan her mekan, odalar da dahil olmak üzere tercih edilebilir.

Genellikle ahşaptan yapılan tezgah şeklinde düz bir şekilde tasarlanır ve ortasında ise yuvarlak bir şekilde deliği bulunmaktadır. Tezgahtaki ibrik olarak adlandırılan su dökmek için kullanılan kap kullanıldığında ise dökülen su bahçe toprağına gider ve oradan toprak emer. Hela ise abdestlikten bölücü bir kapı ile ayrı tutulmuştur. Döşeme olarak genelde ahşap kullanılmaktadır. Deliğinin ise altı ya boştur ya da hela çukuru bağlanmaktadır. Bağlar bölgesinde hela çukuru yapılmakta olup pis sular toprak tarafından absorbe edilmektedir (Günay, 1989:237).

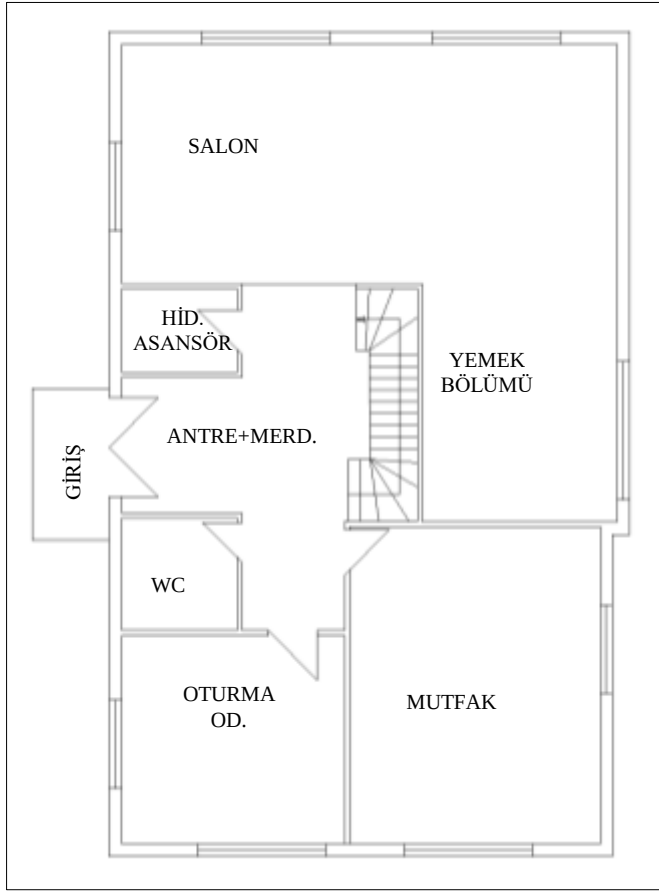
Aşağıdaki plan tipi örnekleri Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun olarak tasarlanmış, etkileşim alanında bulunan bir arsaya yeni yapılması tasarlanmış bir evin sırasıyla bodrum kat, zemin kat ve üst kat plan şekilleridir.

Şekil 5.3. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği bodrum kat (Mimar Fatih Dökmeci'nin çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

Şekil 5.3.teki bodrum kat planı Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun tasarlanmış yeni evlerden birinin bodrum kat planıdır. Görüldüğü gibi kat planında tasarlanan yeni ev bodrum katında günümüzde ihtiyaç duyulan fonksiyonlara hitap edecek şekildedir. Sinema odası, spor odası bunlara birer örnektir.

Bodrum katta bulunan işlevlerden depolama ihtiyacının karşılanabilmesi için ise depo, ardiye ve kiler yapılmıştır. Bunların yanı sıra wc, asansör, makine dairesi, çamaşır odası da bulundurmaktadır. Holün etrafında bir kısmının hacmini kaplayan zemin kata çıkan merdiven bölümü vardır. Katta bulunan bütün işlevler de hole açılmaktadır ve sirkülasyon bu holle sağlanmaktadır.

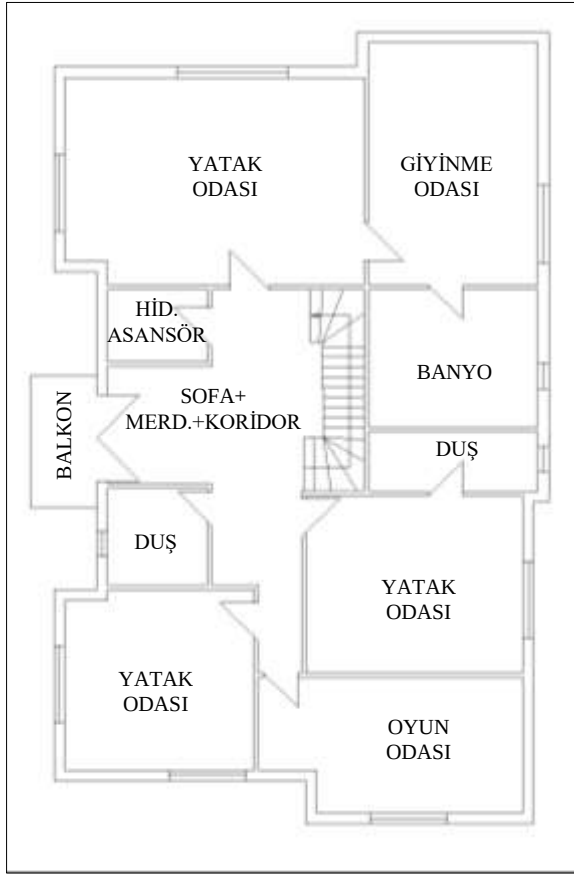

Şekil 5.4. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği zemin kat (Mimar Fatih Dökmeci'nin çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

Şekil 5.4.te görüldüğü gibi Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun tasarlanmış zemin kat planı örneği vardır. Giriş bölümünde antre ve üst kata çıkan merdivenle asansör bulunmaktadır. Hareketli ara bir bölmeyle salon bölümüne geçilmektedir. Salonla yemek bölümü birlikte tasarlanmıştır. Bu katta aynı zamanda mutfak, oturma odası, wc de mevcuttur.

Geleneksel Safranbolu Evi'ndeki sofa örneklerinde bu birimler sofaya doğrudan açılmaktadır. Bu evde ise antreye bir hol cep yaparak wc, oturma odası, wc ayrı bir hole açılır gibi bölüm olarak antreden biraz ayırmaktadır.

Dönüştürülen ya da restore edilen bir ev söz konusu olmadığı için, etkileşim alanında bulunan bu arazide yapılan yeni konutun plan şekli Geleneksel Safranbolu Evi plan tipindeki esnekliğe sahip değildir. Oda kavramının plan şemasında sağladığı esneklik ve değişebilen konumu, genişliği yeni planda oda kavramı kendi içinde bir ünite olarak tasarlanmadığı için yoktur.

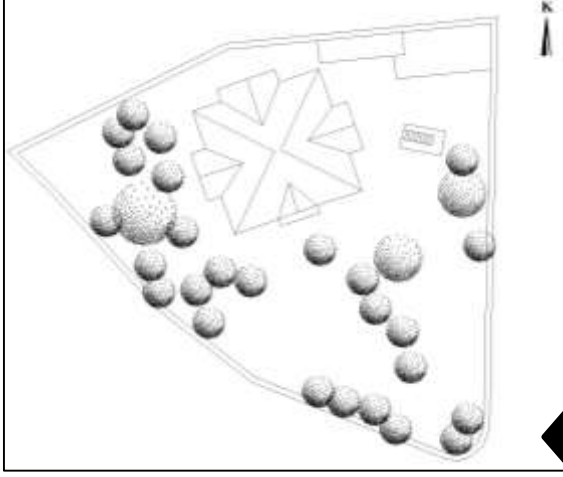
Şekil 5.5. Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun yeni tip evlerden plan örneği üst kat (Mimar Fatih Dökmeci'nin çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

Şekil 5.5.te Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun tasarlanmış olan evin üst kat planı bulunmaktadır. Bu katta yatak odaları, oyun odası, balkon ve banyo işlevleri konumlandırılmıştır. Bu işlevlere sofa bölümünden ve sofadan cep yapan holle ulaşılmaktadır. Yatak odalarınınsa iki tanesinde banyo bulunmakta olup diğerleri ortak kullanımlı banyo ile bağlantılı bir şekildedir. Büyük yatak odasına giyinme odası da eklenmiştir.

5.1.1. Bağlar konutu plan şemasında bahçe kavramı

Bağlar bölgesinde evler bahçelerin içine konumlandırıldığı için evin sokak duvarıyla ilişkisi Çarşı bölgesindeki gibi değildir. Çarşı bölgesinde ise zemin kat duvarı sokak duvarının devamı niteliğinde algılanmaktadır. Bağlar bölgesinde arazi engebese Çarşı bölümüne göre daha azdır. Bahçedeki ağaçlar ise sokağa gölgelik yapmaktadır, bazı sokaklarında ise dibek taşları bulunur (Günay, 1989:108). Çarşı bölgesinde de Bağlar bölgesinde de bahçeler

mevcuttur fakat Çarşı’da bazı evlerin bahçesi bulunmamaktadır. Bağlar’daki bahçeler ise daha büyük ve üretime daha uygundur.

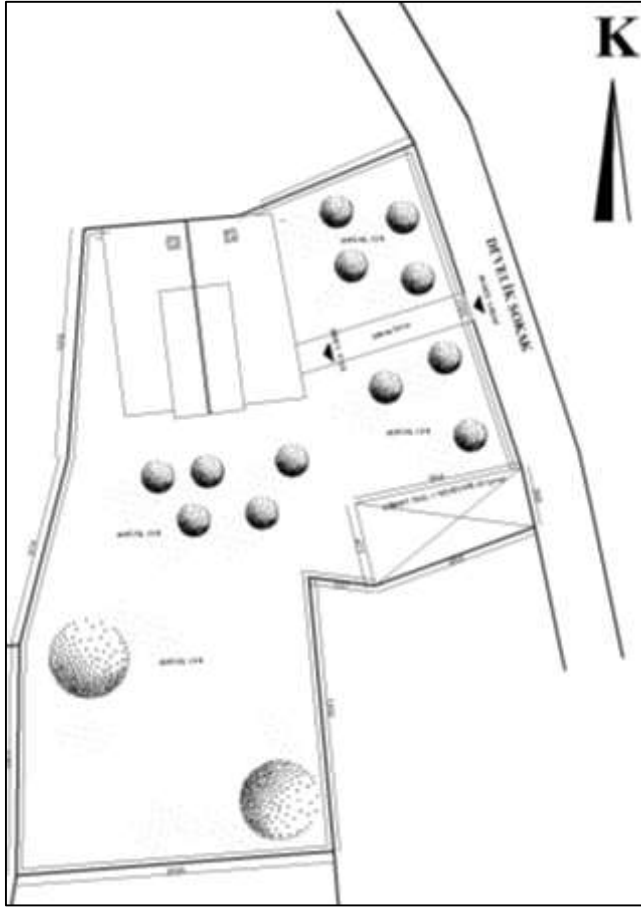

Şekil 5.6. Paçacıoğlu Bağ Evi vaziyet planı (Mimar Süreyya Saruhan’ın çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

Resim 5.1. Paçacıoğlu Bağ Evi sokak görüntüsü (Cansu Nur Ak arşivi)

Bağlar’da bahçelerin dış hattını tanımlayan taş duvarlar yapılarak etrafı çevrilmiştir. Bu duvarların yüksekliği insanların boyunu biraz geçecek seviyededir.

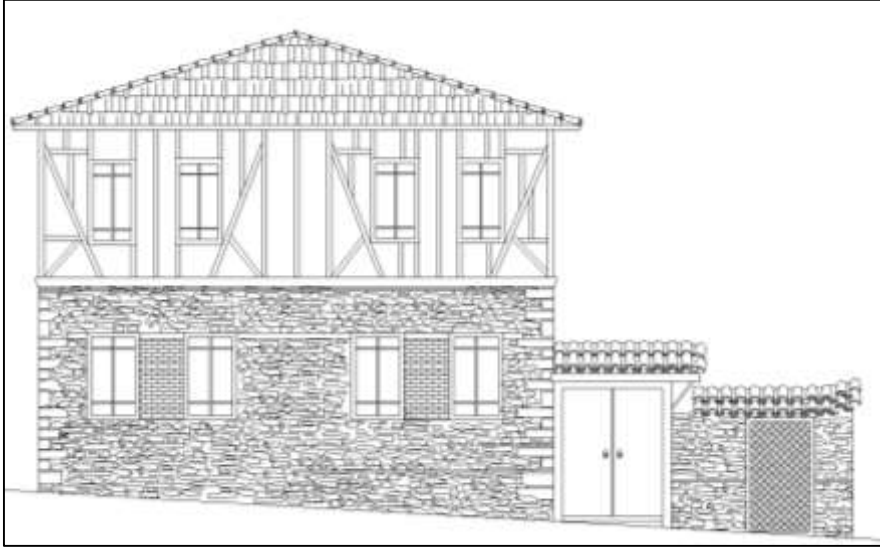
Şekil 5.7. Ak Konak vaziyet planı (Mimar Elif Hacısalihoğlu'nun çiziminden faydalanılarak hazırlanmıştır.)

Bahçelerde toprak eğimine göre kademelendirme yapılmaktadır. Bahçenin elverdiği imkanlara göre; eğim durumu, büyüklüğü, toprağın cinsi, güneş alma seviyesi ve rüzgarlılığına, ulaşım ve sulanabilme olanaklarına göre sebze, meyve bahçeleri ve bağ olarak farklılaşmaktadır. Her bahçede oturabilmek, iş yapmak ve serinleyebilmek için ayrı yerler ayrılmaktadır.

Sebze bahçeleri ekilebilecek büyüklükte olup sulamaya daha elverişli olan yerlerde konumlandırılmaktadır. Yetiştirilen sebzelerden örnek olarak bir kaç şunlardır; fasulye, domates, ıspanak, pırasa.

Meyve ağaçlarının çeşidi fazla olmakla birlikte miktarı da fazladır. Meyve bahçelerinde bulunan ağaçlara göre örneklerden bazıları şunlardır; dut, elma, vişne, kiraz, ceviz.

Bağlar bölgesinde çam ağaçlarına da sıklıkla rastlanmaktadır. Safranbolu'da üzüm de yaygın ve meşhur bir meyve çeşididir. Bağlar bölgesi de adını üzüm bağlarının yoğun olduğu

Şekil 5.9. Bahçe duvarıyla birlikte tasarlanan evlerden sokak görünüşü

Şekil 5.9.daki gibi bahçe duvarı zemin katın bir parçası olarak yerini almış bir cephesi sokağa göre bu şekilde bir konum edinmiştir. Üst katlarda da genellikle bu duvarın üstünden sokağa çıkma yapmaktadır.

Resim 5.2. Bahçe duvarıyla evin konumlandırılması

Resim 5.3. Develik Sokak'tan bir görüntü (Cansu Nur Ak'ın arşivi, 2018)

Resim 5.3.te sokakla bahçe duvarının, evin zemin katının, bahçe kapısının ve evin giriş kapısının kurduğu ilişki görülmektedir. Eve ait olan giriş kapısı ile bahçenin giriş kapısı ayrı tasarlanmıştır. Bahçe duvarı hizasında devam eden evlerin zemin katı ise düzenini bozmamaktadır. Evlerin üst katında ise sokağa yönelen çıkmlar bulunmaktadır.

Duvarların arkasında bahçelerin varlığı yer yer kendini daha çok belli etmektedir. Gerek bahçeden taşan bitki kütleleri, gerekse yola doğru sarkan ağaçlar kendini göstererek bunu sağlamaktadır. Sokaklarda hakim olan doku taş dokusudur çünkü bahçe duvarlarının yapımında genellikle taş malzeme tercih edilmektedir. Kapıların ahşap olması, evlerdeki pencerelerin karakapaklarında ahşap malzemenin kullanılması ise sokaklarda da daha samimi bir algının oluşmasını sağlamaktadır.

Resim 5.4. Antep Sokak'tan bir görüntü (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Sokakların ölçeği insan ölçeğine göre düşünüldüğünde makul boyutlarda olup eski kullanımlarda at arabalarına göre tasarlandığı için mesafeler de insana daha yakın ölçülerdedir.

Resim 5.5. Develik Sokak'taki evlerden bahçe görüntüsü (Cansu Nur Ak arşivi, 2019)

Resim 5.6. Antep Sokak'tan bahçe kapısı görüntüsü

Resim 5.6.da ahşap bahçe kapısının, taş malzemeden yapılmış bahçe duvarının ve yeşilliğin sokakla kurduğu ilişki okunmaktadır. Bahçelerden taşan yeşillikler sokaklara doğru ilerleyerek varlığını belli etmektedir. Bağlardaki sokaklarda bahçe yoğunluğu bahçe duvarlarının arkasına saklanmayarak sokaklarda da bu izlenimi insanlara yansıtmaktadır.

Şekil 5.10. Bağlarbaşı Mahallesi'nden seçilen evlerin bahçeye göre konumlanması şekli

Şekil 5.10.da belirtilen evlerden 1-2-3-7-9-10 numaralı yapılarda girişler yol cephesi üzerinden yapılmaktadır. 4-5-6-8 numaralı yapılarda ise girişler bahçe içinden yapılmaktadır. Yapıların bahçe içindeki yerleşimleri de gösterilmektedir. Parsellerin ayrılış şekilleri ve yapı ile olan ilişkisi de belirtilmektedir.

5.2. Bağlar Konutunda Açıklıkların Biçimlenmesi ve Cephe Oluşumu

Geleneksel Türk Evi'nde erken dönemde cephe tasarımı pek önemli bir yere sahip değildi. Hayatı olan ilk evlerin cepheleri sadece bahçe tarafında ya da avlu tarafında dikdörtgen prizması olarak karşımıza çıkmaktadır. 17. yüzyıldan kalma evlerde ise arka cephelerde pencere kavramı bulunmaktadır. Evlerin sıra sıra dizilmesi ise ileriki zamanlarda ortaya çıkacak bir durumdur (Kuban, 1995:164).

Geleneksel evlerin en özel unsuru cumbalardır. Cumba ya da çıkma olarak adlandırılan bu yerler katın dışarıya doğru konsol yaparak çıkmasıdır ve bir çok işlevselliği de barındırmaktadır. Tüm odalar ayrı ayrı çıkma yapabilmektedir. Bu sayede oda büyüklüklerinde esneklik yapılabilip cephede de hareketlilik sağlanır. Evin çıkmaları aynı zamanda evin manzaraya ve güneşe yönlenebilmesini sağlamaktadır (Altınar ve Budak, 1999:39).

Sokak cephesinin ve bahçeye ya da avluya bakan cephelerin tasarımı ayrı yapılmaktadır. Özel alan ve kamu alanı kavramları ortaya çıkmaktadır. Sokak cephesi dışında kalan cephelerin tasarımı işlevselliğe göre şekillenmektedir. Mimari tasarımsal kaygılar barındırmayan cephelerdir bu bölümler. Evlerde sokağa bakan cepheler giriş katın ve üst katların fonksiyonel farklılıklarını okutmaktadır. Bahçe duvarlarının yüksek olması ve zemin katın devamı niteliğinde sokak boyu ilerleyişi cephede bir süreklilik algısı oluşturmaktadır (Kuban, 1995:165).

Bağ evlerinde cepheler incelendiğinde saptanan önemli özellik cepheler konumlandırılırken hem kullanışa (fiziki şartlara uyum), hem de görsel özelliklerine önem verilmiştir. Kuzey cephelerinde açıklık sayısı ya minimum düzeyde tutulmuş, ya da sağır cephe olarak düzenlenmiştir. Bu sayede kuzey cepheden gelen soğuktan kaçınılmaktadır. Doğu ve batı cephelerinde akşam ve sabah güneşinden faydalanmak için yer yer, yeterli düzeyde dikdörtgen ve uzun formlu pencereler kullanılmıştır. Güney cepheleri ise açıklık bakımından

en yoğun cephelerdir. Bağ evlerinde genellikle bulunan ve giriş katında yer alan ahşap ızgaralarla oluşturulmuş camekanlar da güney cephesine konumlandırılmıştır.

Osmanlı kentleri için ortak durum olarak Safranbolu'daki bölge için de şunları söylemek mümkündür; yüksek duvar ve konutların arasında kalan alanları sokaklar tanımlarken, konutlar ise bu sokakların etrafında sıralı duvarların arkasında saklanmamaktadır ve genelde bahçelerin sokak kenarında yer almaktadırlar. Konutlarda üst katlarda bulunan açıklıklar ise bu sokakları gözlemleyebilecek şekilde konumlandırılmıştır (Altınar ve Budak, 1999:25).

Araziyle evlerin biribiri arasındaki uyumun sağlanmasında en önemli unsurlardan birisi payandalarla desteklenen kat kat zarif çıkmaların bulunmasıdır. Dışa ve çevreye yönelme durumunu sağlamak ve odaların tam bir kare olarak tasarlanmasını sağlamak için uygulanan yöntem evin cephesinde özgünlüğü de sağlamaktadır. Sokakların kesişim noktalarında ise köşe evler adını alan biçimdeki bol çıkmalı mimari oluşmuştur. Bu durum evlerin tasarımında arazinin engebesine rahatlıkla uyum sağlamanın da kaynağıdır (Arın, 1976).

Kente kimlik katan en önemli özelliklerden birisi sokaktır. Kentin dokusu ve toplumla olan ilişkisi sonucu olarak Türk sokak görünümü organik şekillenmektedir. Kent görünümünün imajı ise sokaklardan oluşur.

5.3. Malzeme ve Teknik

Hayat birimi bulunduran evlerde yapı strüktür sistemi, giriş katta taş duvarların üzerine inşa edilen ahşap iskeletten ya da çatmadan oluşmaktadır. Bu sistemler çağdaş bir sistem değildir bunun yanı sıra ise dikey ve yatay elemanların bağlantı noktaları kirişli ve sütunlu bir sistem de değildir. Modern yapılaşmalardaki bağlantıların devamlılığına da müsaade eden bir sistem değildir. Yapı yükseldikçe dikmeler, yatay elemanlar, eğri imalatlar, döşemeler ve sürekli panel dizileri bir kafes sisteme girmektedir (Kuban, 1995:241).

Bağ evlerinde kullanılan ana yapı malzemeleri ise ahşap ve kerpiçtir. Evlerin temel niteliğine sahip olan giriş katları taştan inşa edilmektedir (Özdemir ve diğerleri, 2011). Taş duvardan yapılan giriş katları evin güvenlik açısından korunması ve nemle ilgili problem oluşmasını önlemek için tercih edilmektedir (Kuban, 1995:243).

Geleneksel konutlarda yapıya duvar oluşturmak için kullanılan malzemeler doğada bulunanlardır. Taş, toprak, kargir ve ahşap gibi (Alioğlu, 1991:12). Evlerin kullanımındaki ana malzemeler; taş, ahşap, kerpiç, kiremit ve bunlar için kullanılan dolgu malzemeleridir. Ahşaptan karkas sistem kerpiç, tuğla, taş ile araları doldurularak kullanılmaktadır. Sıva yapılmayan cephelerde ise ahşap sistemi daha özenle yapılmaktadır. Ağaç yoğunluğu fazla olan bölgelerde ise ahşap kaplamalı cephe de bulunmaktadır (Çobancıoğlu, 2003).

Kullanıma uygun taş olarak bölgedeki kalker kullanılmaktadır. Taşların boyutları da büyük ölçülerde değildir. Rumlarda taşçılık gelişmiş olduğu için Rum evlerinde taş işçiliğine daha çok rastlanılmaktadır (Günay, 1989:251). Soğuk-sıcak ani değişimleri, mantarlar, tuzlar birbiri ile uymayan taşların yan yana kullanımı taştan çürümeye sebep olabilir. Taş malzeme genellikle temel olarak kullanıldığı için de mutlaka zemin kaynaklı su için tedbir alınmalıdır (Günay, 2002:127). Genellikle bodrum ya da zemin katlar tamamen taş veya kerpiçten yapılmaktadır. Zemindeki dış duvarın tamamen taştan yapılması yanal kuvvetlere karşı da bir direnç sağlayarak yapıyı sağlamlaştırmaktadır (Öztank, 2010).

Köylü halk ormanda kesilen ağaçlardan faydalanmaktadır. Döşeme için kullanılan tahtaların eni geniş olup ölçüsü 30 cm ile 62 cm arasında değişmektedir. Tavan için kullanılanlar ise daha dar olup yaklaşık 20 cm enindedir (Günay, 1989:251). Yapıların üst katlarında devam eden ahşap çerçevelerin dikmeleri ve kirişleri için de ahşap kullanılmaktadır. Üst katlardaki çıkmaların yapımında ise taşınan yüke göre kirişleri oluşturan tahtaların boyutları değişkenlik göstermektedir (Öztank, 2010).

Yapılarda taşıyıcı sistem elemanlarının birleşme şekilleri farklılık göstermektedir. En kolay ve yaygın olan yöntem ise çivi kullanarak birleştirme yöntemidir. Kuban ise bini ve lambalı geçmenin de kullanıldığını belirtir. Farklı ölçülerde döşemede kullanılacak çiviler ve kereste pazardan bulunabilmektedir. Döşeme kirişleri ise genellikle 50 cm'de bir yapılmaktadır. Kirişlerin üzerine ise yaklaşık 3 cm kalınlığı olan 25-30 cm genişliğine sahip döşeme tahtaları çakılmaktadır (Kuban, 1995:243).

Safranbolu'da cepheler için önemli bir unsur olan çıkmaların yapısal özellikleri de farklıdır. Çıkmalar ise genellikle döşemenin altında bulunan kirişlerin uzatılması ile oluşturulmaktadır. Duvarlara oturtulan konsol ya da göğüsleme tekniği ile köşegen oluşturan elemanlarla dayanımı arttırılır. Duvara gömülebileceği gibi duvardaki yatay eleman olan

hatıla da bağlanabilir. Başka bir durumda ise alt kattaki kirişlere bağlanan payandalar döşeme kirişlerini destekler. Ahşap çatılarda ise önemli özellik basit olmalarıdır. Genellikle beşik çatı ya da kırma çatıdır, bunların birlikte kullanıldığı durumlar da vardır. Sahanlıkların geniş tasarlanması çatıyı sağlam yapmak amacıyla ortaya çıkıp duvarları da korumaktadır (Kuban, 1995:245).

Resim 5.7. Taş duvar örme dizilimi

Resim 5.8. Taş duvar kemer, ahşap hatıllar ve dikmeler ile ilişkisi, Ak konak (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.8.de ahşap strüktürün taş duvarla nasıl ilişki kurduğu, çıkma için ahşap kirişlerin nasıl uzatıldığı, hatılların taş duvara nasıl yerleştirildiği görülmektedir. Aynı zamanda taş duvardaki kemerin taşların nasıl dizilerek yapıldığı da anlaşılmaktadır.

Resim 5.9. Ak konak üst kat taşıyıcı sistemi (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.10. Ak konak zemin kat ve üst kat taşıyıcı sistemi (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.11. Ak konak zemin kat ve üst kat, çatı katı taşıyıcı sistemi (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.12. Ak konak zemin kat taş duvar ve mazgal pencereler (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.12.de zemin katta mutfağa yapılmış pencereler görülmektedir. Taş duvara nasıl yerleştiği ve ahşapların nasıl konumlandırıldığı görülmektedir.

Resim 5.13. Ak konak merdiven örneği (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

Resim 5.13.te hayat bölümündeki glisteli camekan yerin önünde bulunan üst kata çıkan ahşap merdiven görülmektedir. Bu merdivenin eski kullanımında üst katla birleştiği noktada kapı işlevinde tavanda bir kapak bulunmaktadır. Günümüzde ise alt kattaki glisteler camla kapatıldığı için ve binanın zemin katı da kapalı bir konuma getirildiği için böyle bir ara kapıya ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu sebeple kata çıkan yerdeki kapak biçimindeki kapı da kaldırılmıştır.

6. BAĞLAR BÖLGESİ'NDEN SEÇİLMİŞ BAĞ EVLERİNE AİT PLAN TİPİ İNCELEMELERİ

Bu bölümde Ayser Çolak Evi, Ak Konak, Erbaklar Evi, Mustafa Candan Evi, Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi, Paçacıoğlu Konak, Sami Kavsaçoğlu Evi, Gökçüoğlu Konak, Ayşe Kunt Ataoğlu Evi, Ayşe Türkan Akçasu Evi plan tipleri incelenmiş olup bu örnekler geleneksel doku yoğunluğuna göre seçilmiş olup Develik sokak, Antep sokak ve Değirmenbaşı sokaktan seçilmiştir. Seçilen örneklerde Gökçüoğlu Konak ve Paçacıoğlu Konak ticari amaçlı kullanıma çevrilmiş olup butik otel olarak işletilmektedir, diğer örnekler ise hala konut işlevinde kullanılmaktadır.

Harita 6.1. Bağlarbaşı Bölgesi'nde incelenen evleri gösteren harita

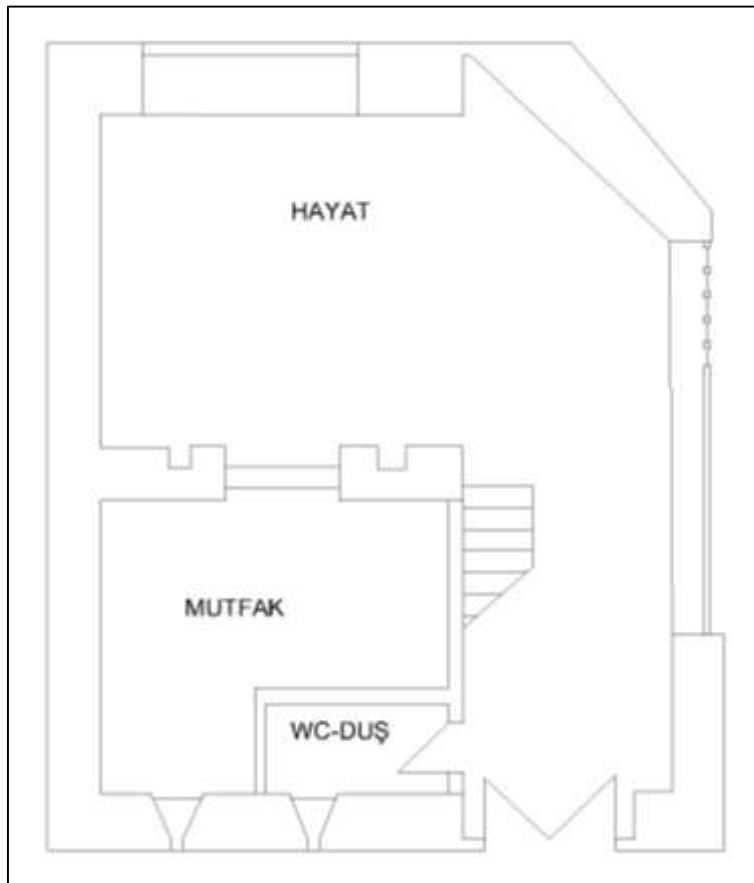
Seçilen evlerle ilgili analiz paftaları hazırlanmış olup bu paftalar Ek-3'te yer almaktadır. Konutların cepheleri, eski kullanım plan şekilleri ve yeni kullanım plan şekilleri incelenmektedir. Konutlardaki özel kullanım alanları ve ortak kullanım alanları analiz edilmekte olup barındırdıkları işlevler gösterilmektedir. Özel kullanım alanı (açık gri ile gösterilen) olarak tanımlanan alan, bireyin mahrem alanı olarak kişisel faaliyetlerini gerçekleştirmek için kullandığı mekanlardır. Ortak kullanım alanı (koyu gri ile gösterilen),

olarak tanımlanan alan ise ev sakinlerinin ortak olarak kullandığı veyahut da ev halkı dışındakiler ile birlikte kullanılabilen alanlardır.

6.1. Ayser Çolak Evi

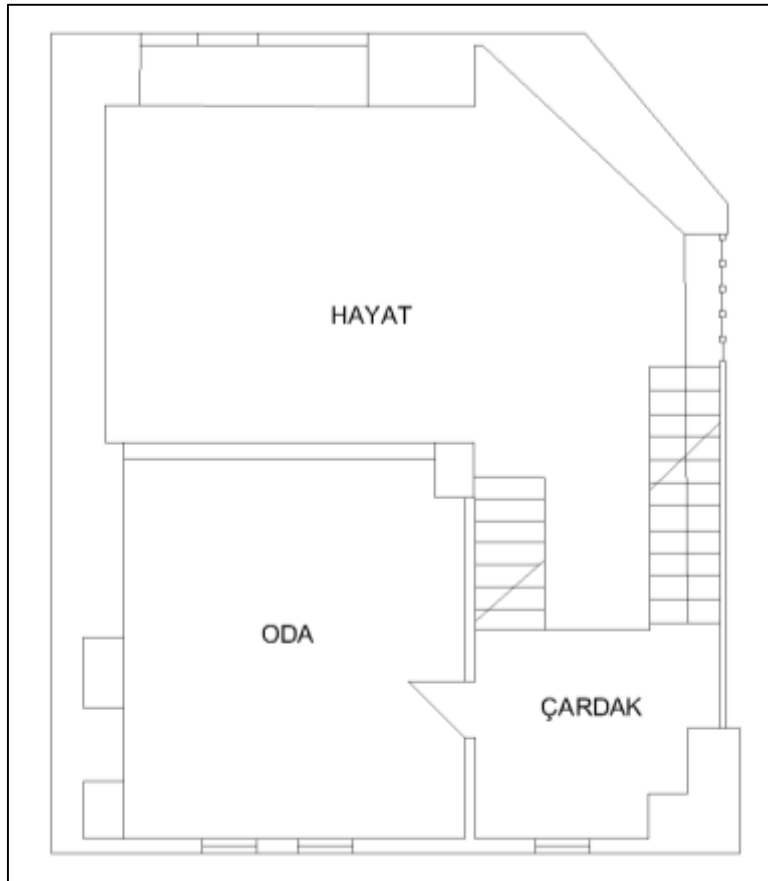
Şekil 6.1. Ayser Çolak Evi vaziyet planı

Şekil 6.2. Ayser Çolak Evi zemin kat planı

Bahçe içinin güney cephesinden çift kanatlı bir kapıyla eve giriş yapılmaktadır. Kapının sol tarafında bir adet wc bulunmaktadır. Girişte zemini taşla kaplı olan yerden birkaç basamak çıktıktan sonra zemini ahşap kaplı hayat bölümüne ulaşılmaktadır. Duvarların taş olmasıyla birlikte hayatın sağ tarafında gün ışığından faydalanabilmek için glisteler yapılmış ve araları camla kapatılmıştır. Hayat bölümünden de birkaç basamakla eskiden ahır, günümüzde ise mutfak olarak kullanılan bölüme ulaşılmaktadır.

Mutfak ve wc'ye ışık alabilmesi ve havalanabilmesi için birer tane tömek yapılmıştır. Hayattan merdivenlerle ara kata çıkıp çardak bölümüne ulaşılmaktadır. Çardaktan geçilen odanın duvar, zemin ve tavan malzemesi ahşap olarak kullanılmıştır. Ocak ve gömme dolapların da bulunduğu bu oda eskiden mutfak olarak kullanılmıştır.

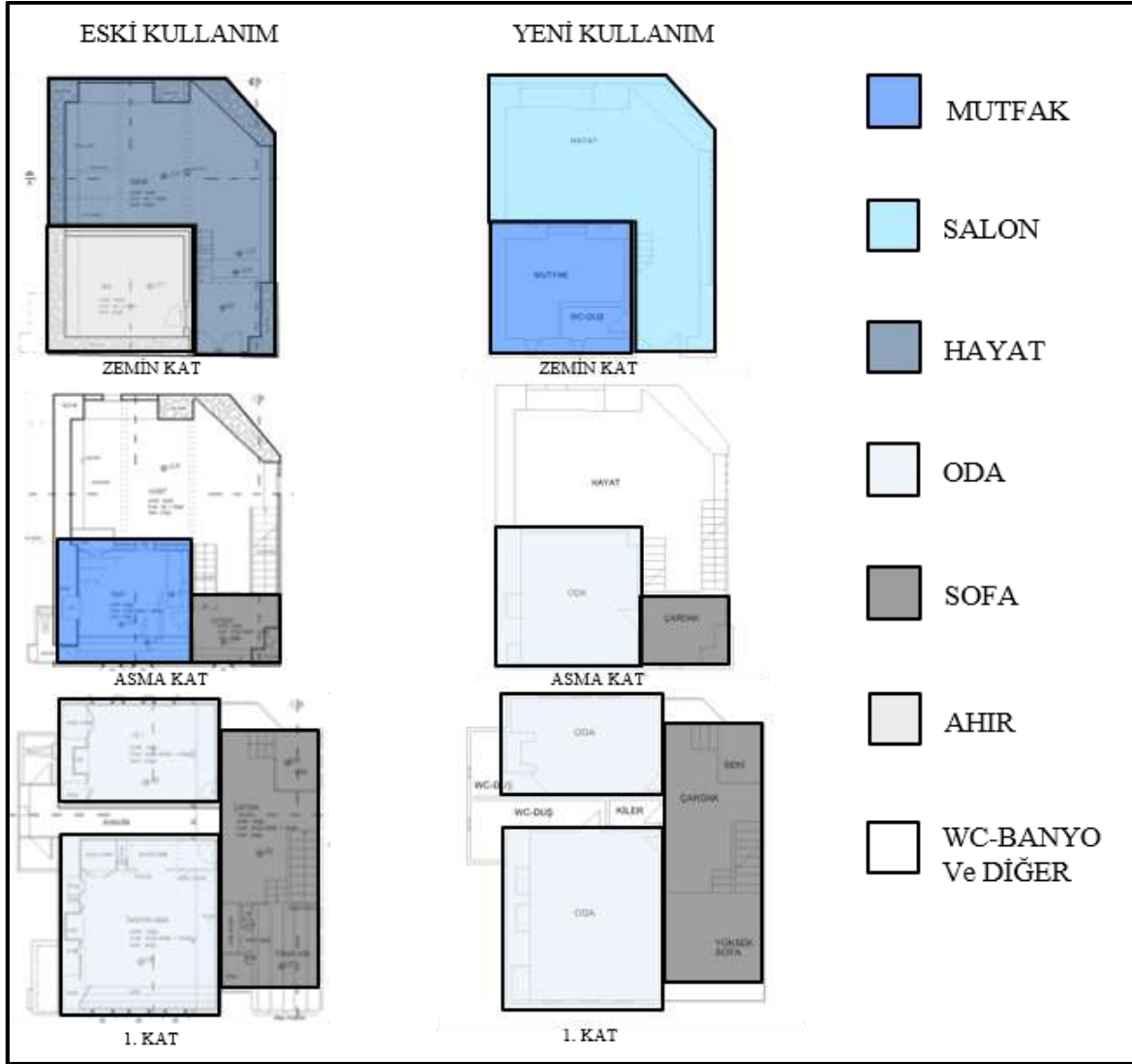
Şekil 6.3. Ayser Çolak Evi ara kat planı

Reha Günay ise Kabakçılar Bağ Evi adı altında aynı ev için şu şekilde bahsetmiştir. Evin yazlık için çok uygun olduğunu, üst kattaki sofanın dışarıya açık olduğunu, ara katta bulunan aşevinin ise soğuk havalarda barınmak için kullanıldığını anlatmaktadır (Günay, 1989:119)

Şekil 6.4. Ayser Çolak Evi 1. kat planı

Çardak bölümünden merdivenlerle ara kattan 1. Kata çıktıktan sonra yüksek sofa denilen bölüme ulaşılmaktadır. Bu katta iki tane daha oda vardır. İki odanın da kendine ait wc-banyosu olmakla birlikte haremlık girişı denilen koridorla çardaktan wc-banyoya geçiş yapılmasına olanak sağlanmaktadır. Her iki odada da ocaklık ve gömme dolap mevcuttur. Zemin, tavan ve duvar malzemeleri alt kattaki odadaki gibi ahşaptır. Odaların ışık alması ve havalanması için pencereler de tasarlanmıştır. Dış sofalı plan tipine örnek bir konut olan Ayser Çolak evi'nin yüksek sofa bölümünde ise seyirlik köşe olarak da kullanıldığı için pencerelerin sıklıkla dizilmiş olması görölmektedir.

Şekil 6.5. Ayser Çolak Evi işlevsel değişim şekli

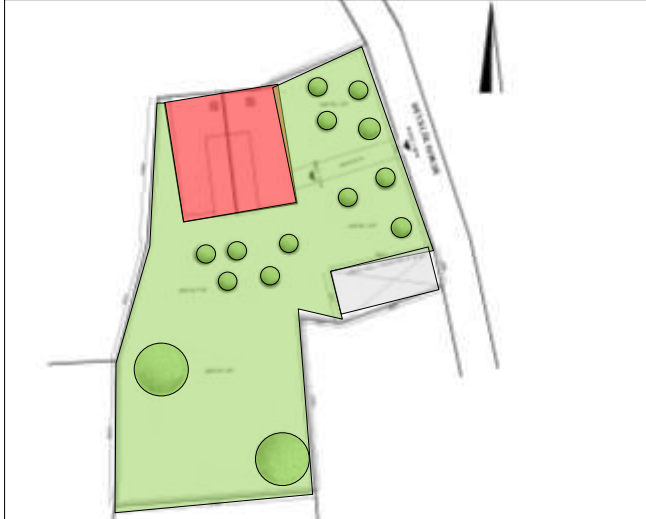
Şekil 6.5.teki evin fonksiyonlarına ait işlevsel değişim şekline göre ise konutun zemin katındaki ahır mutfak fonksiyonuna dönüştürülmüştür. Hayat kısmı ise salon olarak kullanılmaktadır. Günümüzdeki salon ve mutfak ilişkisini kurabilmek için ahır ve hayat aynı katta tasarlanmıştır. Salonda yemek bölümü için de bir yer ayrılıp misafirler bu bölümde ağırlanmaktadır. Önceki kullanımında asma katta mutfak olarak kullanılan bölüme ise oda işlevi kazandırılmıştır. Üst kata doğru çıktıkça özel kullanım alanları artmaya devam etmektedir ve en üst katta da odalar ile sofa bulunmaktadır. Sofa ise günümüzde de odaları bağlayan bir unsur olarak kullanılmaktadır.

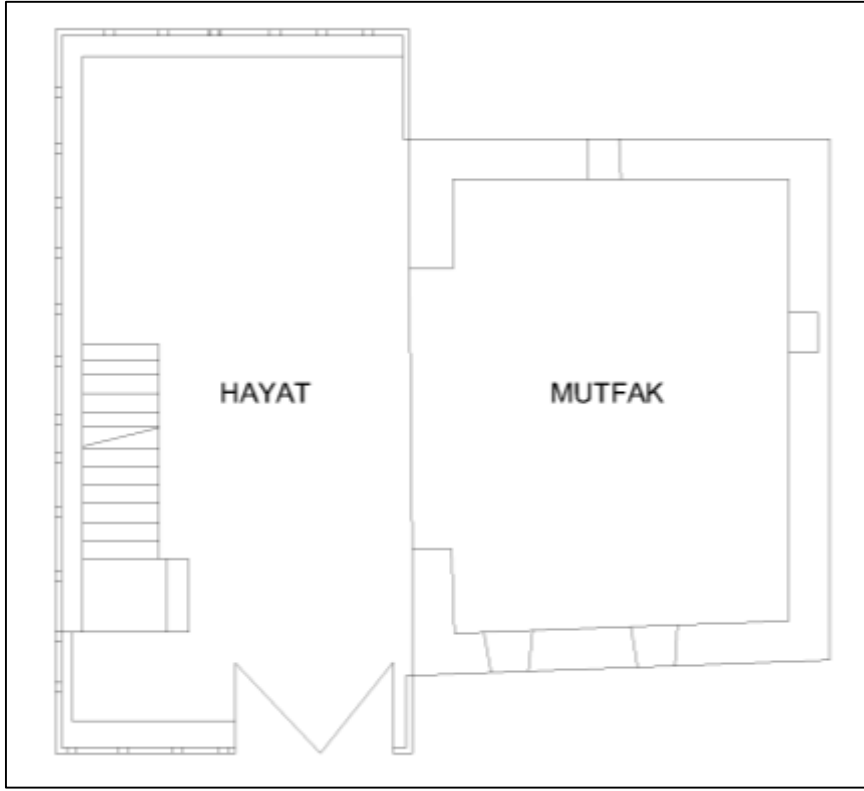
Şekil 6.6. Ayser Çolak Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.6.da koyu gri ile gösterilmiş alanlar ortak kullanım alanı olarak tanımlanmış mekanlardır. Açık gri ile gösterilmiş mekanlar ise özel kullanım olarak tanımlanmış mekanlardır. bu konut için mekansal örgütlenme olarak zemin kattan üst katlara çıkıldıkça ortak kullanım alanından özel kullanım alanına doğru geçilmekte ve üst kata çıkıldıkça özel kullanım alanı artmaktadır.

6.2. Ak Konak

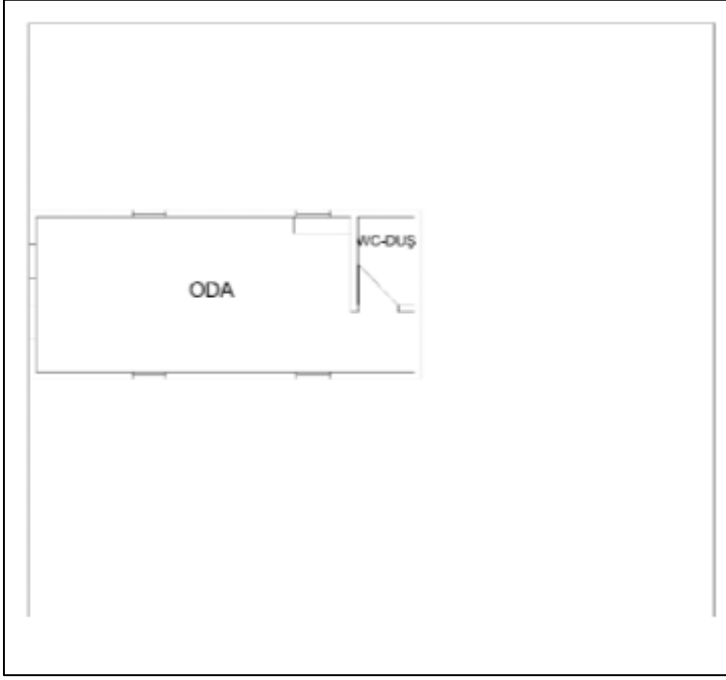
Şekil 6.7. Ak Konak vaziyet planı

Şekil 6.8. Ak Konak zemin kat planı

Evin girişi bahcenin içinden, doğu cephesine bakan çift kanatlı bir kapıyla yapılmaktadır. Bu kapıyla doğrudan hayat bölümüne girilmektedir. Hayat bölümü ise günümüzde salon olarak kullanılan kısımdır. Bu bölümün üç tarafı da ahşap glisteli camekanla çevrilidir. Girişin sağ tarafında ise eskiden ahır olarak kullanılan mutfak bölümü vardır. Işık alabilmesi ve havalandırılabilmesi için de tömekler, mazgal pencere olarak kullanılmaktadır.

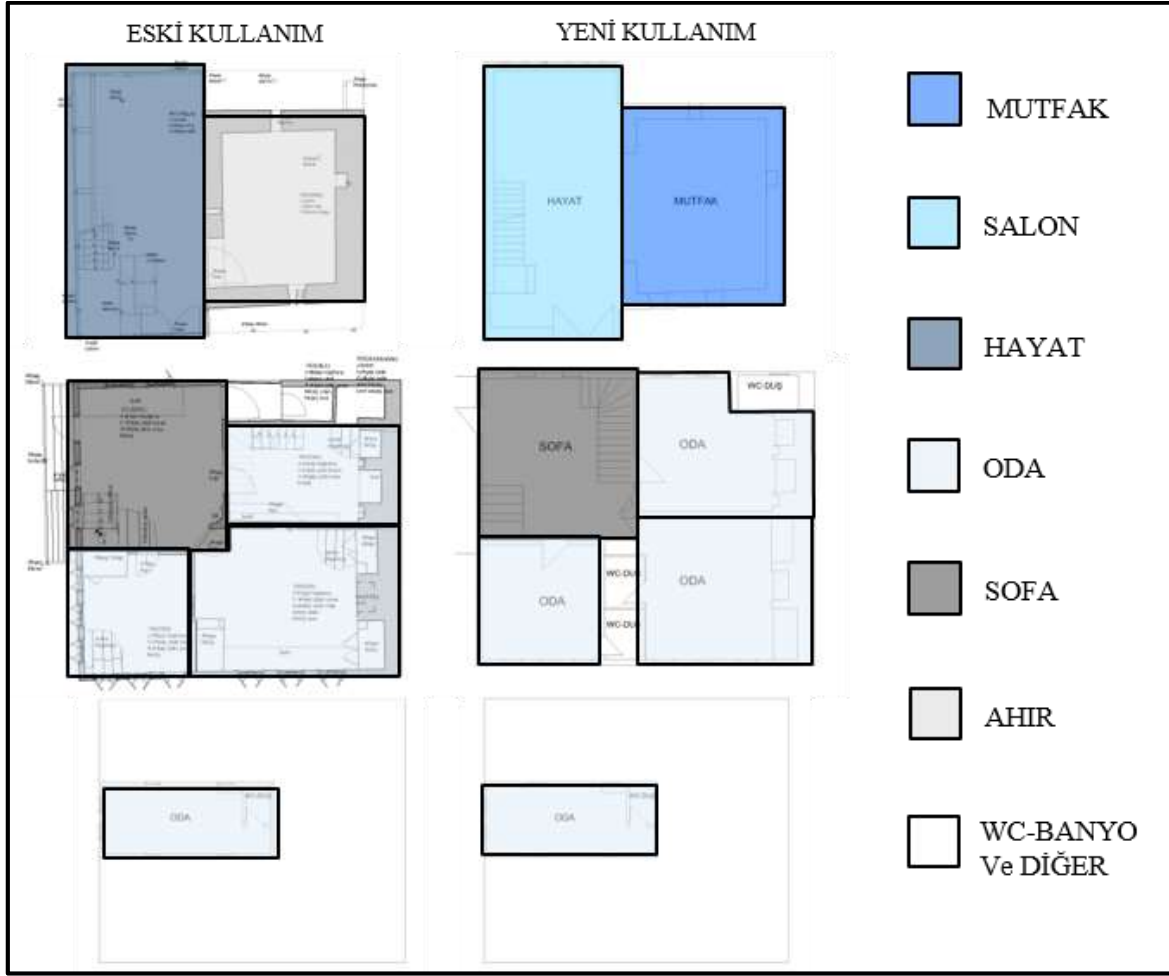
Hayat ve mutfak bölümünün bulunduğu zemin karttaki mekanların zemininde mermer kaplama vardır. Duvarlar ise taştan örülmüştür. Tavan ise ahşap kaplamadan oluşmaktadır.

Şekil 6.10. Ak Konak çatı planı

Sofadan çatı katına çıkan merdivenlerden tek hacim olarak bulunan evin kulesine ulaşılmaktadır. Bu kısımda da bir adet wc-duş bulunmaktadır. Kulede, manzaraya da hakim olabilmek için üç cepheye de açıklık yapılmıştır.

Ak Konak bir rekonstrüksiyon (yeniden yapım) örneğidir. Özel durumlarda, tamamıyla yıkık, çok hasar görmüş anıt değerindeki taşınmaz kültür varlıkları kayıtlı belgelere uygun şekilde tekrar inşa edilebilir. Bu durumlarda yeniden inşa etme projesi rekonstrüksiyon olarak adlandırılır.

Şekil 6.11. Ak Konak işlevsel değişim şekli

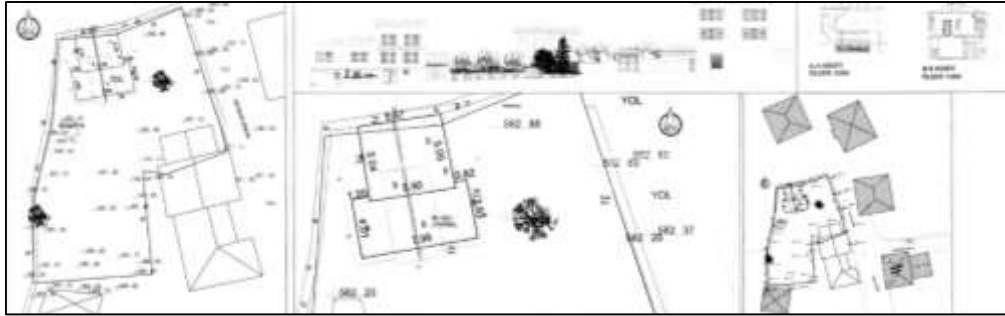
Şekil 6.11.daki işlevsel değişim şekline göre ise zemin katta bulunan hayat günümüzde salon olarak kullanılmaktadır. Hayatın yanındaki mekan ise eski kullanımında ahır olarak kullanılmakta olup günümüzde ise mutfak işlevi kazandırılmıştır. Üst katta bulunan sağ üst köşedeki oda ise daha önceden mutfak olarak kullanılmakta olup çatı merdiveni kullanımı o mekandan sağlanmaktaydı, günümüzde ise çatıya çıkan merdiven de sofadan kullanılmakta olup mutfak bölümü kaldırılmış olup oda işlevi kazandırılmıştır.

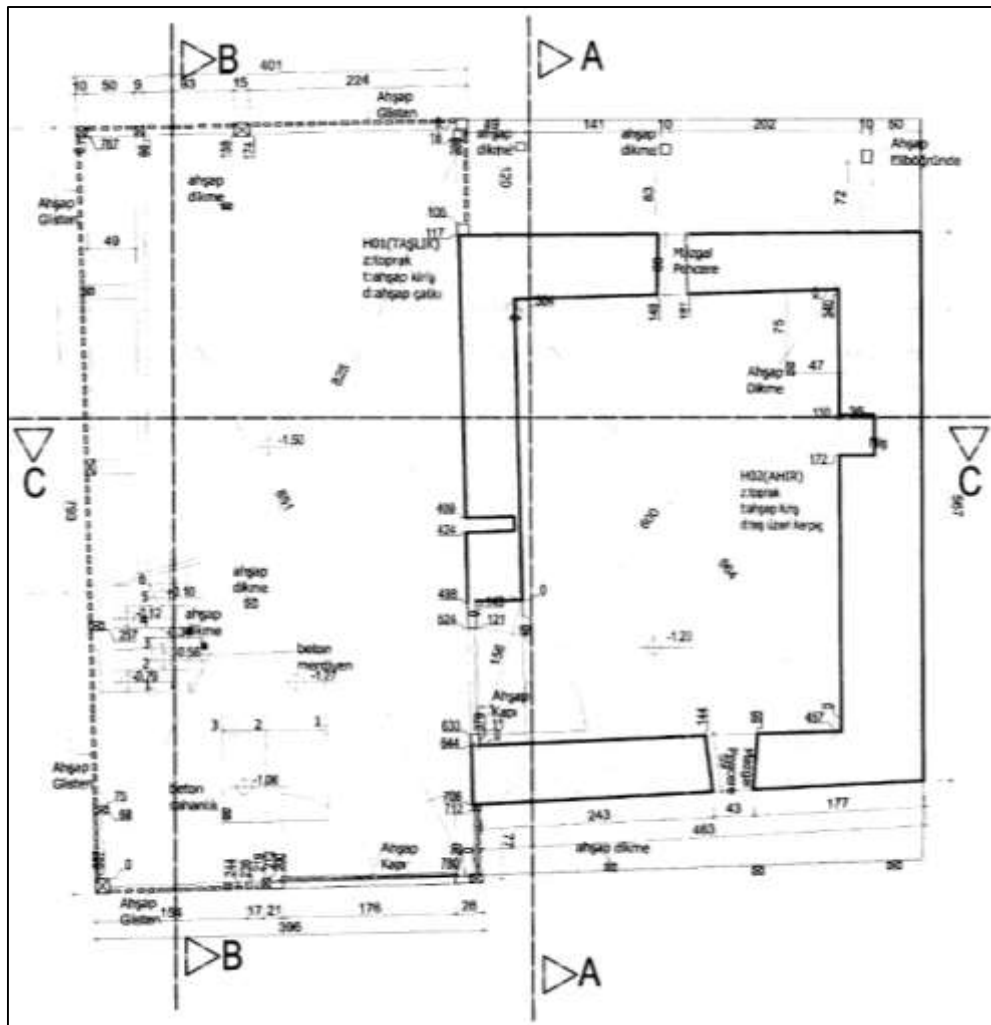
Şekil 6.12. Ak Konak mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.12.de Ak Konak mekansal örgütlenme şeklinde koyu gri ile gösterilen mekanlar ortak alanlar açık gri ile gösterilen mekanlar özel kullanım alanlarıdır.

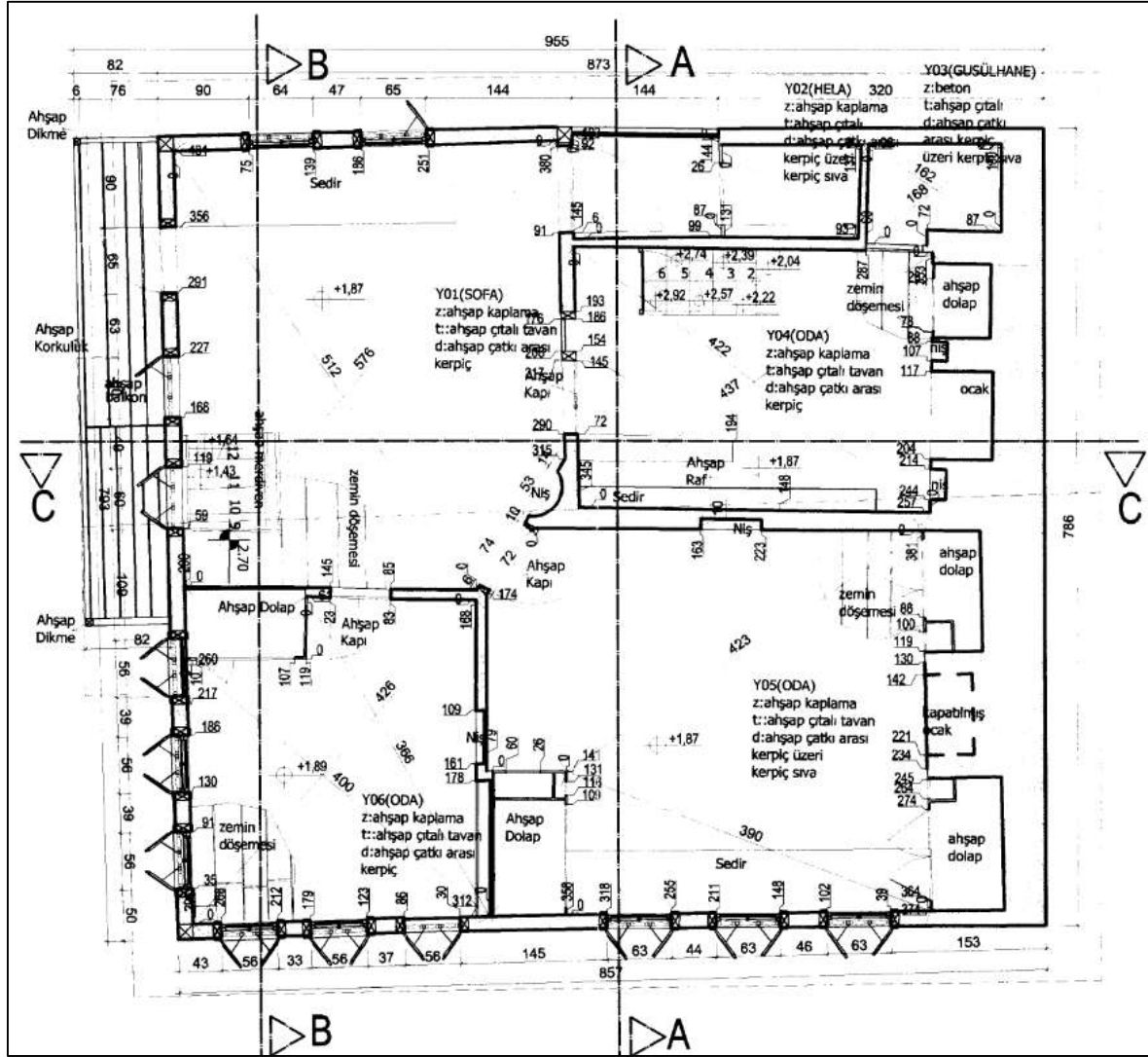
Rölöve çalışması

Şekil 6.13. Ak Konak rölöve çalışması vaziyet planı gösterimleri

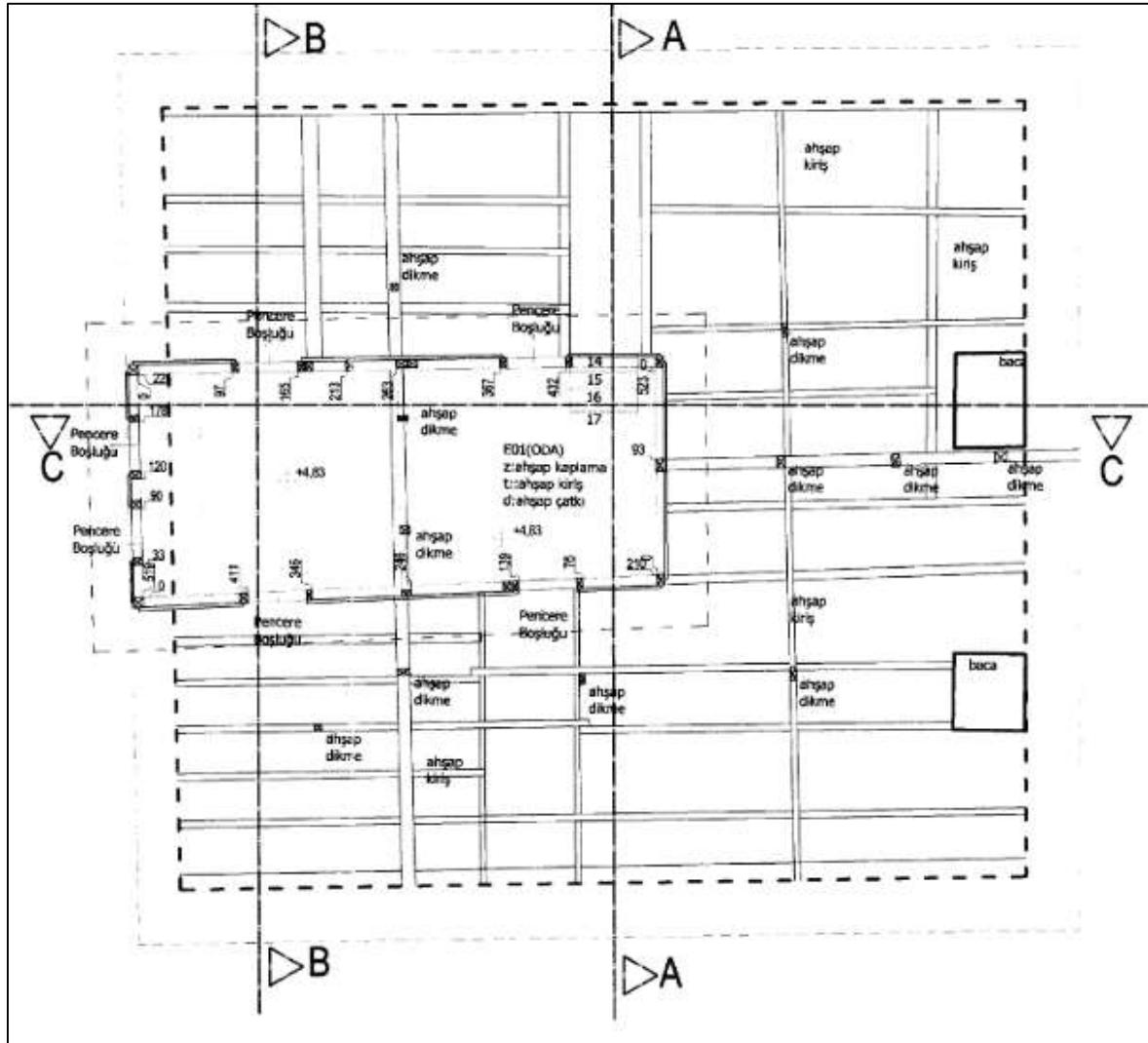

Şekil 6.14. Ak Konak rölöve çalışması zemin kat planı (Mimar Nihat Cebeci)

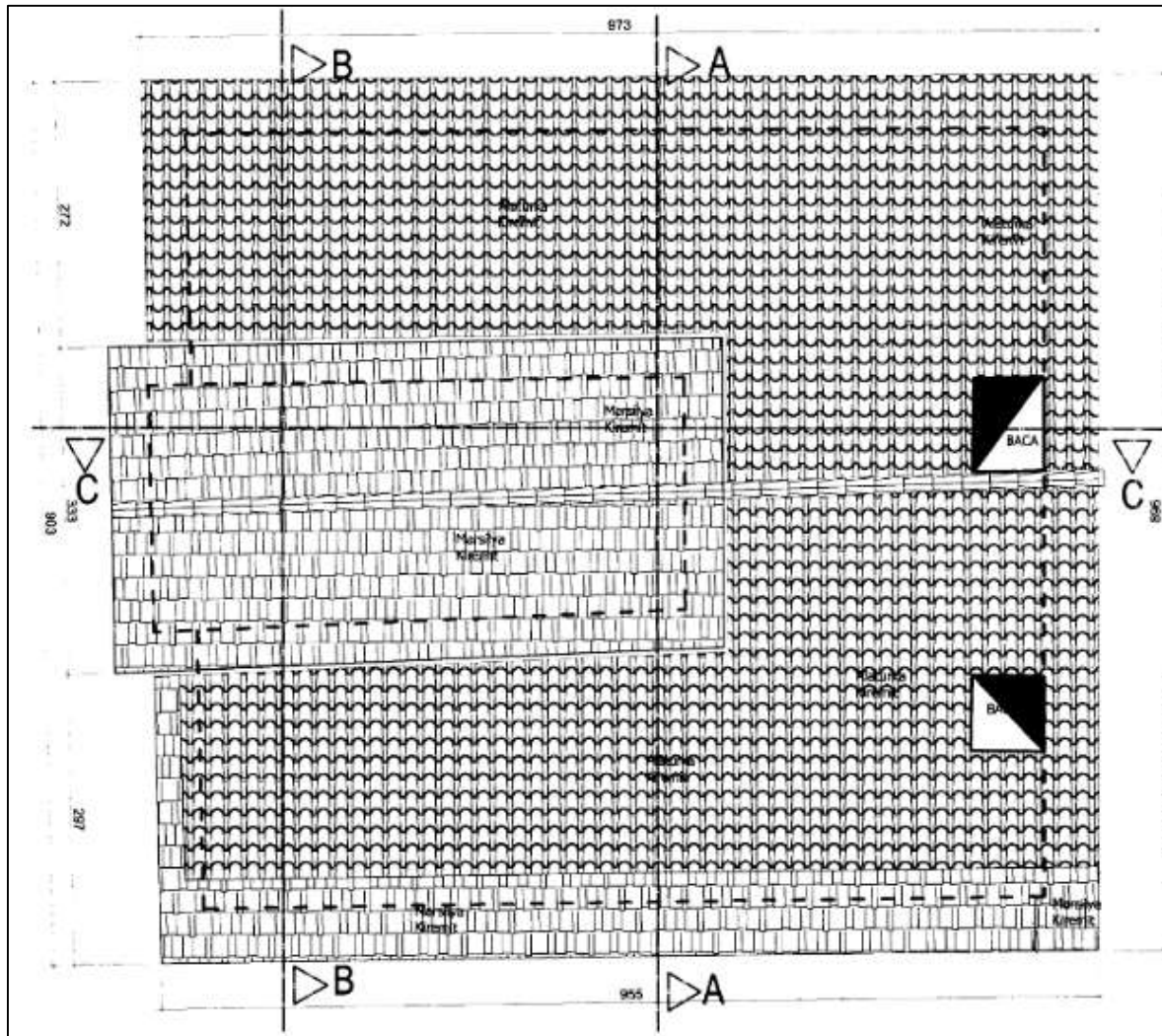
Şekil 6.15. Ak Konak röle çalışması 1. kat planı (Mimar Nihat Cebeci)

Şekil 6.15.te gösterilen röle çalışmasının 1. kat planında odalarda bulunan ahşap dolaplar, ocak kısımları belirtilmektedir. Zemindeki malzemenin, tavanda kullanılan malzemenin ahşap olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Duvarlar ise ahşap çatki arası kerpiç olarak yapılmıştır. Odalarda bulunan pencereler, açılış yönleri ve kara kapakları okunmakta olup köşedeki odanın pencere sıklaştırılmasıyla seyire daha uygun bir oturma köşesi yapmak için tasarlandığı anlaşılmaktadır.

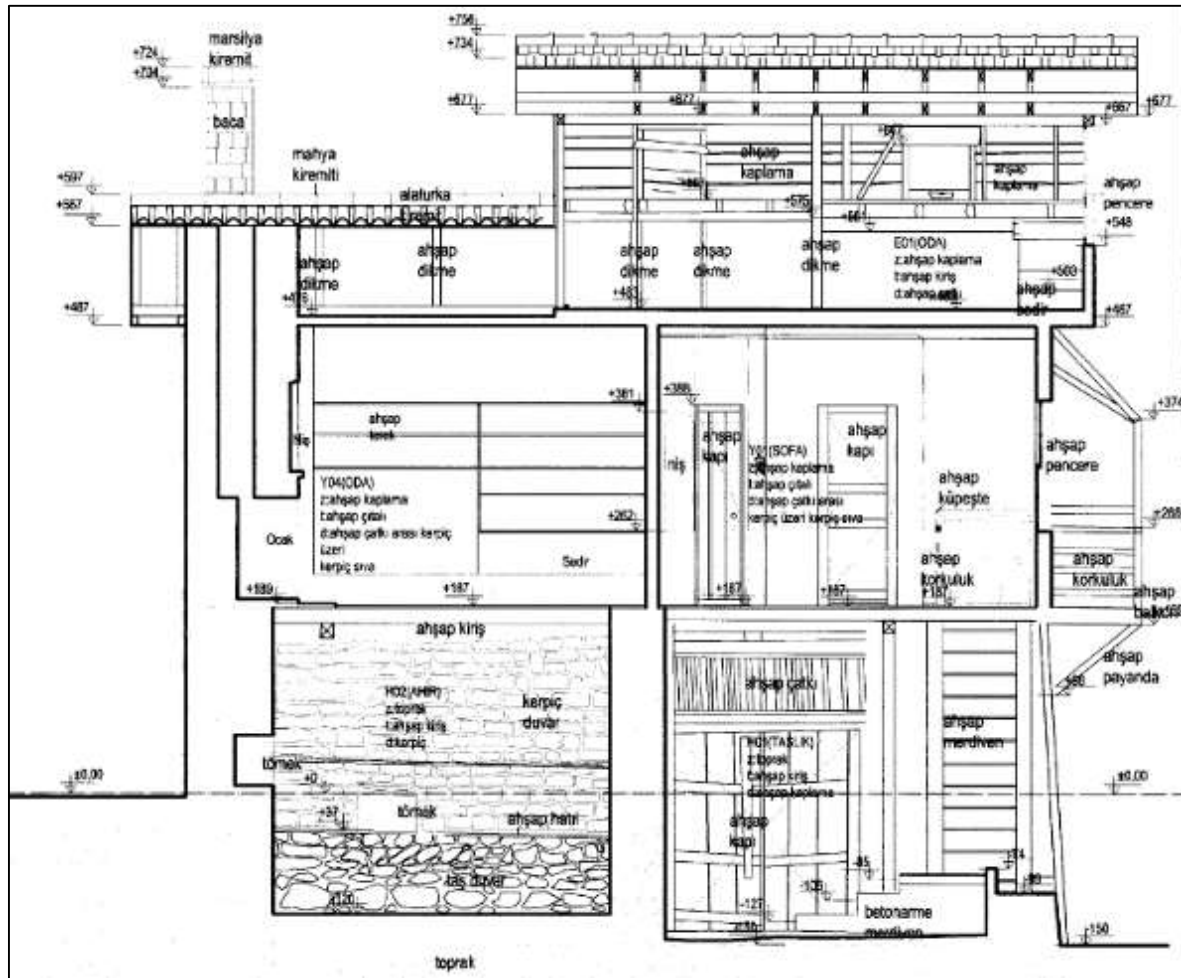

Şekil 6.16. Ak Konak rölöve çalışması çatı katı planı (Mimar Nihat Cebeci)

Şekil 6.16.daki rölöve çalışmasında çatı kat planında çatı tasarımının ahşap dikmelerinin yerleşim şekli, ahşap kirişlerin yerleştirilmesi, çatı odasında bulunan pencereler ve mekan okunmaktadır.

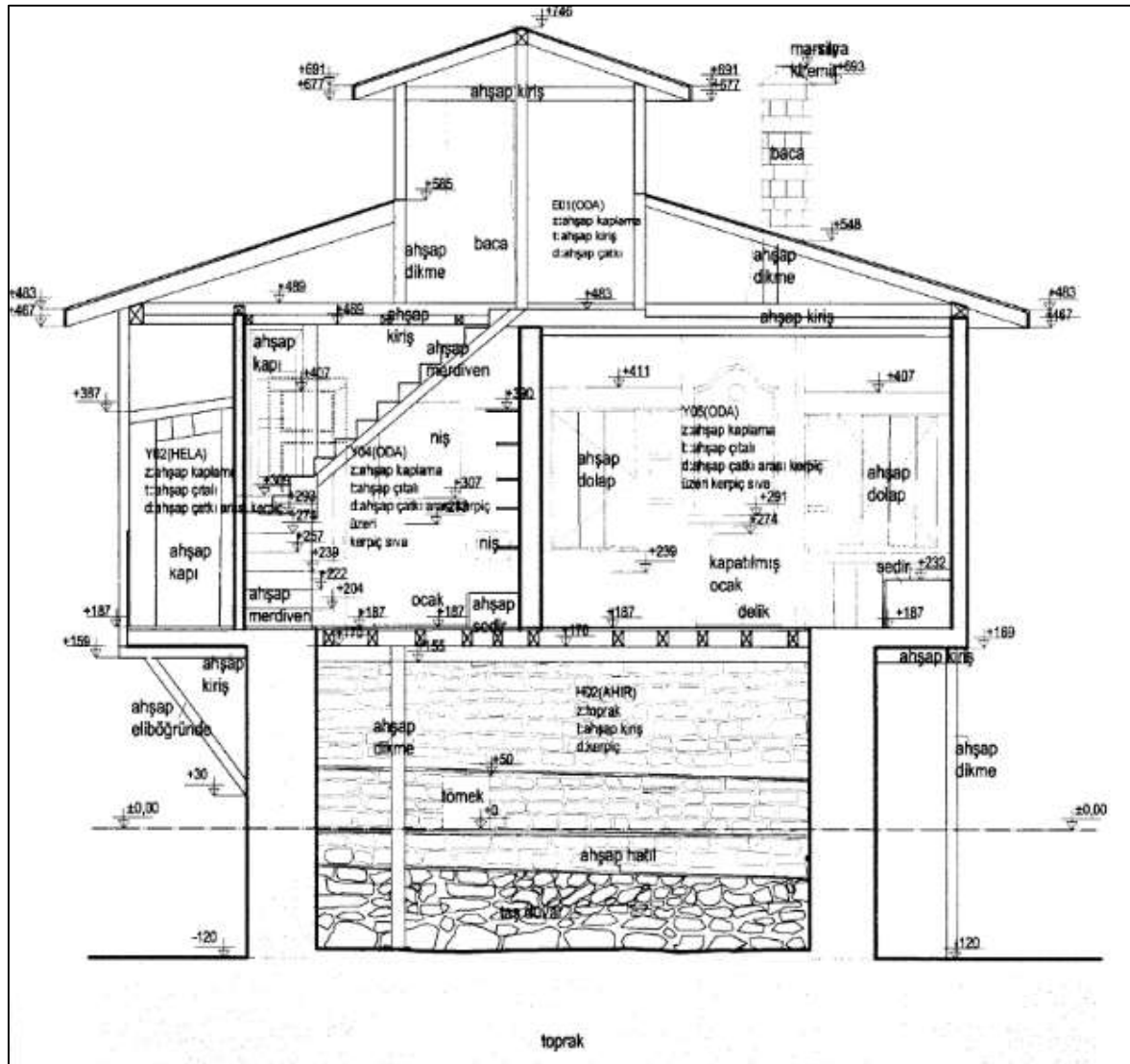

Şekil 6.17. Ak Konak rölöve çalışması çatı planı (Mimar Nihat Cebeci)

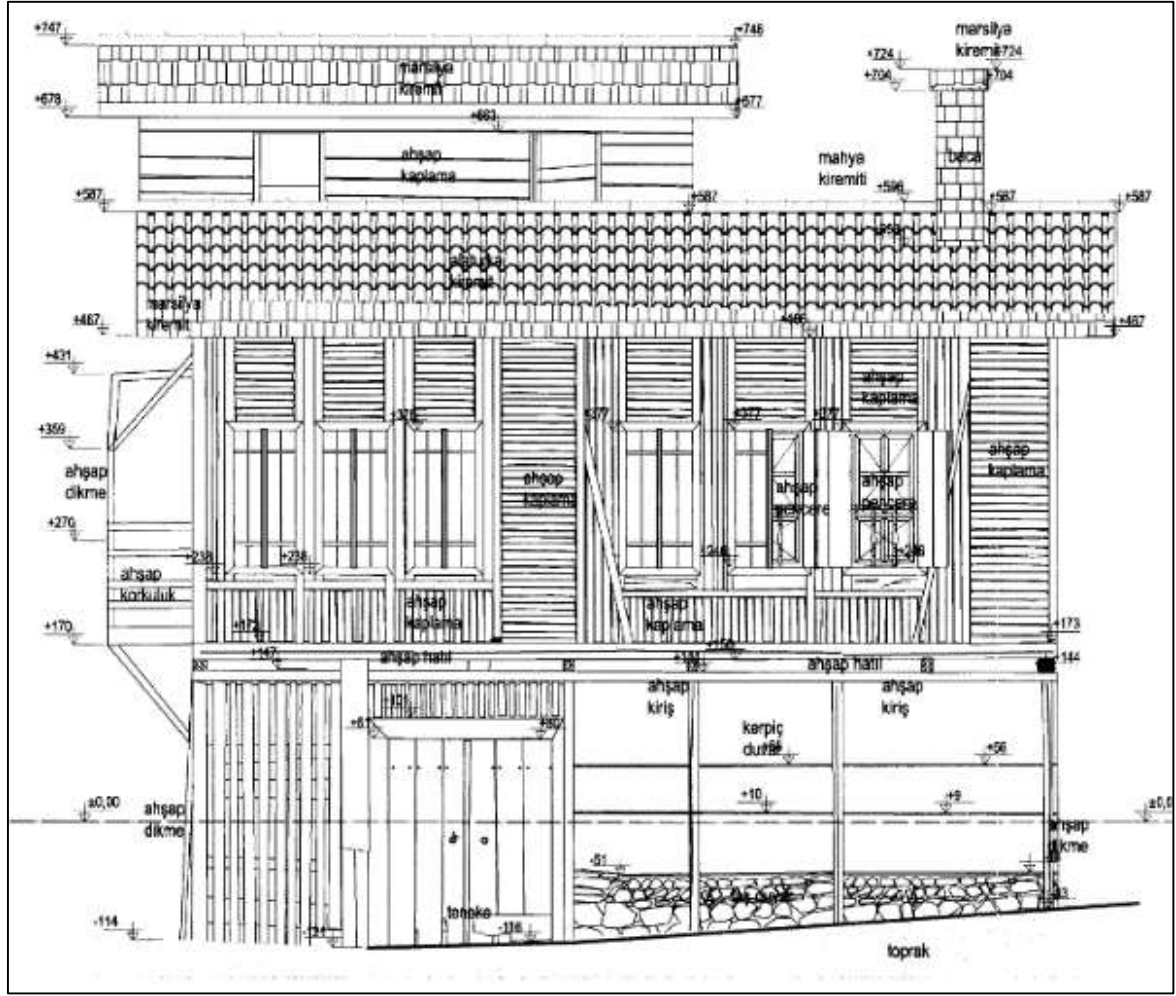

Şekil 6.18. Ak Konak röhlöve çalışması C-C kesiti (Mimar Nihat Cebeci)

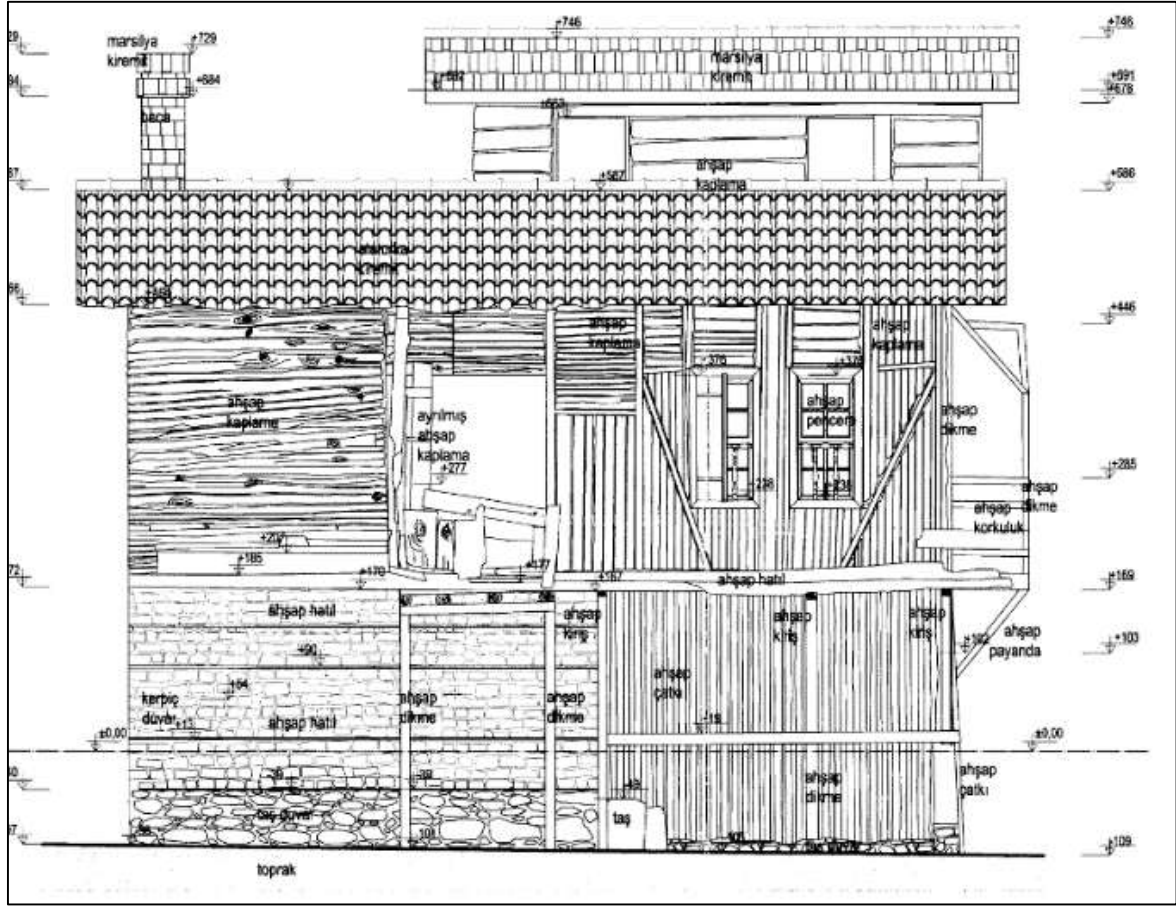
Şekil 6.18.deki kesitte zemin kattaki taş duvar, ahşap taşıyıcı sistem, ahşap merdiven ve ahşaptan yapılmış kapılar anlaşılmaktadır. Balkonun altında taşıyıcı sistemde kirişe destek olan ahşap payandalar görülmektedir. Balkondaki korkuluklar da ahşaptan yapılmıştır. Evin içindeki merdiven korkuluğu da yine ahşap malzemeden yapılmıştır. Çatı katındaki ahşap dikmeler ve üzerindeki kiremitten yapılmış çatı örtüsü de belirtilmiştir. Çatı katında balkonun üzerini kapatmaya yetmeyecek hizada bir çıkma bulunmaktadır.

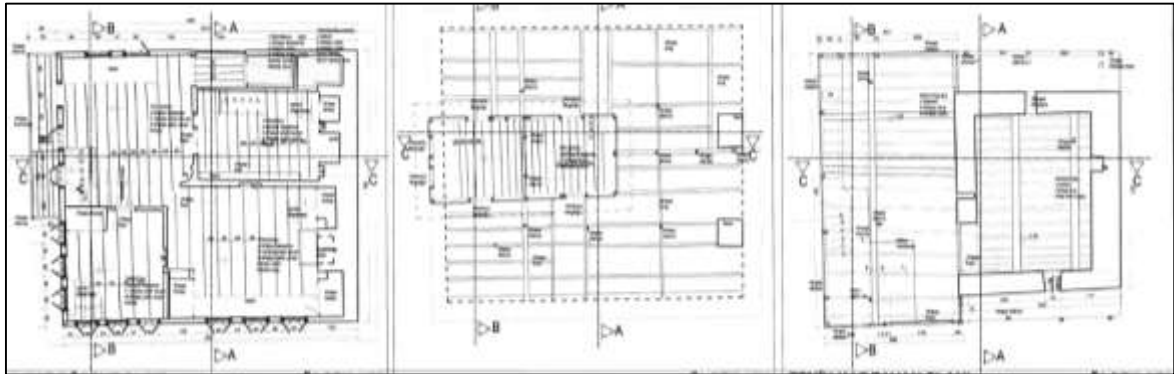
Şekil 6.19. Ak Konak rölöve çalışması A-A kesiti (Mimar Nihat Cebeci)

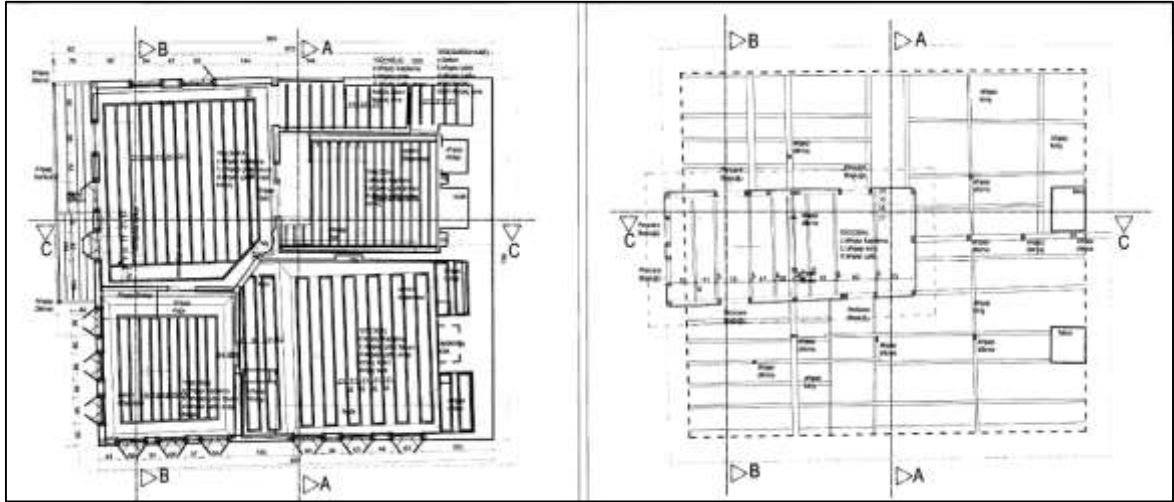
Şekil 6.23. Ak Konak rölöve çalışması sağ cephe (Mimar Nihat Cebeci)

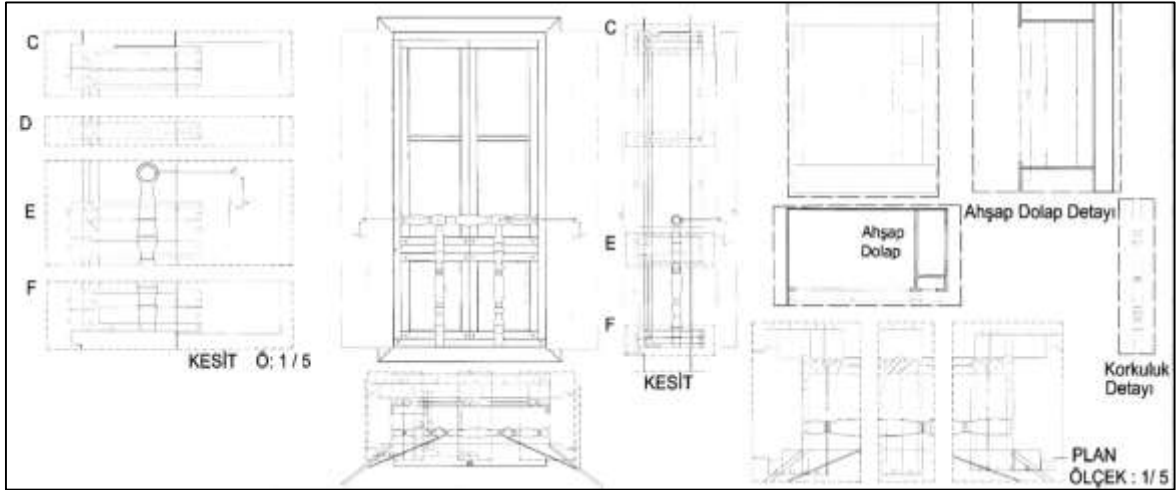
Şekil 6.24. Ak Konak rölöve çalışması sol cephe (Mimar Nihat Cebeci)

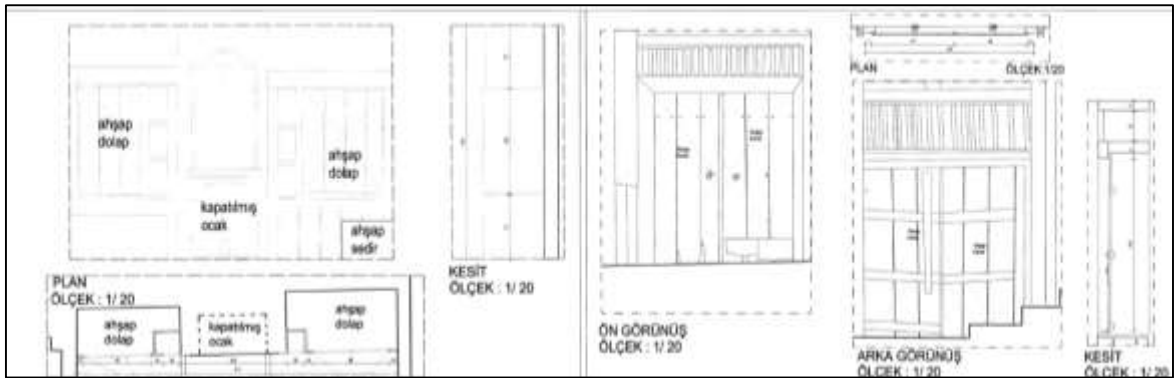
Şekil 6.25. Ak Konak rölöve çalışması 1. kat, çatı katı döşeme ve zemin kat tavan planı (Mimar Nihat Cebeci)

Şekil 6.26. Ak Konak rölöve çalışması 1. ve 2. kat tavan planı (Mimar Nihat Cebeci)

Şekil 6.27. Ak Konak rölöve çalışması pencere detayı (Mimar Nihat Cebeci)

Şekil 6.28. Ak Konak rölöve çalışması dolap ve kapı detayı (Mimar Nihat Cebeci)

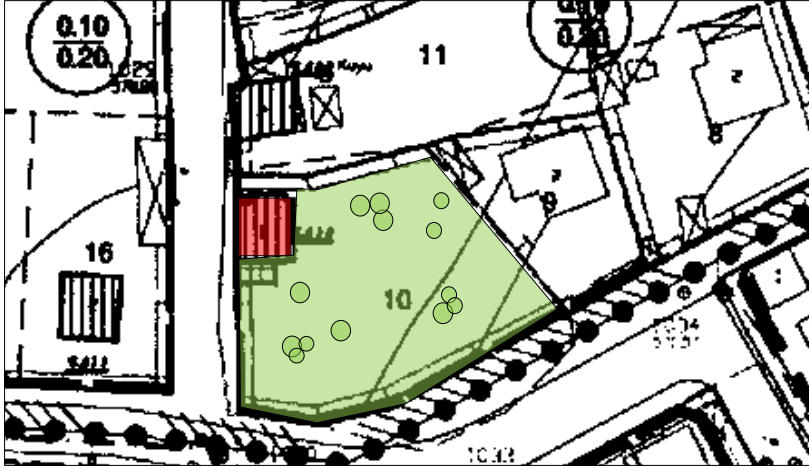

Resim 6.1. Ak Konak yıkılıp yeniden inşa edilmiş evin eski hali (Cansu Nur Ak arşivi, 2014)

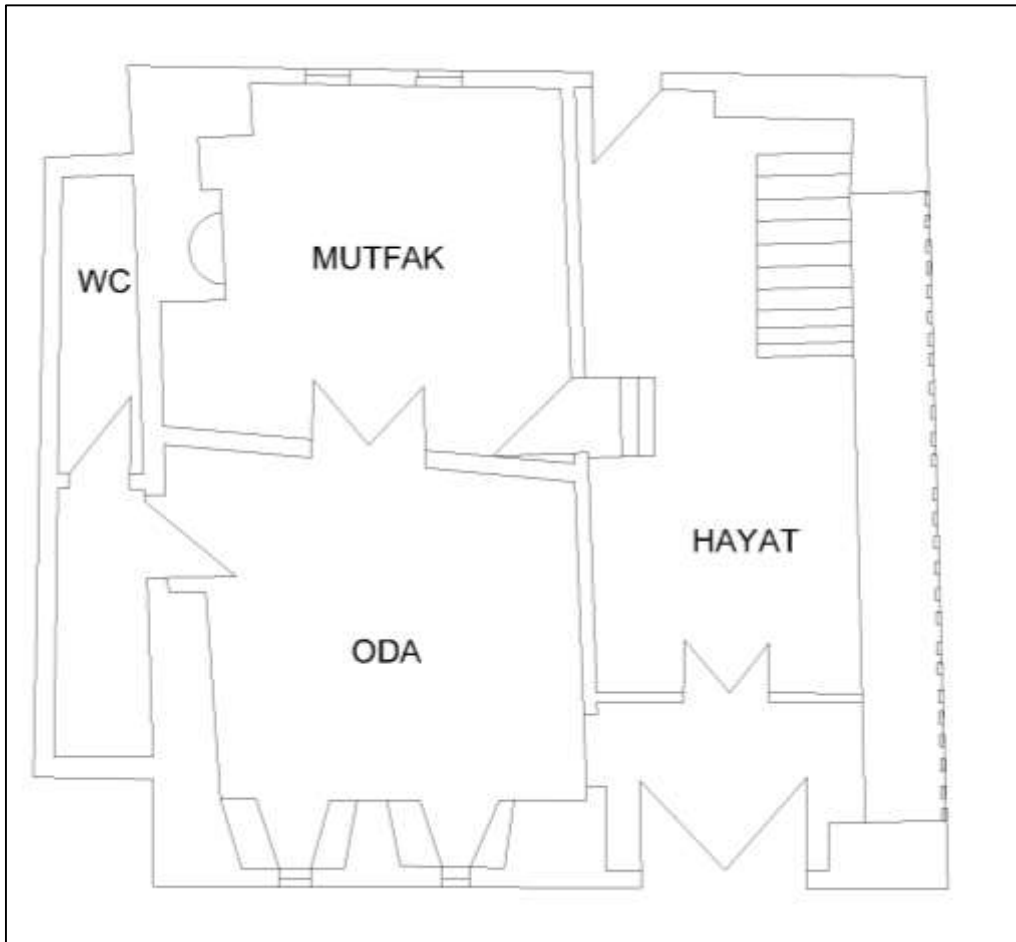

Resim 6.2. Ak Konak yıkılıp yeniden inşa edilmiş evin yeni hali (Cansu Nur Ak arşivi, 2016)

6.3. Erbaklar Evi

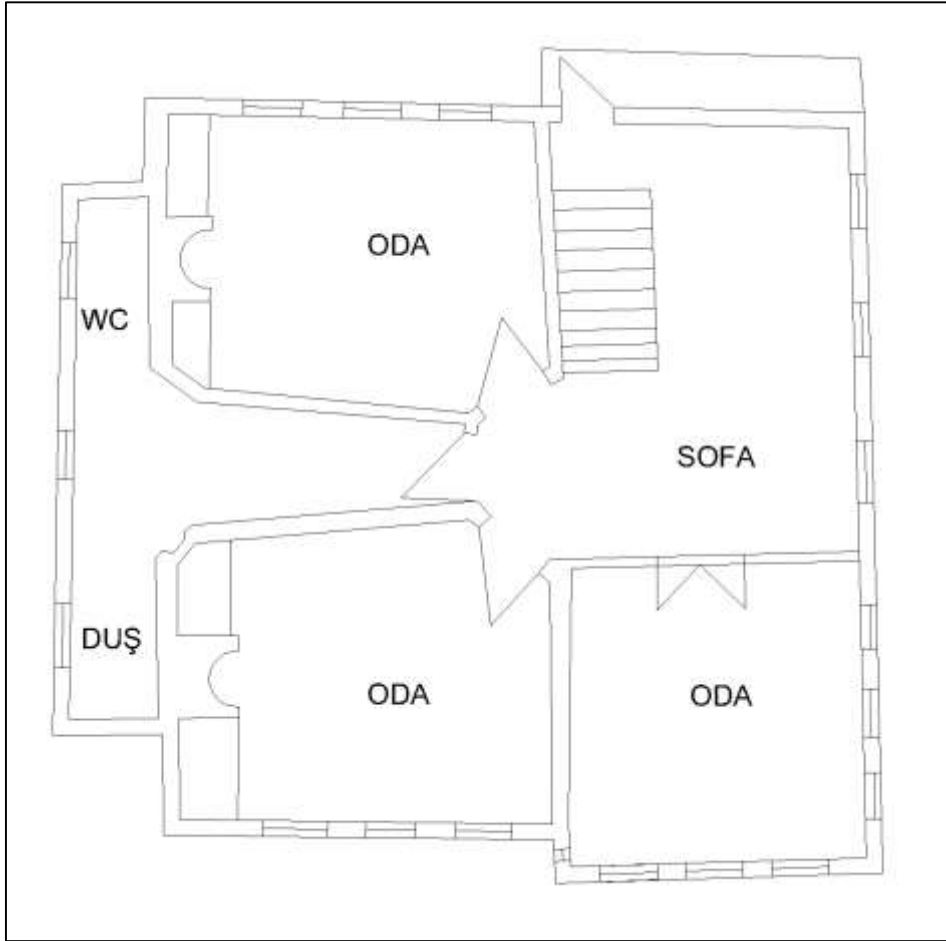
Şekil 6.29. Erbaklar Evi vaziyet planı (Mimar Aysun Özköse)

Şekil 6.30. Erbaklar Evi zemin kat planı (Mimar Aysun Özköse'nin çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

Evin girişı sokağa bakan çift kanatlı bir kapıdan yapılmaktadır. Girişin sağ tarafında bulunan çatkılar, eskiden hayat bölümünde dışarıya yarı açık olarak kullanılan bölümdeki ahşap dikmeler aralarına cam yerleştirilip kapatılarak camekan olarak revize edilip kullanılmaktadır. Kapının sol tarafında bulunan ahırın giriş kapısı kapatılıp vestiyer haline getirilmiştir ve girişteki vestiyerli kısım da rüzgarlık yapılmıştır.

Ahırın ise zemin kotu değiştirilmeden oda haline getirilmiştir. Duvarlardaki tömekiler genişletilerek pencere haline getirilmiştir. Odaya mutfaktan açılan çift kanatlı bir kapıdan girilmektedir. Oda kapısının sağ tarafından bir kapı daha açılarak tuvalet ve banyoya geçiş sağlanmıştır.

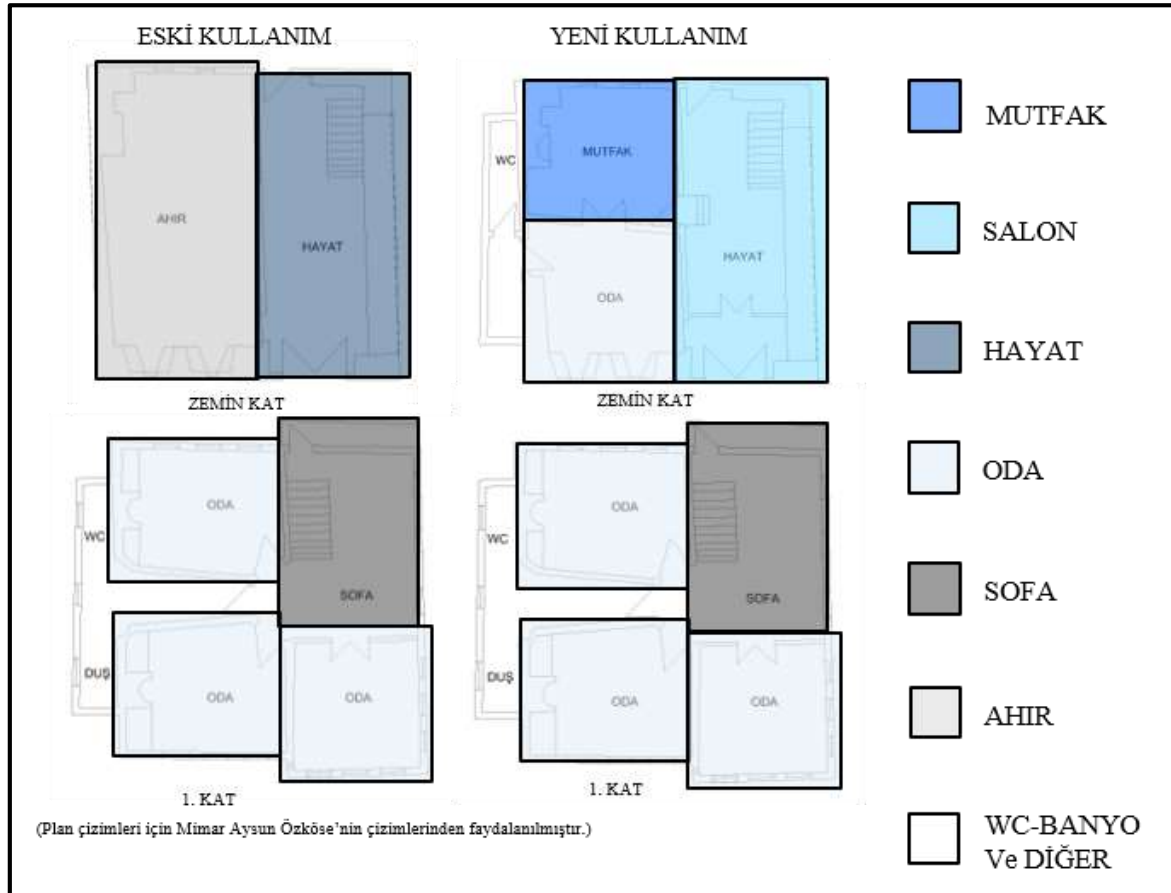

Şekil 6.31. Erbaklar Evi 1. kat planı (Mimar Aysun Özköse'nin çiziminden faydalanarak hazırlanmıştır.)

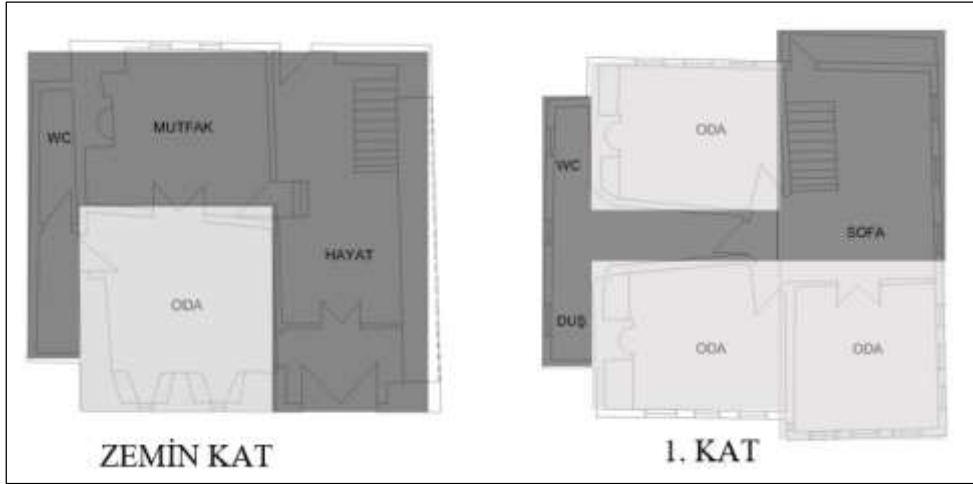
Merdivenle sofa bölümüne çıkıldıktan sonra dış çardak olarak adlandırılan bir balkon bulunmaktadır. Sofada ise odalara, wc-banyoya geçiş yapılabilen kapılar bulunmaktadır. Her

iki odada da ocaklık bulunmaktadır. Her odada ve sofa bölümünde yeteri kadar gün ışığı alabilmesi ve evin havalandırabilmesi için pencere açıklıkları vardır.

Giriş sokak üzerinde olan ön cepheden yapılmaktadır. Ön cephede zemin katta iki tane nefesliğin genişletilmesiyle yapılmış pencere bulunmaktadır. Ana giriş kapısı da bu cephededir. 1. katta ise 3 tanesi odaya ve 3 tanesi de sofaya ait olmak üzere 6 adet pencere bulunmaktadır. Arka cephede giriş katında bahçe kapısı ve iki adet pencere bulunmaktadır. 1. katta sofadan çıkılan bir balkon vardır. Yan yana bulunan 2 odada sol yan cephede giriş katında ve 1. katta 3 er adet wc-banyo penceresi bulunmaktadır. Sağ yan cephede ise giriş katında camekan bir genişlik vardır. 1. katta ise 3 tanesi odaya ve 3 tanesi de sofaya ait olmak üzere 6 adet pencere bulunmaktadır.

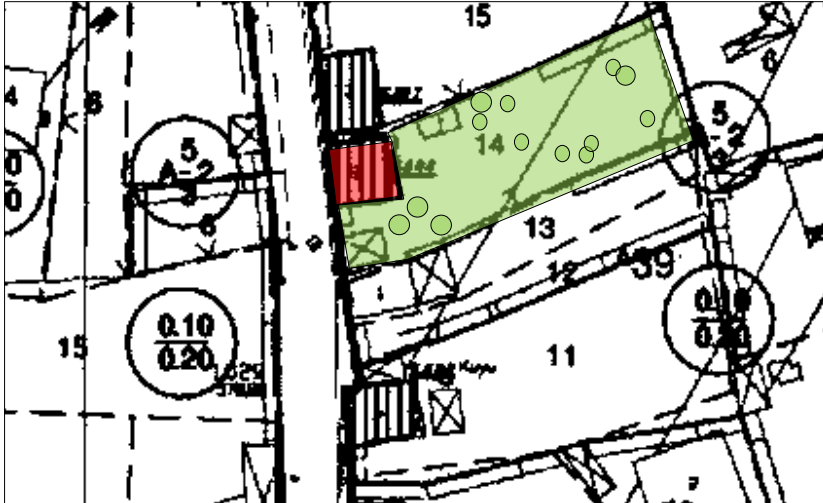
Şekil 6.32. Erbaklar Evi işlevsel değişim şekli

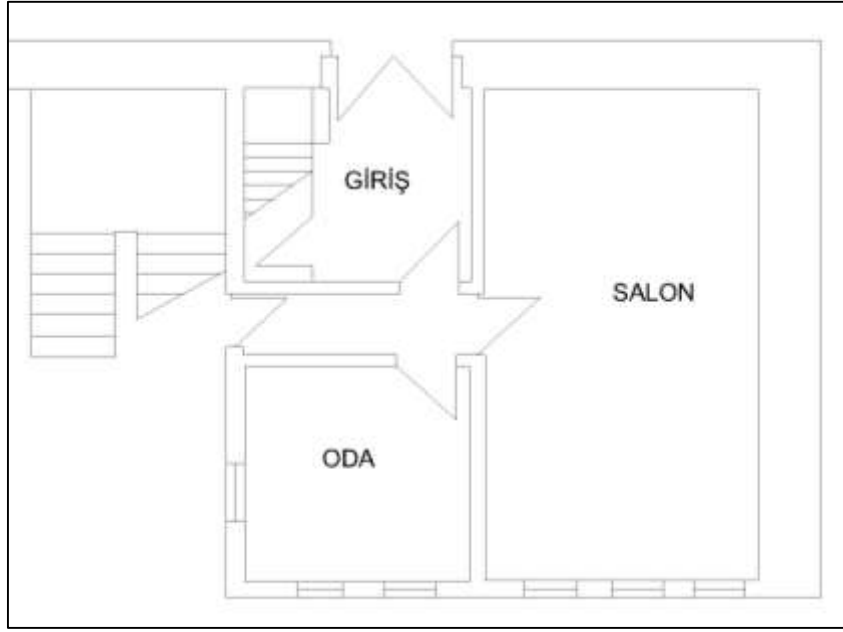
Şekil 6.33. Erbaklar Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.33.de Erbaklar Evi'nin mekansal örgütlenme şeması görülmekte olup koyu gri ile gösterilen alanlar ortak kullanım alanlarıdır, açık gri ile gösterilen alanlar özel kullanım alanlarıdır. Zemin katta yoğunluk gösteren ortak kullanım alanı üst katta sofa ve ortak wc, banyo ile sınırlı kalmıştır.

6.4. Mustafa Candan Evi

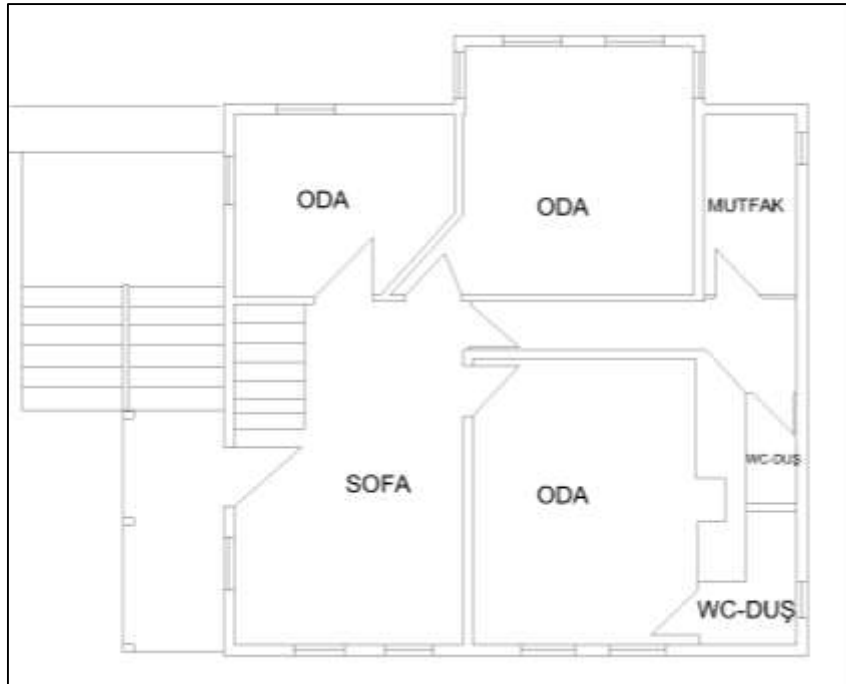

Şekil 6.34. Mustafa Candan Evi vaziyet planı

Şekil 6.35. Mustafa Candan Evi zemin kat planı

Giriş sokak üzerinden çift kanatlı bir kapıyla yapılmaktadır. Bu bölümde üst kata çıkan merdivenler ve koridora açılan bir kapı vardır. Koridorun bir tarafında hayat bir tarafında ise bir oda bulunmaktadır. Bu bölümün aynı zamanda bahçeden de giriş kapısı vardır.

Şekil 6.36. Mustafa Candan Evi 1. kat planı

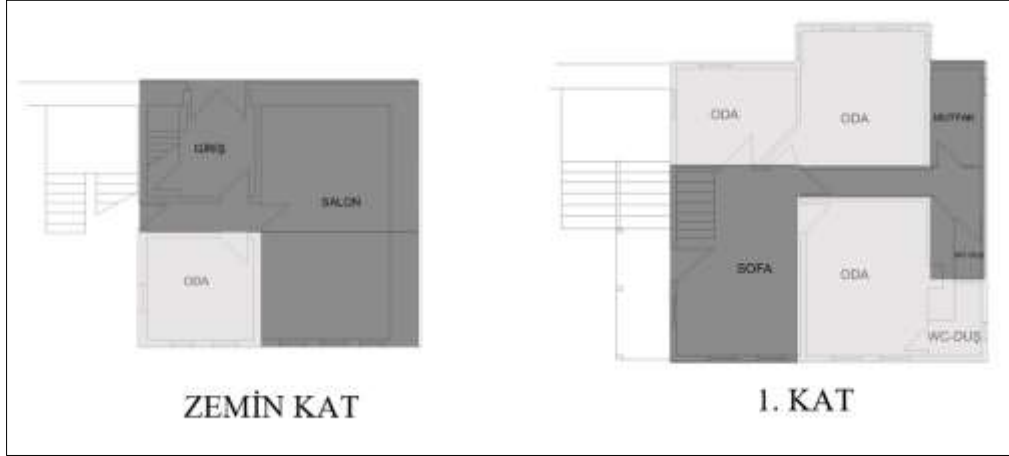
Üst kata çıkınca köşe sofayla karşılaşılmaktadır. Sofadan 3 ayrı odaya ve koridor bölümüne geçiş sağlanmaktadır. Koridordan küçük bir mutfak ve WC'ye geçiş yapılmaktadır. Ocaklık bulunan büyük odada ise ebeveyn banyosu bulunmaktadır.

Giriş sokak üzerinde olan batı cephesinden yapılmaktadır. Batı cephesinin 1. katında ise odalara ait 3 tane pencere görünmektedir. Ayrıca çıkmayı destekleyen payandalar bulunmaktadır. Doğu görünüşünde ise zemin katta oda ve hayat; yani günümüz kullanımıyla salon bölümü olan mekanlara ait 5 tane pencere bulunmaktadır. Üst katta ise oda ve sofaya ait 4 pencere bulunmaktadır. Kuzey cephesi sağır cephedir ve sadece wc-banyo penceresi bulunmaktadır. Güney cephesinde ise zemin katta koridora açılan bir kapı ve oda penceresi bulunmaktadır. Üst katta ise balkon korkulukları ve sofaya ait 2 adet pencere görünüşe girmektedir.

Şekil 6.37. Mustafa Candan Evi işlevsel değişim şekli

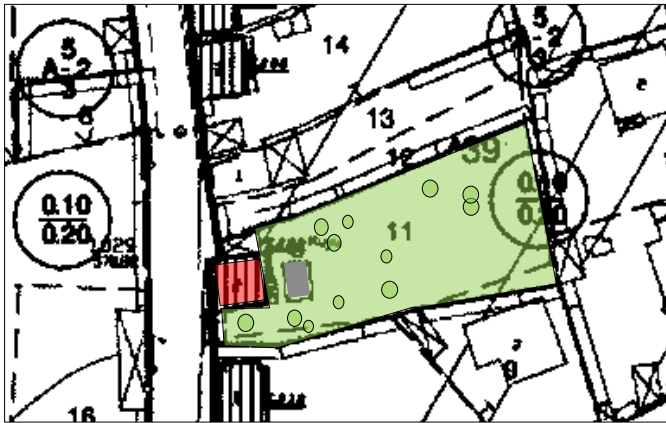
Şekil 6.37.deki işlevsel değişim şekli incelendiğinde ise zemin kattaki ahırın salona dönüştürüldüğü görülmektedir. Üst katta şşe mutfak işlevi kazandırılan bir köşe bulunmaktadır.

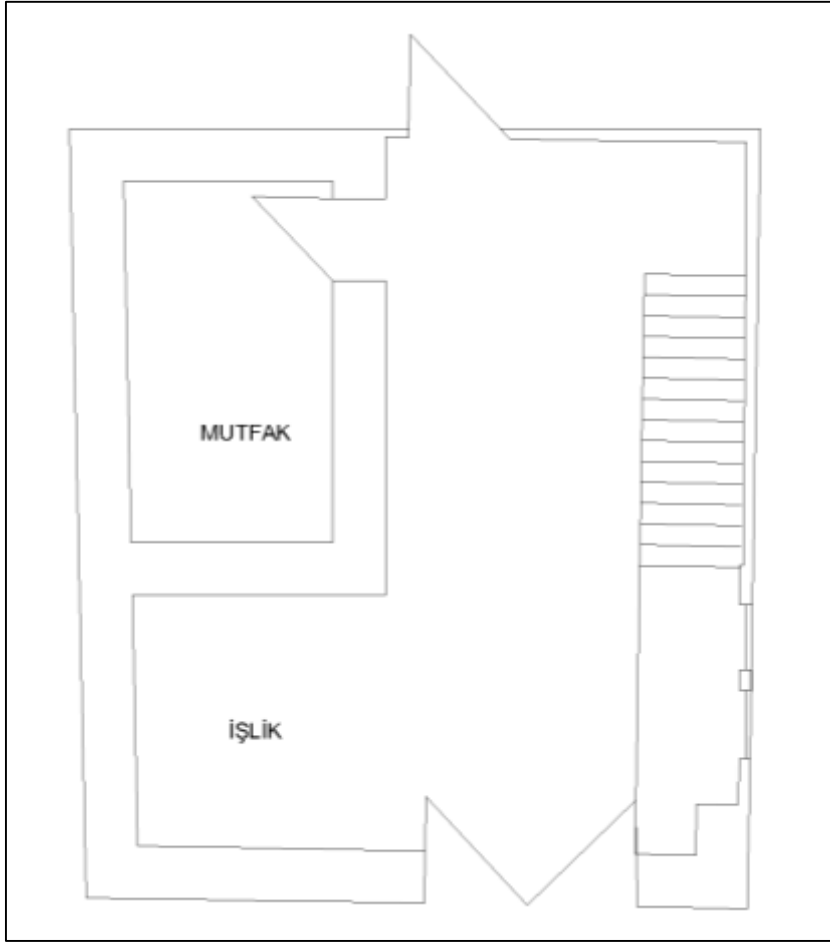
Şekil 6.38. Mustafa Candan Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.38.da gösterilmiş olan Mustafa Candan Evi mekansal örgütlenme şemasında zemin kattaki koyu gri alanlarda yoğunluk olan bölümler ortak kullanım alanı olarak tanımlanmaktadır. Açık gri alanlar ise özel kullanım alanlarıdır. Üst katta sofa, mutfak, wc ortak kullanım alanı olarak sınırlandırılmaktadır. Üst katta özel kullanım alanı olan odalar yoğunluktadır.

6.5. Selahattin Avcı- Emine Köleoğlu Evi

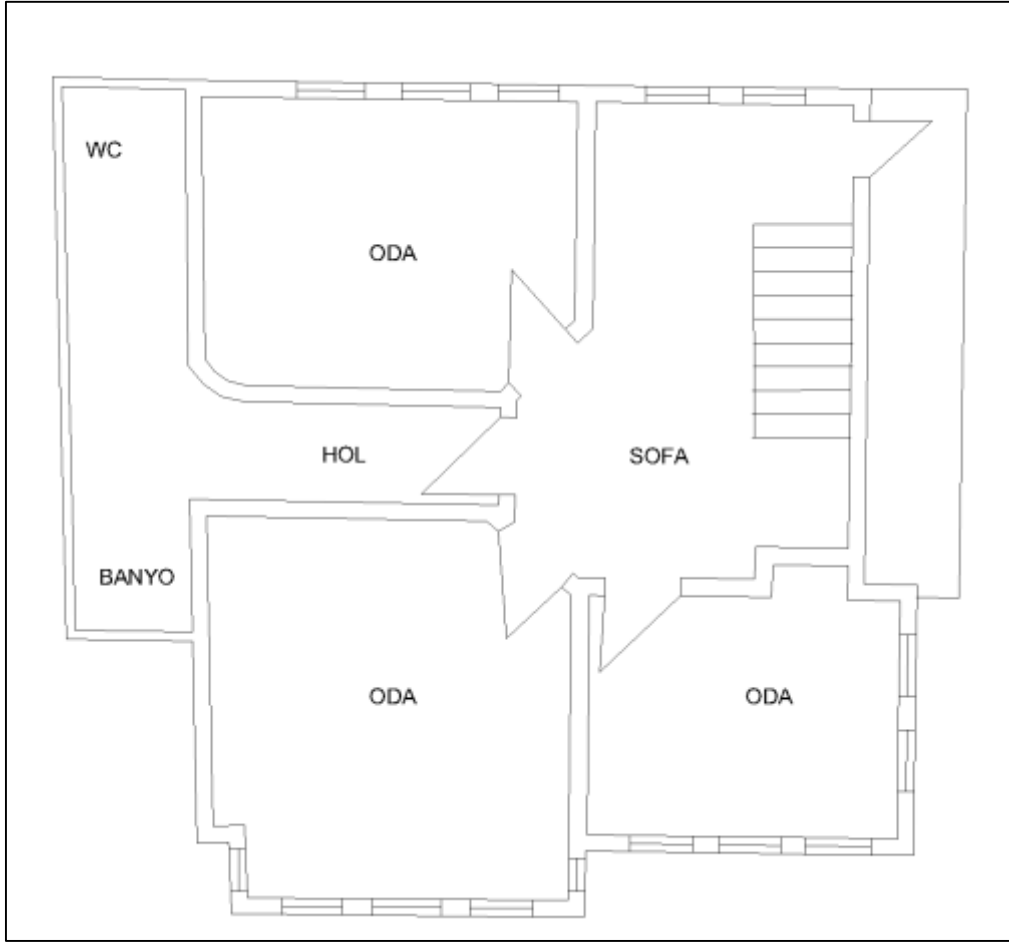

Şekil 6.39. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi vaziyet planı

Şekil 6.40. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi zemin kat planı (Mimar Nihat Cebeci'nin çizimlerinden faydalanarak hazırlanmıştır.)

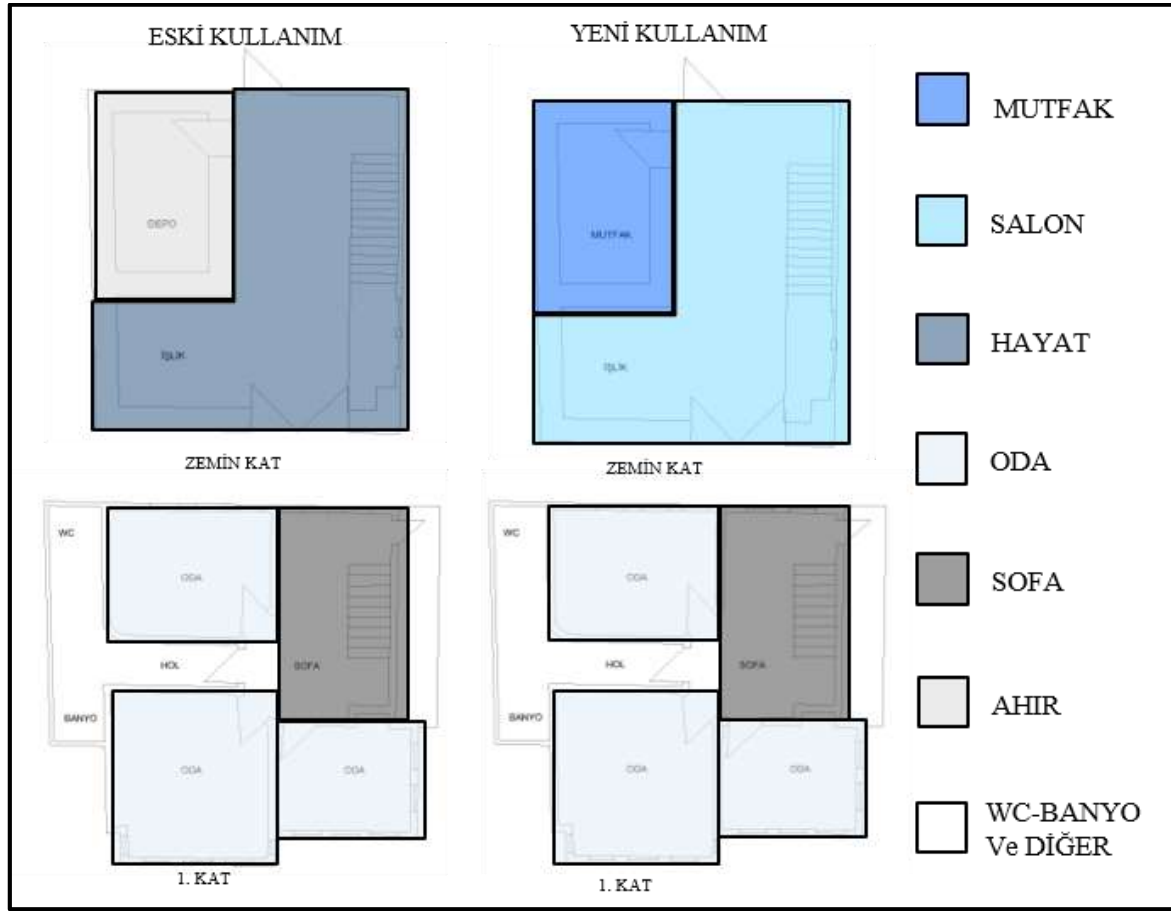
Evin girişi sokağa bakan ön cepheden çift kanatlı kapı ile yapılmaktadır. Girişin sol tarafında ocak bölümü olan ışıklık bulunmaktadır, sağ tarafında ise üst kata çıkan merdivenler vardır. Bahçe kapısının yanındaki kapıdan günümüzde mutfak olarak kullanılan depoya geçilmektedir. Girişin sağ tarafında iki basamaktan sonra geniş bir sahanlık bulunmaktadır. Bu bölümde iki adet pencere de vardır.

Şekil 6.41. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi 1. kat planı (Mimar Nihat Cebeci'nin çizimlerinden faydalanarak hazırlanmıştır.)

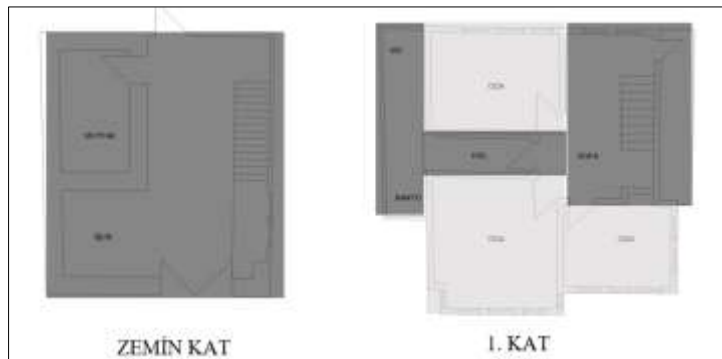
1. Kat planında, üst kata çıkınca 3 tane odaya, 1 wc-banyoya ve 1 balkona kapısı olan köşe sofa bulunmaktadır. Büyük odaların iki tanesinde de ocaklık bulunmaktadır. Tüm odaların dolap bölümleri vardır.

Konutun ön cephesi sokak tarafına bakmaktadır ve giriş bölümü zemin katta ön cephededir. Üst katta iki farklı odaya ait 3'er olmak üzere 6 adet pencere vardır. Arka cephede zemin katta bahçe kapısı görünmektedir. Üst katta ise 3 adet odaya ait, 2 adet ise sofaya ait 5 tane pencere bulunmaktadır. Sol yan cephe ise sağır cephedir. Sağ yan cephede zemin katta 2 adet pencere bulunmaktadır. Üst katta ise sofadan çıkılan balkon ve 2 penceresi, küçük odaya ait 2 pencere ve büyük odaya ait 1 pencere bulunmaktadır.

Şekil 6.42. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi işlevsel değişim şekli

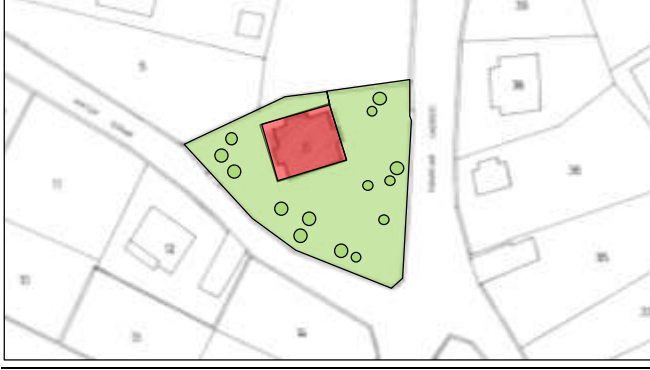
Şekil 6.42.deki işlevsel değişim şekli incelendiğinde zemin kattaki ahırın mutfak fonksiyonuna dönüştürüldüğü, hayat bölümünün ise salon olarak tasarlandığı anlaşılmaktadır. Üst katta ise herhangi bir işlevsel değişim olmamıştır.

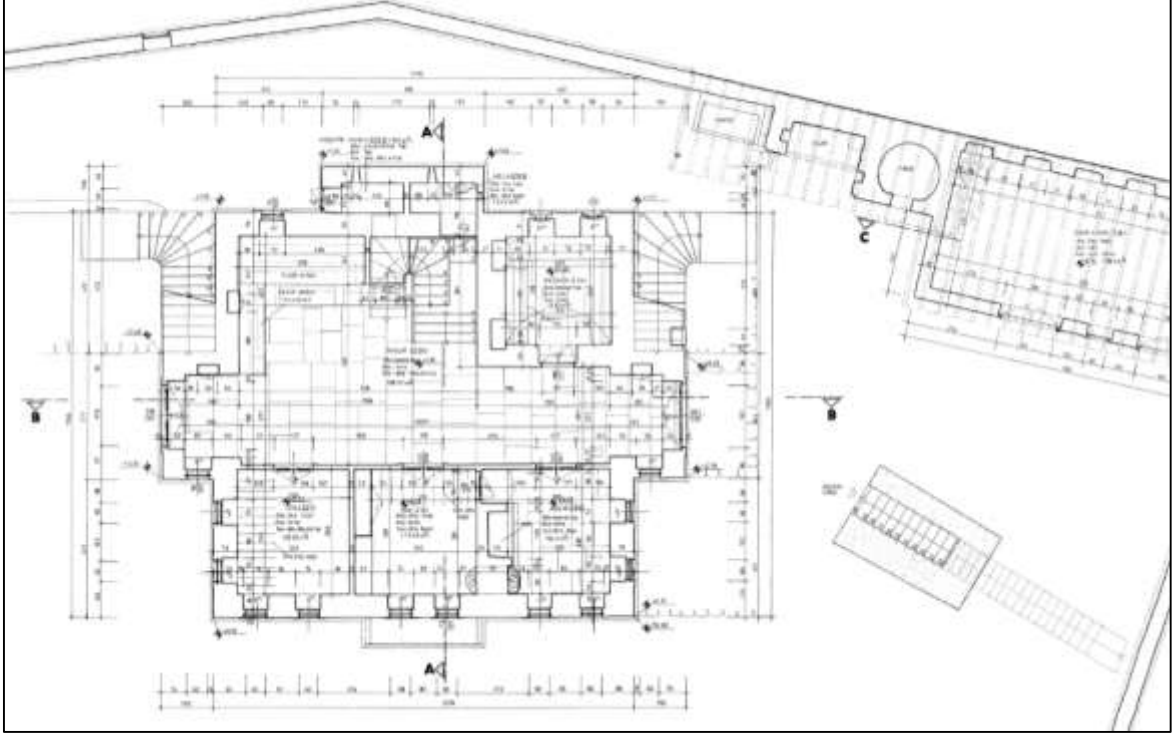
Şekil 6.43. Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.43.te zemin katın sadece ortak kullanım alanı olarak kullanıldığı görülmektedir.

6.6. Paçacıoğlu Konak

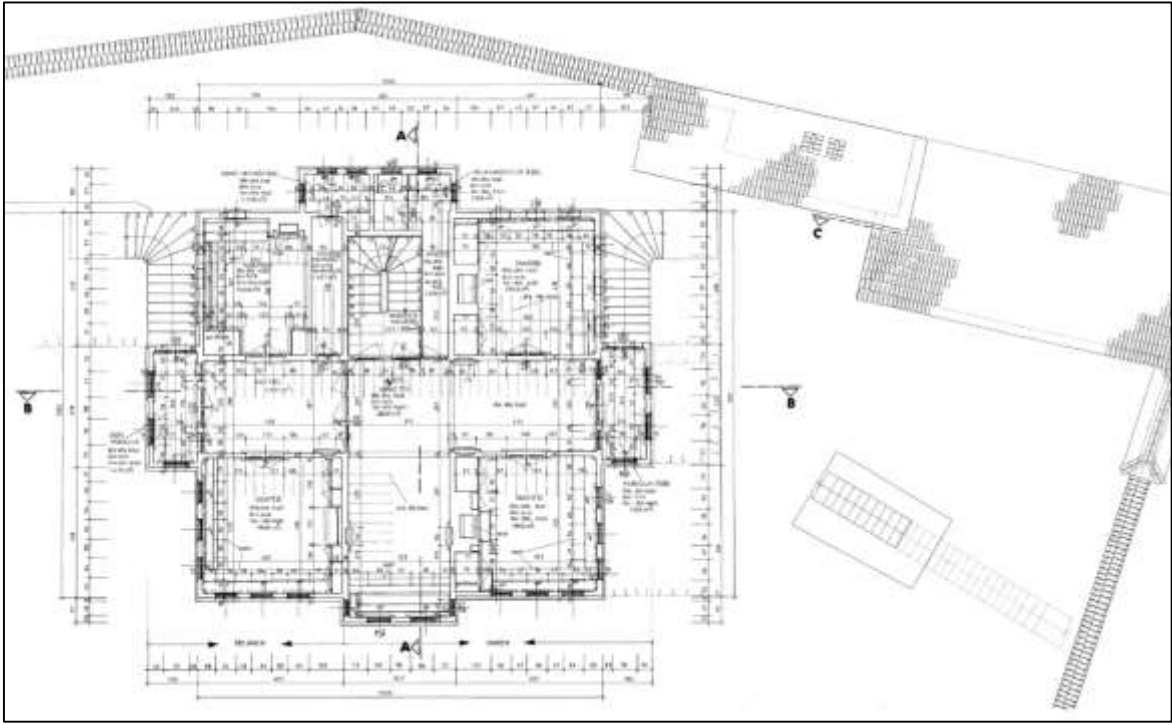
Şekil 6.44. Paçacıoğlu Konak vaziyet planı (Mimar Süreyya Saruhan)

Şekil 6.45. Paçacıoğlu Konak bodrum kat planı (Mimar Süreyya Saruhan)

Evin bahçesine giriş doğu cephesinden olduğu gibi konutun girişi de bahçe kapısı yönünde doğu cephesinden yapılmaktadır. Giriş bölümünde sağ tarafta ambar ve onun karşısında bulunan aşevi vardır. Daha sonra taşlığın daha geniş olduğu bölüme geçilir. Bu bölümde ise iki tane odanın da girişini sağlayan kapılar mevcuttur. Giriş kapısıyla aynı aksta ve kapının karşı istikametinde olan bahçe kapısı bulunmaktadır.

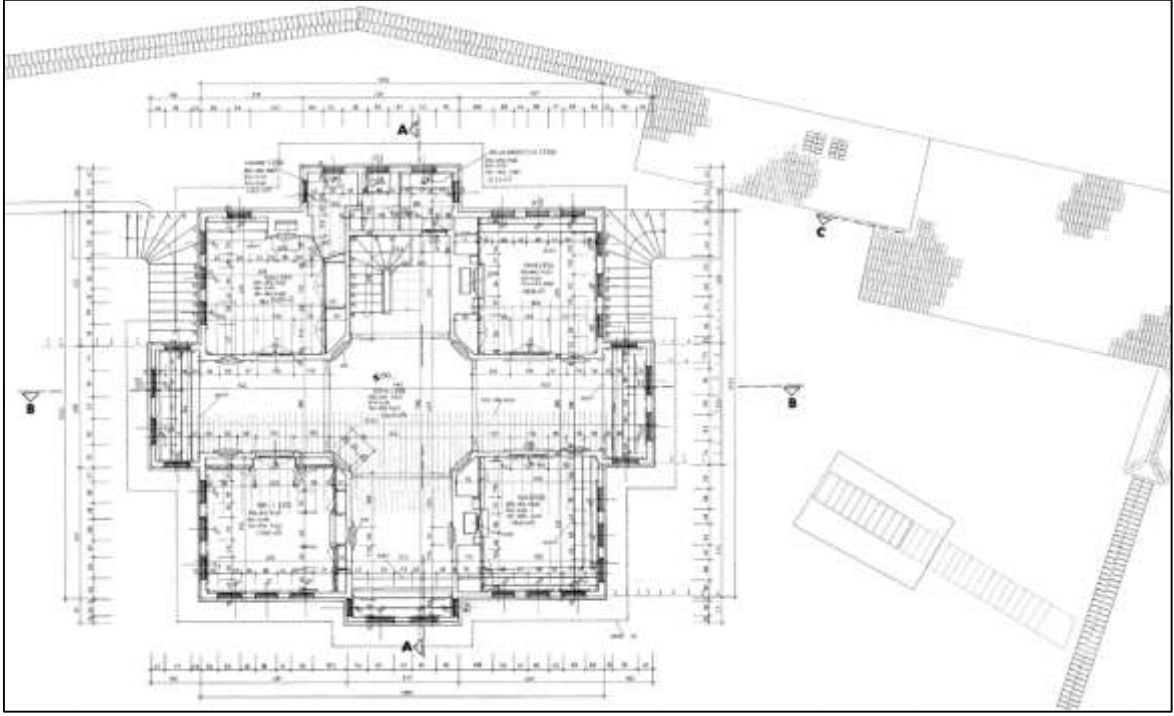
Taşlığın sağ tarafında bahçe kapısına yakın olan bölümünde büyük ambar ve küçük ambar denilen erzak depolamak için kullanılan bölümler bulunmaktadır. Taşıktaki geniş merdivenlerden birkaç basamak yukarı çıkıldığında ise wc-banyoya ulaşılır. Zemin katın duvarlarında sıva, döşemesinde taş ve tavanında ise ahşap malzeme kullanılmıştır. Paçacılar Bağ Evi'nin zemin katında diğer bağ evlerinin zemin katında olduğu gibi camekan oluşturan glisteler bulunmamaktadır; fakat mevcut odaların pencere açıklıkları vardır.

Şekil 6.46. Paçacıoğlu Konak zemin kat planı (Mimar Süreyya Saruhan)

Üst kata çıkıldığında sofanın karşısında bulunan eyvanda sedirlikte dinlenip sohbet edebilmek için bir mekan tasarlanmıştır. Paçacıoğlu Bağ Evi, Sami Kavsaoğlu Evi orta sofalı plan tipine örnektir. Sofanın iki yanındaki hollerden de karşılıklı olarak odalara geçiş yapılabilmektedir. Aynı zamanda karşılıklı olarak hollere zemin kattan merdivenle ulaşılan pabuçluklardan çift kanatlı kapılar açılmaktadır.

Dört odanın üçünde de ocaklık bölümü mevcuttur. Her birinde ise gömme dolaplar bulunmakla birlikte ikişer cephesinde de pencere açıklıkları bulunmaktadır. Döşeme ve tavan malzemesi olarak ahşap kaplama, duvar malzemesi olarak sıva kullanılmıştır. Birinci katın tasarımı iki oda ve bunları birbirine bağlayan hol ile birlikte wc-banyo da dahil olarak ayrı bir kısım olarak kullanılabilecek biçimde tasarlanmıştır.

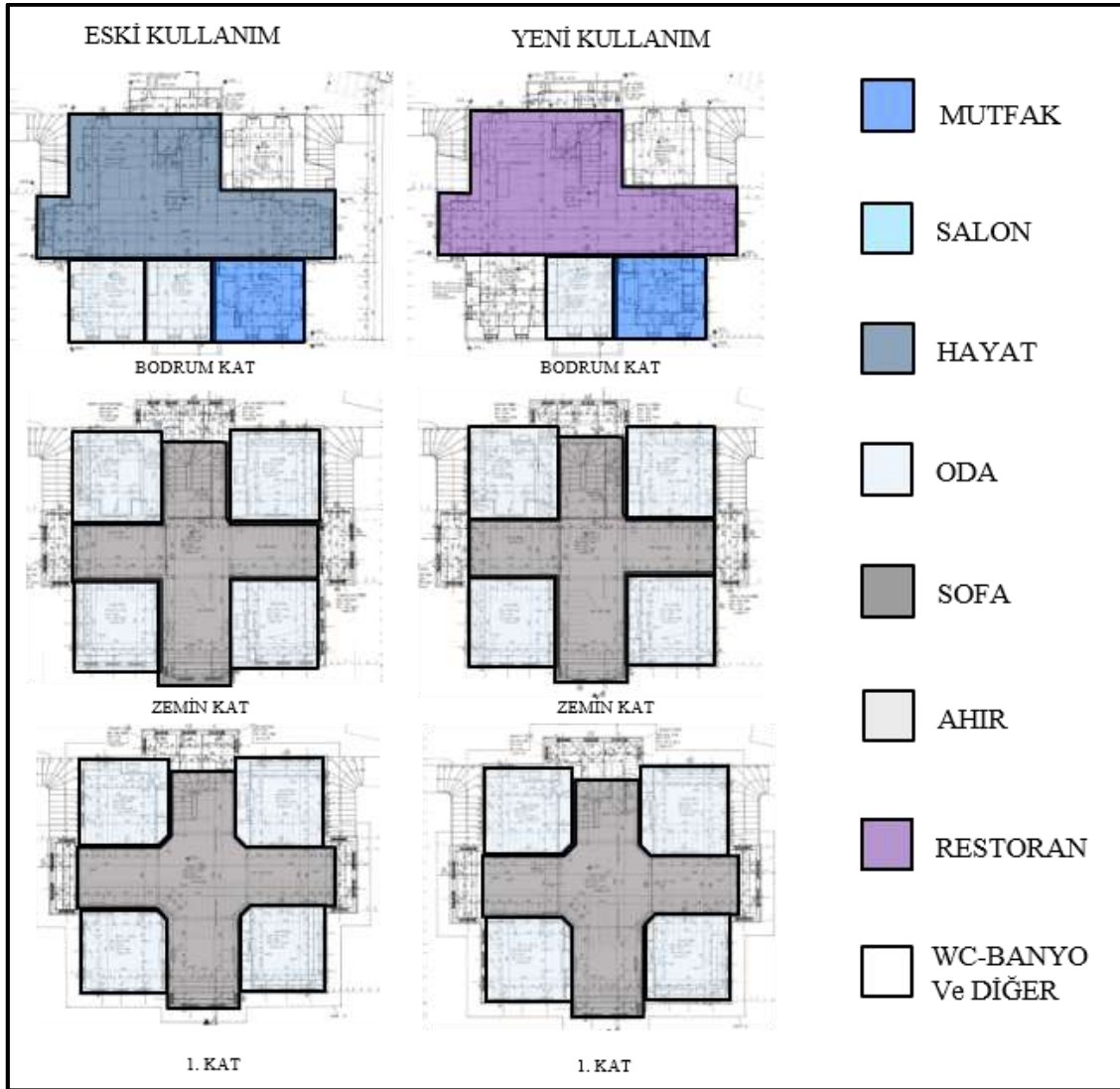

Şekil 6.47. Paçacıoğlu Konak 1. kat planı (Mimar Süreyya Saruhan)

Merdivenlerden ikinci kata çıkıldığında ise köşeleri pahlandırılmış dört eyvanlı orta sofaya ulaşılmaktadır. “Eyvan tavanları daha alçaktır. Oda girişleri köşeden değildir. Eyvanlarda sedirler, birinde de merdiven ve hela yer alır.(Paçacılar Bağ Evi)” (Günay, 1989). Bu kattaki odalar da alt kattaki odalarla aynı özellikleri taşımaktadır.

İkinci kat, birinci kattaki gibi iki odalı bir bölümün ayrı kullanılmasına müsaade etmemekte olup her oda ayrı olarak tasarlanmıştır. Bu kattaki odaların da her birinin ikişer cepheye de pencere açıklıkları vardır. Merdivenin yanında ise ortak kullanımlı wc-banyo bulunmaktadır. Birinci katta olduğu gibi tavan ve döşeme ahşap kaplama, duvarlar ise sıvadır.

Paçacıoğlu Bağ Evi büyüklük açısından konaklama yapılabilecek şekilde tasarlanmış olup diğer bağ evi örneklerine göre daha büyük şekilde tasarlanmıştır. Günümüzde de konak olarak kullanılmaktadır.

Şekil 6.48. Paçacıoğlu Konak işlevsel değişim şekli

Şekil 6.48.deki işlevsel değişim şeklinde zemin kattaki hayat bölümü restoran fonksiyonu kazandırılmıştır, odalardan biri ise wc-banyo olarak tasarlanmıştır. Üst katlarda ise herhangi bir işlevsel değişiklik yapılmamıştır.

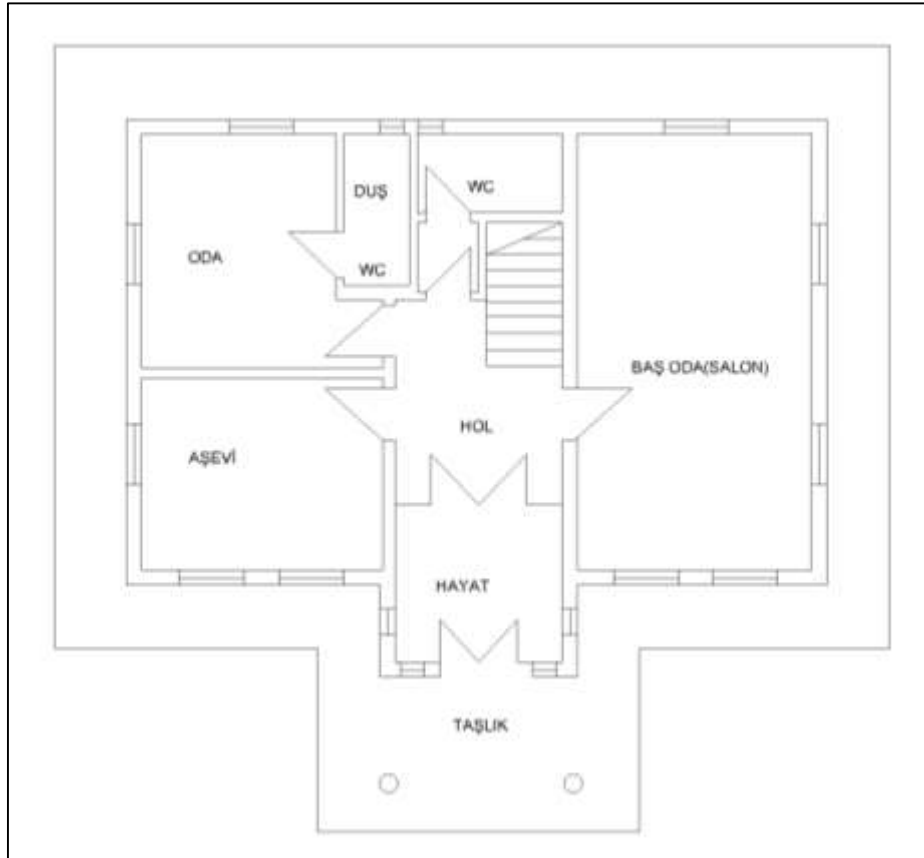
Şekil 6.49. Paçacıoğlu Konak mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.49. Paçacıoğlu Konak mekansal örgütlenme şeklinde zemin katta ortak kullanım alanları yoğunlukta olup üst katlarda odalar yoğunluktadır.

6.7. Sami Kavsaoglu Evi

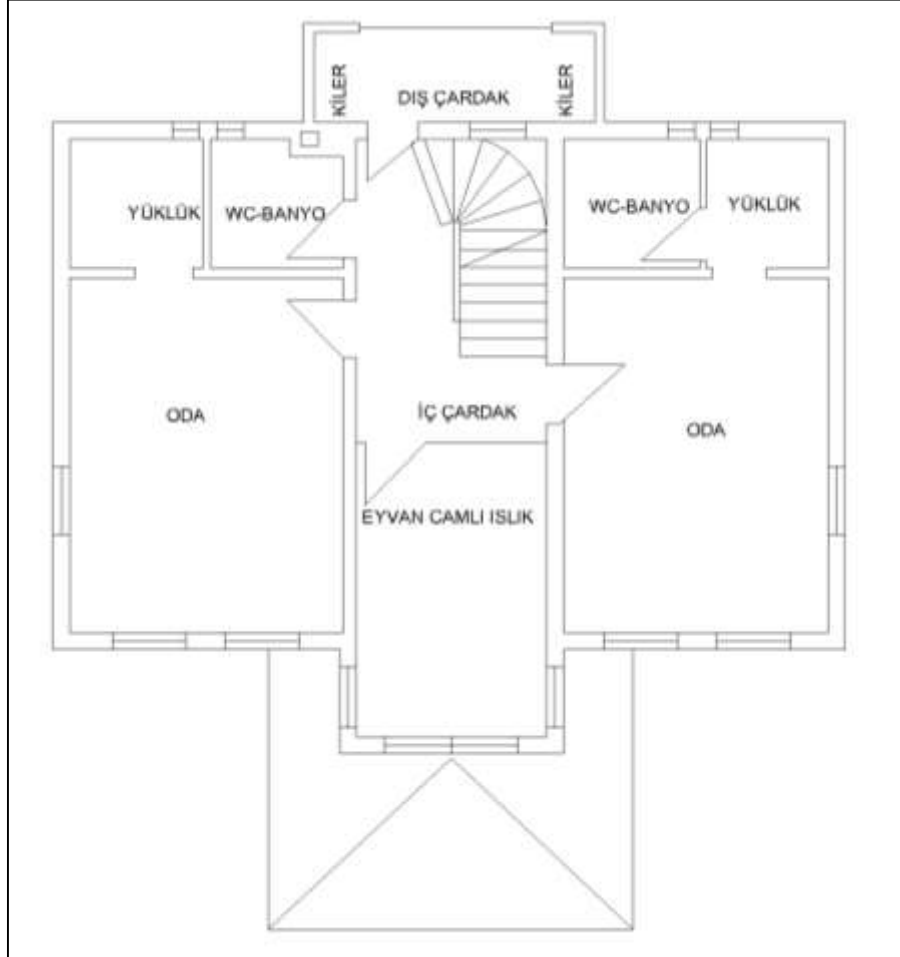

Şekil 6.50. Sami Kavsaoglu Evi vaziyet planı (Mimar Fikri Aktan çiziminden yararlanarak hazırlanmıştır.)

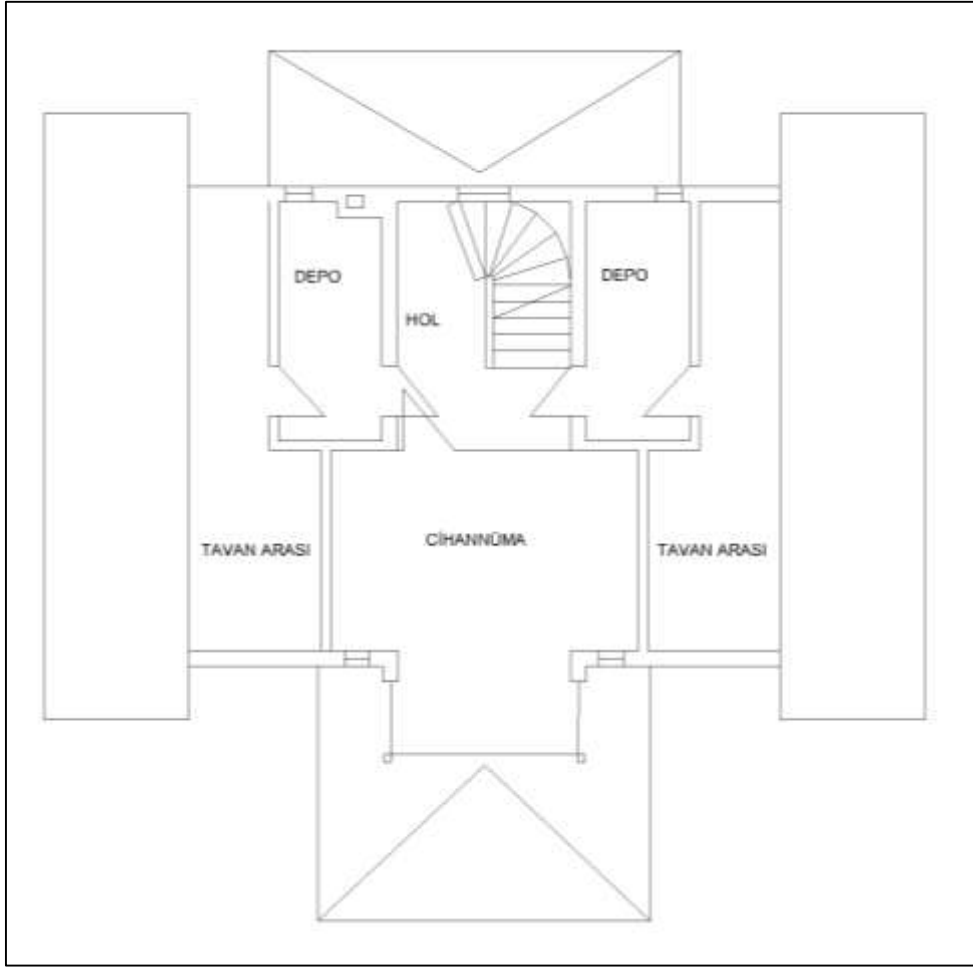
Şekil 6.51. Sami Kavsaoglu Evi zemin kat planı (Mimar Fikri Aktan çiziminden yararlanarak hazırlanmıştır.)

Giriş bahçe içinden olup ön cepheden yapılmaktadır. Zemin katta hayat bölümünden geçip hole ulaştıktan sonra sol tarafta mutfak, sağ tarafta ise salon bulunmaktadır. Ek olarak wc-banyo ve oda vardır.

Şekil 6.52. Sami Kavsaoğlu Evi 1. kat planı (Mimar Fikri Aktan çiziminden yararlanılarak hazırlanmıştır.)

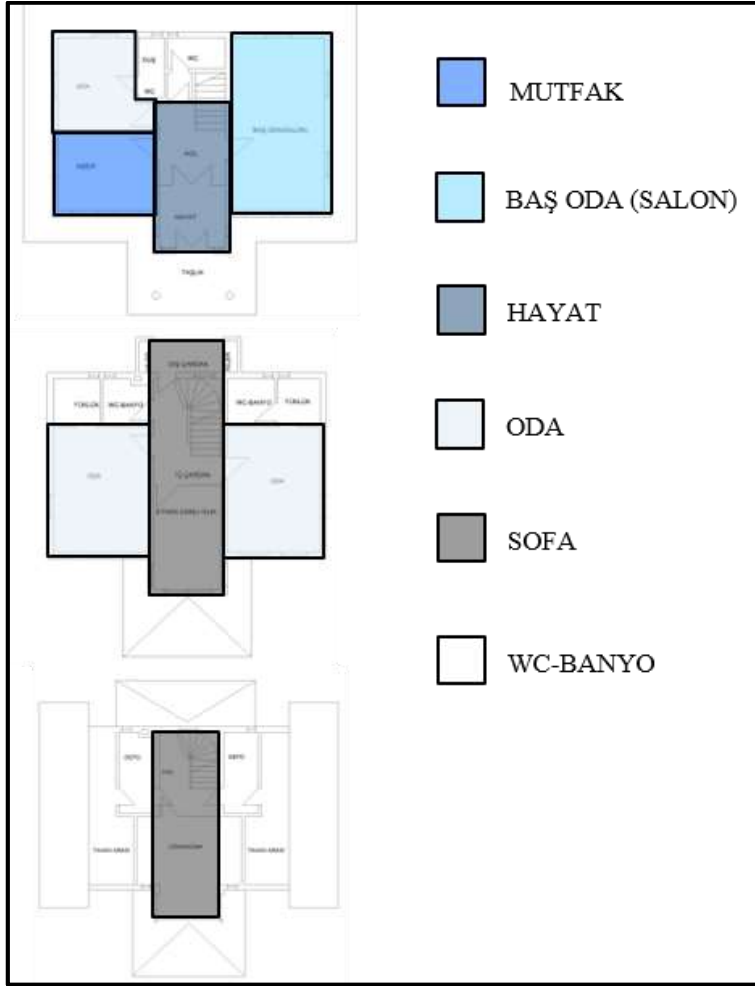
Merdivenlerden üst kata ulaşıldığında ise iç çardak bulunmaktadır. İki oda ve camekan eyvan bölümü bulunmaktadır. Odaların ise ebeveyn banyoları ve yüklükleri bulunmaktadır.

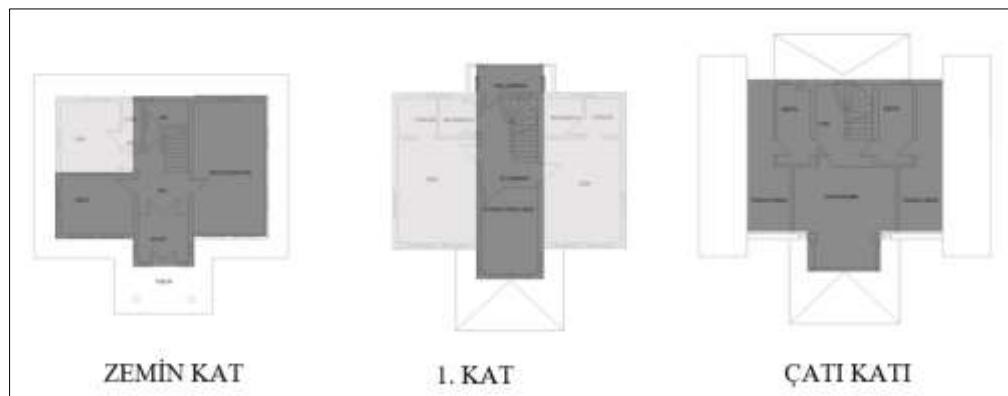
Şekil 6.53. Sami Kavsaoğlu Evi çatı katı planı (Mimar Fikri Aktan çiziminden yararlanılarak hazırlanmıştır.)

Çatı katında ise merdivenlerden çıkınca hole ulaşıldıktan sonra cihannüma bulunmaktadır. Ek olarak ise tavan arası ve depolar vardır.

Girişi ön cepheden olup güney tarafından bahçe içinden yapılmaktadır. Girişin sol tarafında aşevi yani mutfak ve bir oda, sağ tarafında da baş oda yani salon bulunmaktadır. Wc- banyo da bulunmaktadır. Ön cephesinde giriş kapısı ile birlikte 2 si dar olmak üzere 6 tane pencere bulunmaktadır. Bu pencereler üst katta da devam etmektedir. Çatıda ise dış çardak bölümüne gelen kısmın camekanını cepheden okunmaktadır. Merdivenlerden yukarı çıkıldığında iç çardak kısmı vardır. Bu bölümde ise iç çardak bölümünden 2 odaya ve wc-banyoya geçiş yapılabilir. Aynı zamanda eyvan camlı ısıklık bölümündeki sedirlerde oturulabilir. Odaların kendine ait de wc-banyoları bulunmaktadır. Çatı katına çıkıldığında iki tarafta depo ve tavan arasına ulaşılır ve cihannüma bölümü vardır.

Şekil 6.54. Sami Kavsaoğlu Evi işlevsel şekli

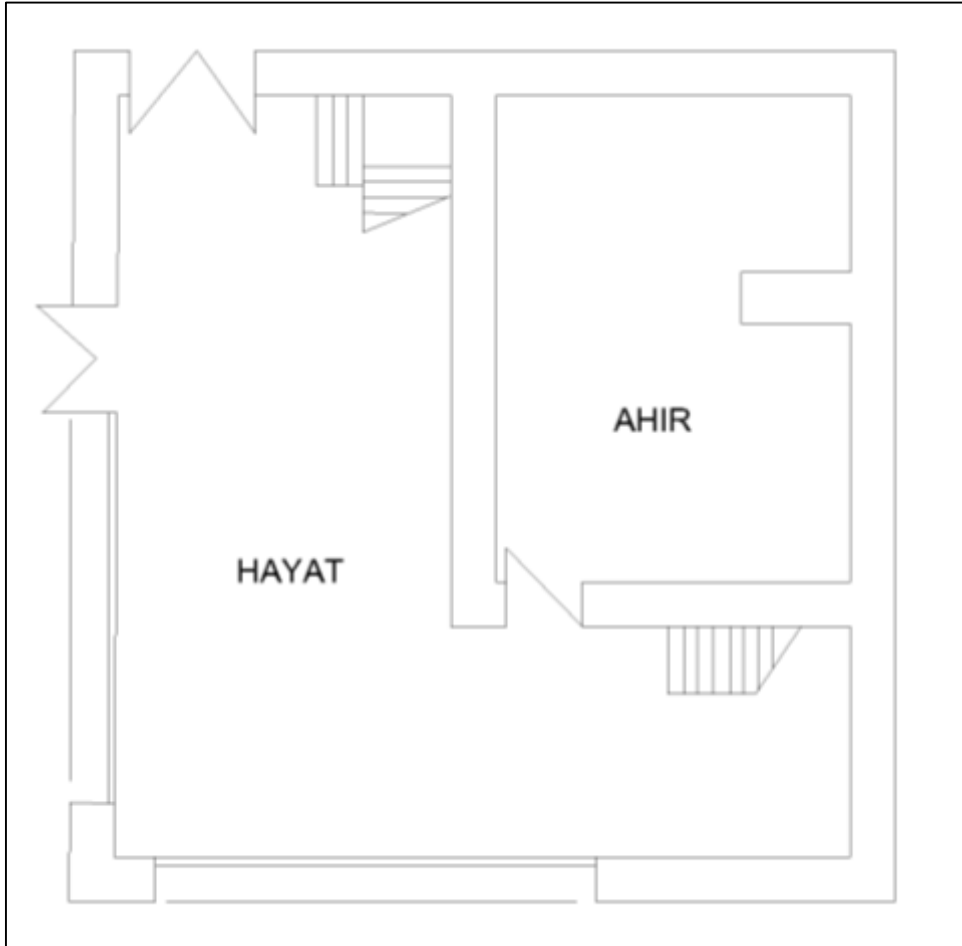
Şekil 6.55. Sami Kavsaoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.55.te görüldüğü gibi zemin kat ve çatı katında ortak kullanım alanları yoğunluktur. Odalar ise 1. katta yoğunlaşmaktadır.

6.1.8. Gökçüoğlu Konak

Şekil 6.56. Gökçüoğlu Konak vaziyet planı

Şekil 6.57. Gökçüoğlu Konak bodrum kat planı (Bonsdorff, Günay ve Kaila, 1995:77)

Gökçüoğlu Konak eyvanlı plan tipine bir örnektir. Sokak üzerinde bulunan ana kapıdan eve giriş yapılmakta olup girişin sol tarafında yukarı çıkan merdivenler bulunmaktadır. Evin

girişi doğu cephesinden olup bahçeye ise kuzey cephesinden kapısı vardır.

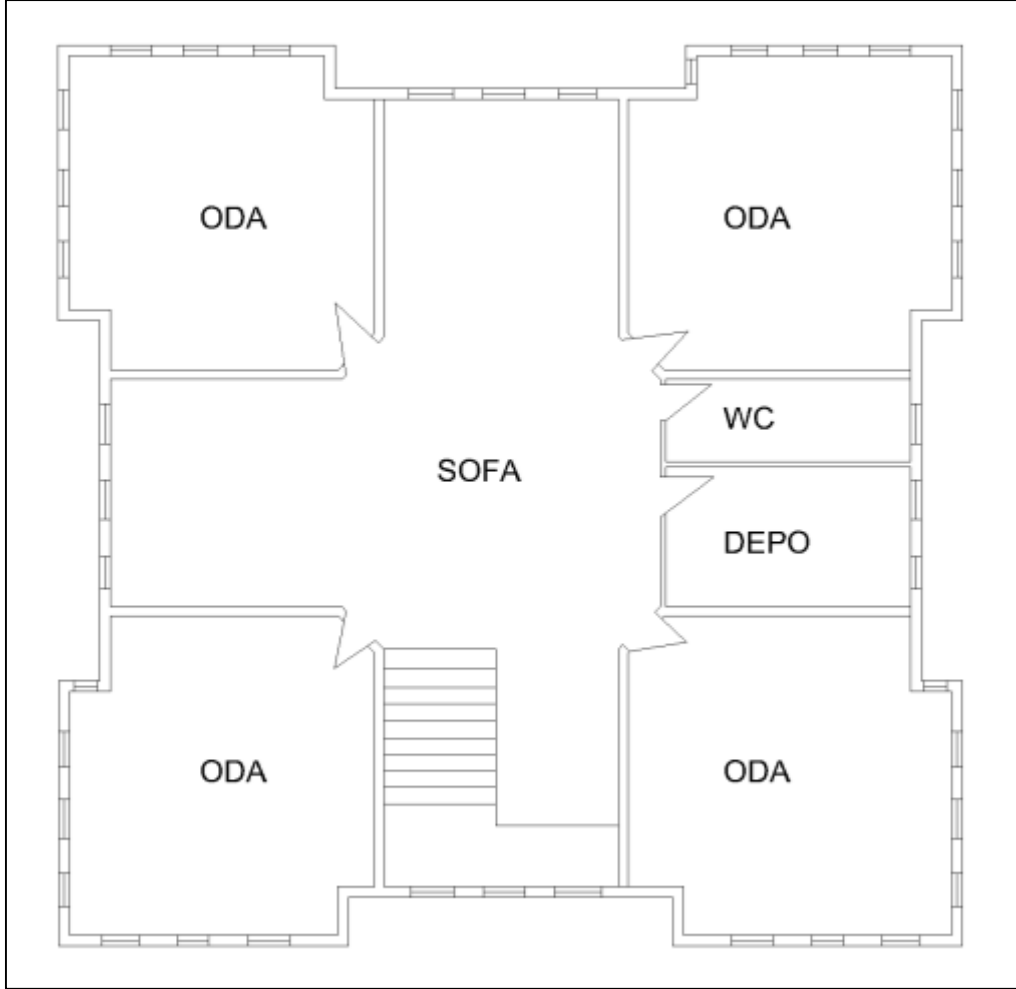
Giriş katının güney batı tarafında ise üst katta hareme çıkan ayrı bir merdiven bulunmaktadır. Hayat bölümünde ahıra geçen bir kapı da bulunmaktadır. Duvarlar taş malzemeden, zemin ve tavan ise ahşap kaplamadan oluşmaktadır. Kuzey ve batı cephesinde ise ahşap dikmelerle camekan bulunmaktadır.

Şekil 6.58. Gökçuoğlu Konak zemin kat planı (Bonsdorff, Günay ve Kaila, 1995:77)

Birinci katında hole çıkan merdivenden yüксеке sofaya devam eden birkaç basamak bulunmaktadır. Yüksek sofa denilen kısım geniş bir pencere çerçevesi ile gün ışığı almaktadır. Bu katta iki tane oda ve harem kısmı bulunmaktadır. Odaların ikisinde de ocaklık, wc-duş ve dolaplar bulunmaktadır. Zemin ve tavan ahşap kaplama, duvarlar ise sıva ve badanadır. Haremden ikinci kata çıkıldığında sofanın iki tarafında da eyvan bulunmaktadır.

Sofanın dört köşesi de pahlandırılmış olarak dört odaya da kapı açmaktadır. Odaların üçünde de ocaklık bulunmaktadır. Hepsinde ise wc-duş ve dolap vardır. Sofaya açılan bir depo ve wc- banyo da ayrıca vardır. Bu kattaki odalarda da gün ışığı için pencereler bulunmakla birlikte eyvanlarda da cephe açıklıkları bulunmaktadır. Zemin ve tavan alt katta olduğu gibi bu katta da ahşap kaplama ve duvarlar da sıva badanadır.

Şekil 6.59. Gökçuoğlu Konak 1. kat planı (Bonsdorff, Günay ve Kaila, 1995:77)

Gökçuoğlu Konak, günümüzde butik otel olarak kullanılmaktadır. İşletmecisi ile görüşüldüğünde ise yapının konfor koşullarını sağlarken yaşadığı problemlerden bahsetmiştir. Kendi mekan deneyimlerini de göz önünde bulundurursam burasının yüksek camekanından ötürü bir ısı problemi yaşadığı görülmüştür. İşletmeci ise yolun yıllar geçtikçe yeniden asfalt dökülmesinden ötürü yol seviyesinin yükseldiğini fakat yapının su basman seviyesinin hep sabit kaldığını bu sebeple yağmur sularıyla ilgili problem yaşadığını dile getirmiştir.

Şekil 6.60. Gökçuoğlu Konak işlevsel değişim şekli

Şekil 6.60.deki işlevsel değişim şekline göre zemin kattaki hayat ve ahır bölümü restorana dönüştürülmüştür. Üst katlarda ise herhangi bir işlev değişikliği yoktur.

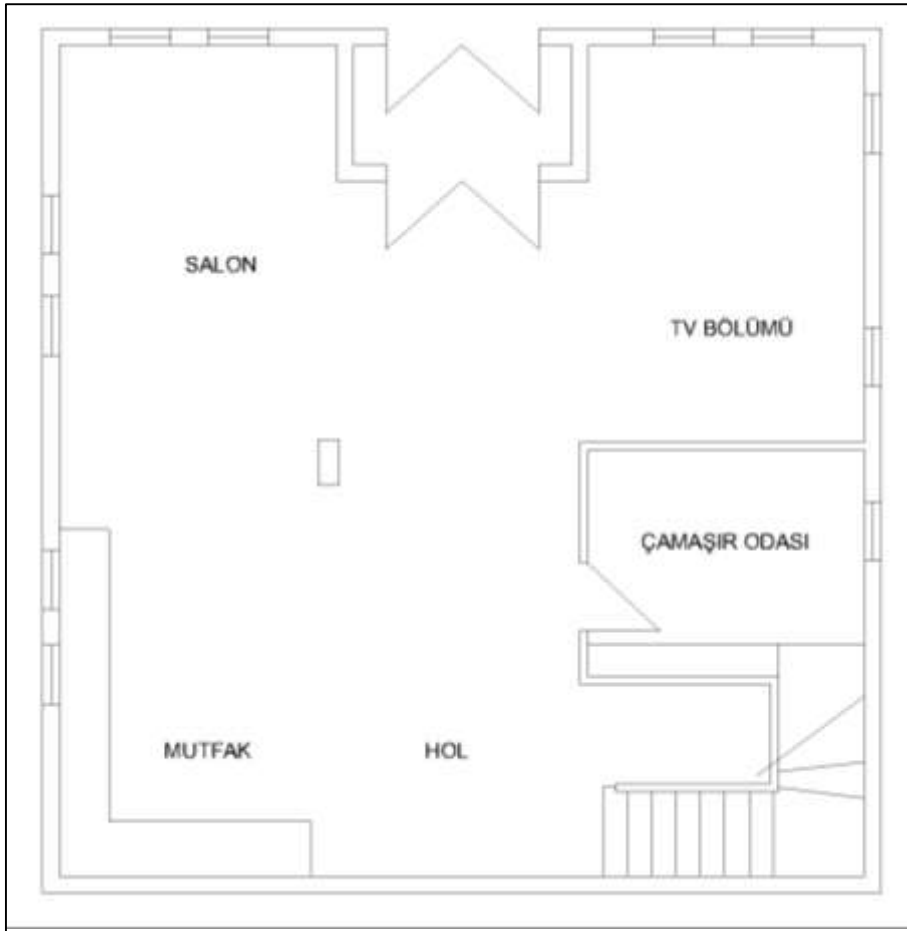
Şekil 6.61. Gökçuoğlu Konak mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.61.de görüldüğü gibi zemin katta ortak kullanım alanı yoğunluktadır. Odalar üst katlarda bulunmaktadır.

6.9. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi

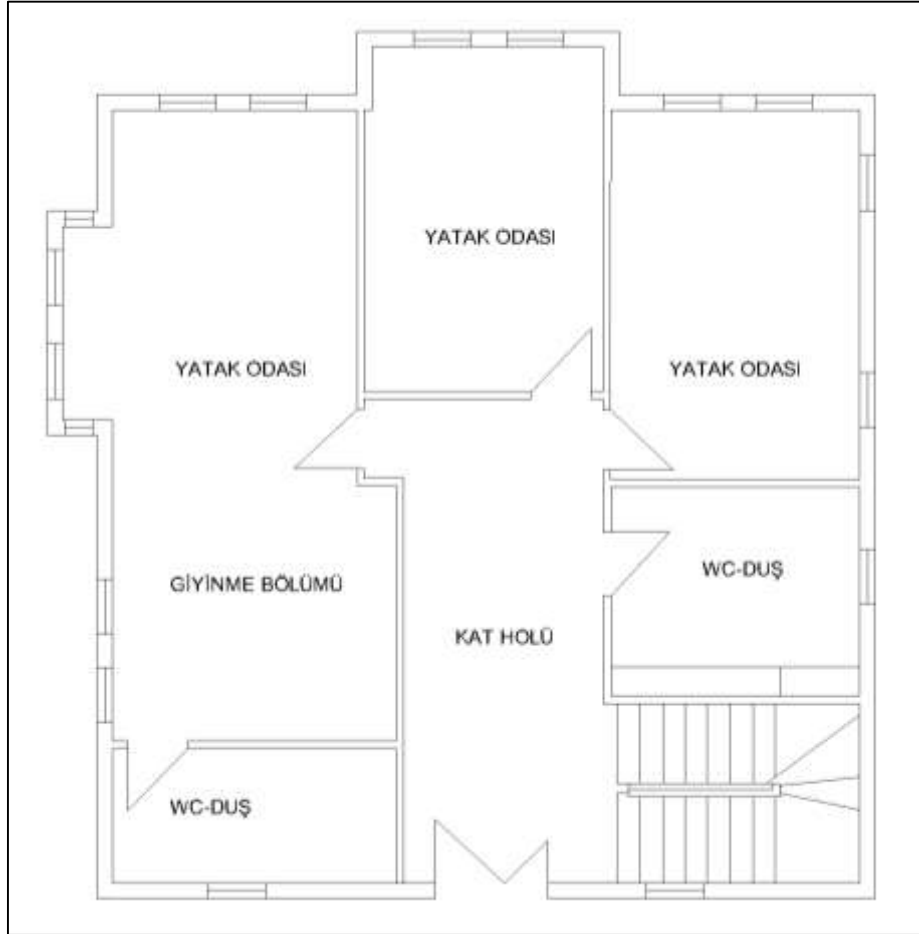

Şekil 6.62. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi vaziyet planı

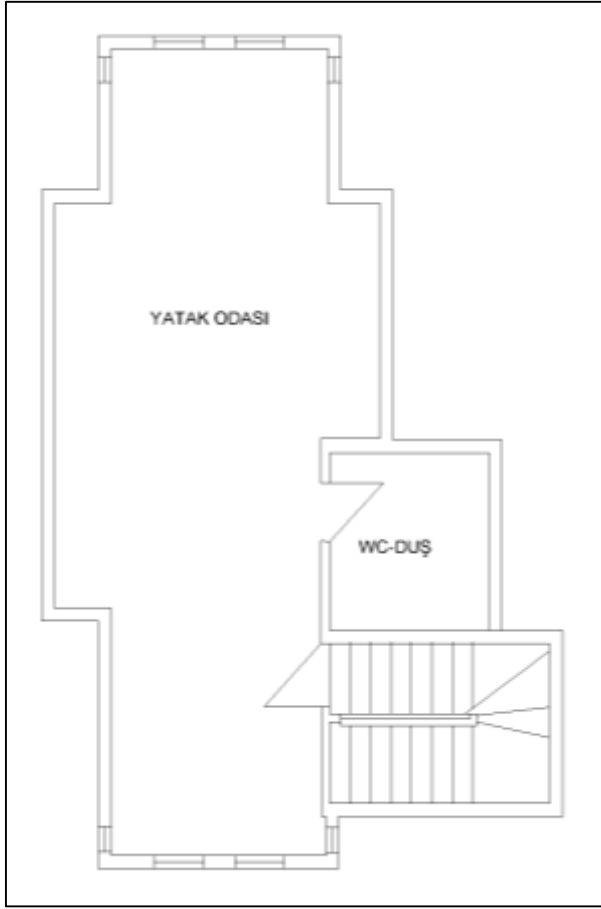
Şekil 6.63. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi bodrum kat planı

Girişten bodruma inildiğinde ise mutfağın, yemek yeme bölümünün ve salonun tek hacimde çözüldüğü geniş bir mekan vardır. Bu bölümden rüzgarlık olarak tasarlanan yerden geçerek bahçeye çıkılmaktadır.

Şekil 6.64. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi zemin kat planı

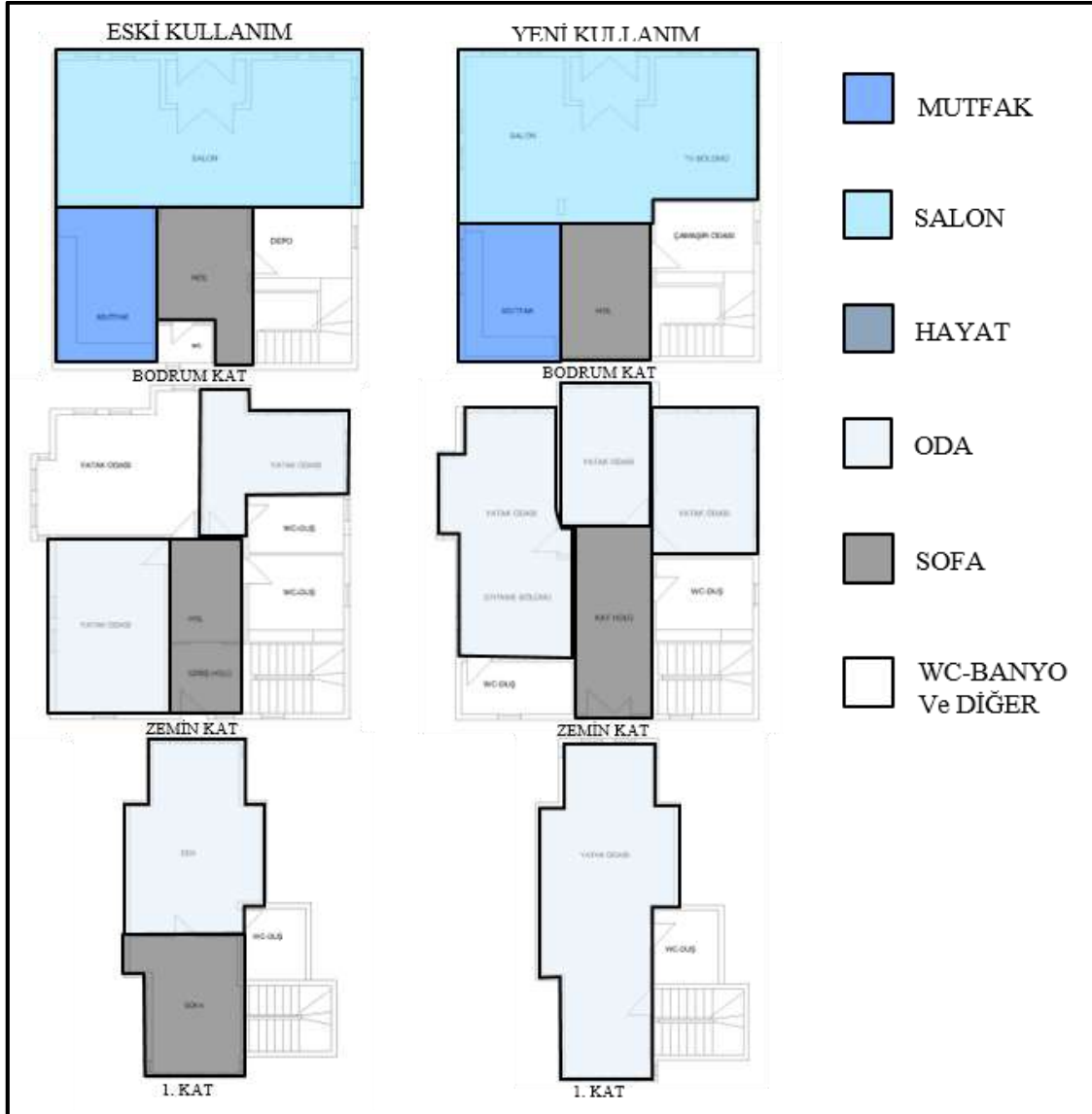
Evin girişi kuzey cepheden olup zemin kattadır. Bir kat holü ile karşılaşıldıktan sonra sağ tarafta aşağıya inen ve üst kata çıkan dikey sirkülasyon alanı vardır. 265 cm genişliğinde olan bu geniş holün 1 banyo ve 3 tane yatak odasına kapısı açılmaktadır. Yatak odalarından biri oldukça geniş olup giyinme odası ve wc-banyo bulundurmaktadır.

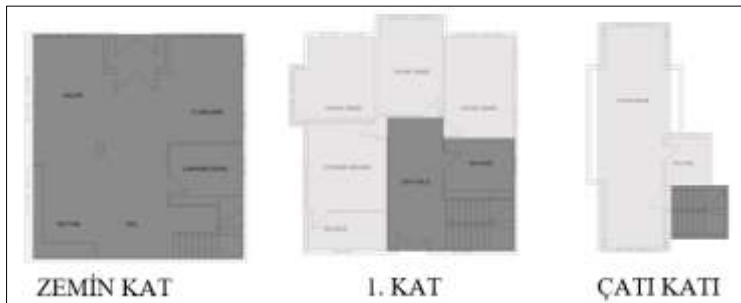
Şekil 6.65. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi çatı katı planı

Giriş katından üst kata çıkıldığında ise büyük bir yatak odası ve banyo bulunmaktadır. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi Bağlar konutu olarak geleneksel plan tipi özelliklerine sahip olmayan bir konuttur. Cephe özellikleri olarak geleneksel dokuya uyum sağlamıştır. Plan çözümü şekli ise modern mimarlık örneklerindeki esneklikle yapılmıştır.

Mutfak, yemek yeme ve salon bölümünün tek hacimde tasarlanmış olması ve bunun tasamının kullanıcıya bırakılmış olması bunu desteklemektedir. Evin içinde herhangi bir odada ocaklık bulunmayışı da günümüzde geleneksel bir özellik göstermediğinin kanıtlarındandır. Bu evdeki odaların tipleri de geleneksel oda özelliklerini taşımamakta olup yüklük, wc bulundurmamaktadır.

Şekil 6.66. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi işlevsel değişim şekli

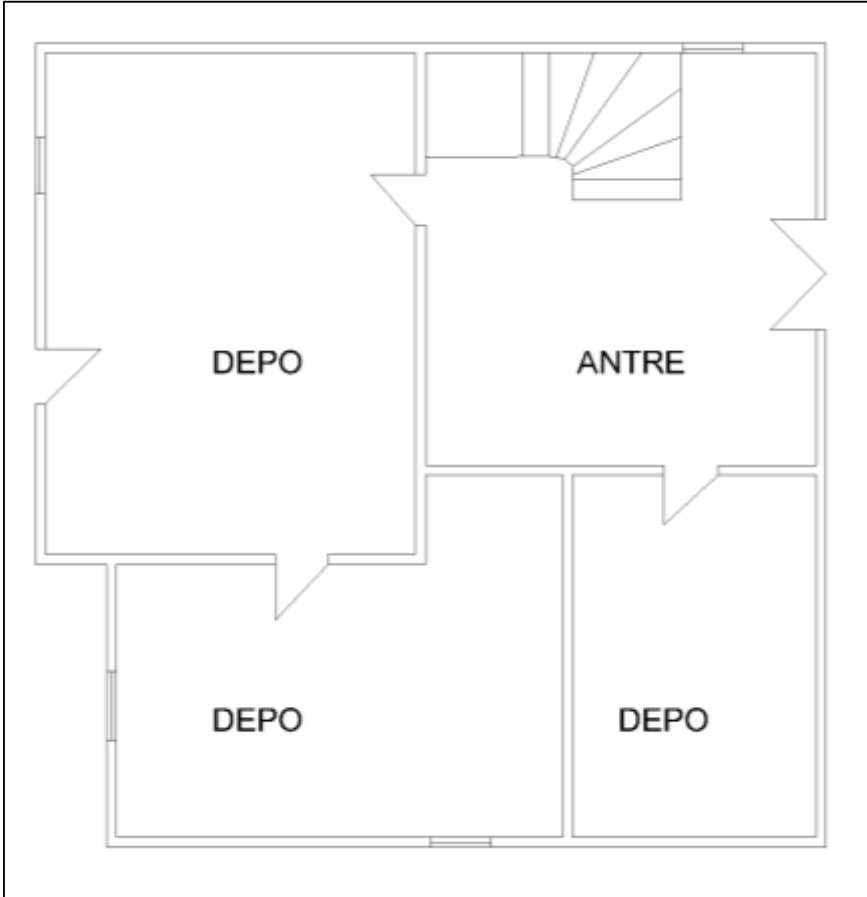
Şekil 6.67. Ayşe Kunt Ataoğlu Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.67.de görüldüğü gibi zemin kat ortak kullanım alanıdır. Üst katlarda ise özel kullanım alanları mevcuttur.

6.10. Ayşe Türkan Akçasu

Şekil 6.68. Ayşe Türkan Akçasu Evi vaziyet planı

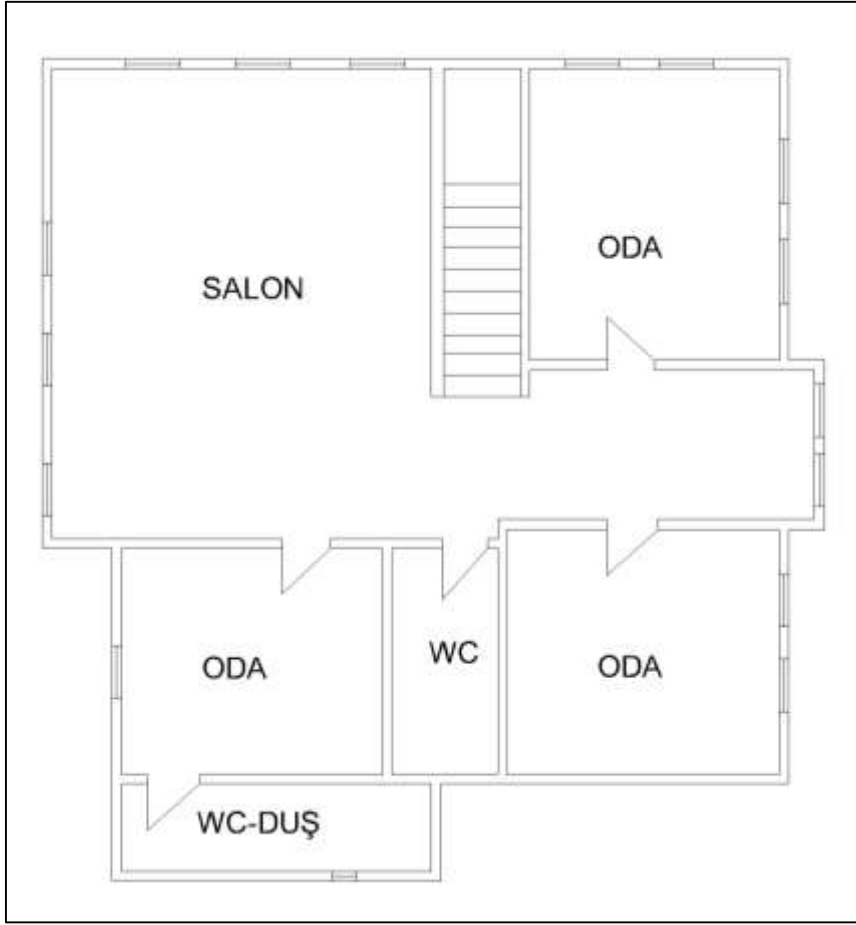
Şekil 6.69. Ayşe Türkan Akçasu Evi bodrum planı

Evin girişi sokak üzerinden olup çift kanatlı bir kapıyla sağlanmaktadır. Giriş katı depo olarak kullanılmakta olup holden üst kata köşeli bir merdivenle çıkılmaktadır. Depoların birinde bahçeye doğrudan çıkış yapılabilmektedir.

Şekil 6.70. Ayşe Türkan Akçasu Evi ara kat planı

Üst kata çıkıldıktan sonra geleneksel konut tipinde bulunmayan koridor unsuruyla karşılaşmaktadır. Bu koridordan oturma odasına, mutfağa ve wc'ye geçiş yapılabilmektedir. Her bölümde de gün ışığından faydalanabilmek için ve havalandırma olarak kullanılmak için pencere açıklıkları bulunmaktadır.

Şekil 6.71. Ayşe Türkan Akçasu Evi 1. kat planı

En üst katta ise merdivenlerden çıkıldığında sağ tarafta salon bulunmaktadır. Hole açılan oturma odaları, yatak odası, wc bulunmaktadır. Yatak odalarının birinde ebeveyn banyosu da bulunmaktadır. Her birimin penceresi bulunmaktadır.

Giriş katında cepheyi hareketlendiricek unsur pek yoktur. İhtiyaca yönelik birimlere birer tane pencere açılmıştır. Asma katta ise ön cephe ve arka cephede pencere açıklığı diğer cephelere göre daha yoğundur. Üst katta ise ön cephe ağırlıklı olmak üzere sokağa bakan cephede pencere sayısı fazla olmakla birlikte sokağa karşı cephede tekli çıkma mevcuttur. Arka ve yan cepheye denk gelen salonda da köşe sofa niteliğine uygun olarak pencere açıklıkları yapılmıştır.

Şekil 6.72. Ayşe Türkan Akçasu Evi işlevsel değişim şekli

Şekil 6.73. Ayşe Türkan Akçasu Evi mekansal örgütlenme şekli

Şekil 6.73.te Ayşe Türkan Akçasu Evi mekansal örgütlenme şeklinde bodrum kat ortak kullanım alanıdır. Odalar ise üst katlarda bulunmaktadır.

Resim 6.3. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokak görüntüsü (Cansu Nur Ak arşivi, 2017)

Resim 6.4. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokak görüntüsü (Cansu Nur Ak arşivi, 2017)

Resim 6.5. Bağlarbaşı Mahallesi Develik Sokakta bahçe (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Resim 6.6. Bağlarbaşı Mahallesi'nden manzara (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Resim 6.7. Ak Konak (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

Resim 6.8. Paçacıoğlu Konak (Cansu Nur Ak arşivi, 2018)

7. SONUÇ

İncelenmiş olan yapılarda saptanan durumlardan en önemlisi Safranbolu Bağ Evleri'nin geleneksel Türk Evi özelliklerini taşımasına rağmen özgün konutlar olduklarıdır. Bu evler kullanıcı ihtiyacı ve seçimleri doğrultusunda işlev değişikliklerine uğramaktadır.

Çarşı evi örneği olarak bahsedilen Kaymakamlar Evi ile Bağ evleri genel olarak karşılaştırılırsa Çarşı evlerinin daha büyük olduğu ve uzun süre kalmak için tasarlanarak detaylandırıldığı anlaşılmaktadır. Konaklama için daha uygun evlerdir. Aynı anda birkaç aileye yaşayabilme olanağı sağlayabilmektedirler. Fakat Bağ evleri bunun için pek uygun tasarlanmamıştır. Aynı anda birkaç aileyi konaklatabilecek kapasitesi olmayan evler de bulunmaktadır.

Butik otel olarak kullanılan Gökçüoğlu Konak ve Paçacıoğlu Konak, Geleneksel Safranbolu Evi örneği olarak Kaymakamlar Çarşı Evi'ne tipolojik özellikler bakımından en fazla benzeyen örneklerdir. Bu üç evin her biri de konaklama odaları için iki katını odalara ayırmıştır. Gökçüoğlu Konak'ta da Kaymakamlar Çarşı Evi'nde de harem-selamlık bölümleri bulunmaktadır. Çarşı Evi örneğindeki bahçenin büyüklüğü ise Bağlar'da bulunan bahçelere göre daha küçüktür.

Bağ evi örnekleri arasında Erbaklar Evi ile Selahattin Avcı-Emine Köleoğlu Evi plan tipleri olarak çok benzerdir. Farklı noktaları ise zemin kat kullanımlarında Erbaklar Evi mutfak ve salon haricinde bir oda bulundurmaktadır. Diğer evde ise mutfak ve salon bulunmaktadır.

Sami Kavsaoglu Evi ise diğer bağ evlerinden farklı tipte bir plan şemasına sahiptir. Daha simetrik bir planlama söz konusudur. Cephe karakteri olarak ise Bağ Evleri'nden farklı bir tutum sergilemiştir.

Bağ Evleri'nin içinde dış kaplama malzemesi sadece ahşap olan tek ev ise Ak Konak'tır. Evi inşa eden kişinin etnik kökenin farklı olması bu duruma sebep olmuş olabilir. Kendisinin göçmen olarak geldiği ve yerli birisiyle evlenerek Safranbolu'da kaldığı rivayet edilmektedir. Civardaki her hangi bir evde aynı tipte yaklaşım saptanmamıştır.

Bağ evlerinde en yaygın olarak ortaya çıkan işlev değişikliği durumu zemin katlarda önceden ahır olarak kullanılan bölümlerin mutfak işlevine dönüştürülmesidir. Çoğunda ise eski kullanımda üst katlarda mutfak olarak kullanılan odalar günümüzde özel kullanım mekanı olarak bireylere özgü mekanlar olup oda kullanımı haline gelmiştir.

Bahçe içinden de sokak üzerinden de girişi olan Bağ Evlerinin genellikle bahçe kapıları da ayrıca bulunmaktadır. Sokağa karşı kendini kapatmayan Bağ Evleri muhakkak sokak kullanıcılarına da izlenim bırakabilecek düzeyde kendini göstermektedir.

Konut olarak ve butik otel olarak kullanımı devam eden yapılar eski kullanım bakımından hacim olarak bir takım değişikliklere müsaade ettiği için günümüze adapte olabilmış özgün yapılarıdır. Sahip olduğu özellikler, giriş katların hayat gibi geniş hacimlerle oluşması günümüzdeki salon işlevini üstlenebilmesini sağlamakta olup, yanına mutfak gibi küçük birimlerin eklenenebilmesine müsaade etmektedir.

Odaların eski kullanımı oda birimlerinin tüm yaşamsal faaliyetlerin içinde gerçekleştirilebilmesi için tasarlandığından dolayı ocaklıklar bulunmakta olup günümüzde bu ocaklıklar dekoratif amaçla kullanılmaktadır. Isınma amaçlı ve pişirme amaçlı kullanılmamaktadır.

Odalarda bulunan gusüllük ve yüklük bölümleri günümüzde ebeveyn banyolarına dönüşüme müsaade etmekte olup otel işlevine dönüşen kullanımlarda da kullanıcıya olanak sağlamaktadır. Tüm odalarda bu birimlerin bulunması da konuttan konağa dönüşümde esneklik sağlamaktadır.

Bağ evlerinde cephelerin tasarımında güney cephelerin açıklık yoğunluğunun fazla olması ve kuzey cephelerin ise genellikle sağır cephe olarak tasarlanması, kent dokusunun bozulmamasını sağlayan cephe tasarımı ve kullanımları kullanıcının bir takım fen ve sanat kriterlerine önem verdiğini göstermektedir.

Yapılan çalışmalarda Bağlarbaşı Mahallesi'ndeki konut mimarisi kent dokusunu zedelemeyecek şekilde günümüze adapte olan bir takım işlev değişiklikleri ile Bağ Evi kültüründen kopmadan bahçe içinde doğa ile kullanıcıya yaşanılabilir bir mekan sunmaktadır.

Analizi yapılan evler Ek-3'teki paftalarda mekansal örgütlenme bölümlerinde belirtildiği gibi özel kullanım alanı olarak tanımlanan ve ortak kullanım alanı olarak tanımlanan mekanlar barındırmaktadır. İncelenen evlerde yoğunluğunun zemin katı yalnızca ortak kullanım alanı olarak tasarlanmıştır. Üst katlara çıkıldıkça ise oda işlevi arttığı için özel kullanım alanı yoğunluğu artmaktadır.

Bu çalışmada Safranbolu Bağlar, Bağlarbaşı mevkiinden seçilen 10 bağ evi plan tipleri, yapı malzemeleri, konut birimlerinin eski işleyişleri ve günümüz işleyiş şekilleri konu alınmış olup Ek-3'te bu analizlerin paftaları sunulmuştur. Plan tipolojilerinin incelenmesiyle cephe analizi yapıldığında açıklıkların kuzey cephelerde sağırlandığı ve güney cephelerde sıklaştığı genellemesi yapılmaktadır. Bölgedeki evlerden seçilenler arasında sokakla kurulan ilişkinin, plan tiplerinin ve cephelerinin analizi Ek-3'teki paftalarda mevcuttur.

Bölgedeki Bağ Evi konut tiplerinin çevreyle olan ilişkisindeki durumunda sokak unsurunun önem tesir ettiği, girişlerin sokak cephesinden olması durumunun fazlalığından anlaşılmaktadır. Konutların içindeki mekanların işleyiş şeklinin günümüz hayatındaki yeri saptanmakta olup ortak özellikleri ortaya çıkmakta ve günümüze adapte olma şekillerindeki durumlar Ek-3'teki paftalarda tespit edilmektedir.

Bu çalışmanın sonucunda; Geleneksel Türk Evi'nin ve Geleneksel Safranbolu Evi'nin plan tipi özellikleri plan tipolojilerinin de ortak paydada buluşmasını sağlasa da Bağ Evlerinin özgün yapılar olup birbirinden farklılaştıklarını, her birinin ihtiyaca ve kullanıcıya göre oluştuğu tespit edilmektedir. Yaşama ve kullanma dengesinin iyi bir şekilde tanımlanarak korunmasından ötürü de UNESCO Dünya Miras'ı Listesi arasında yer almak gibi önemli bir değere sahip olmuştur.

KAYNAKLAR

- Aktüre, S. ve Şenyapılı, T. (1976). Safranbolu’da Mekansal Yapının Gösterdiği Nitelikler ve Koruma Önerilerinin Düşündürdükleri. *Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 2(1), 61-96.
- Alioğlu, E. F. (1991). *Geleneksel Yapı Elemanları*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, 32-134.
- Altınar, A. T. ve Budak, C. (1999). *Konak Kitabı* (İkinci Baskı). İstanbul: Tepe Yayınları, 24-40.
- Arın, S. (1976). *Safranbolu’da Zaman*. Belgesel.
- Başakman, M. (1986). *Bildiriler: Ege’de Mimarlık Sempozyumu* (Birinci Baskı). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Basım Atölyesi.
- Bayazıt, N. (2014). Safranbolu Evlerinin Plan Tipolojisi ve Kullanıcı İhtiyaçları Hiyerarşisi. *Tasarım+Kuram* 10(17), 1-15.
- Bektaş, C. (1996). *Türk Evi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 14-30.
- Bonsdorff, Günay ve Kaila (Eds.). (1995). *Gökçüoğlu Evi: Anatomy of a Building* (Volume Four). Tampare: Tempare University of Technology, 40-118.
- Bozkurt, S. G. (2013). 19.yy da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekan Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi. *Istanbul University. Journal of the Faculty of Forestry* 62(2), 38-70.
- Bozkurt, S. G. ve Altınçekiç, H. (2013). Anadolu’da Geleneksel Konut ve Avluların Özellikleri ile Tarihsel Gelişiminin Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi. *Istanbul University. Journal of the Faculty of Forestry*, 63(1), 69-91.
- Cerasi, M. M. (1999). *Osmanlı Kenti Osmanlı İmparatorluğu’nda 18. Ve 19. Yüzyıllarda Kent Uygarlığı ve Mimarisi* (Birinci Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Çobancıoğlu, T. (2003). Türkiye’de Geleneksel Ahşap Ev Yapı Sistemlerinin İrdelenerek Gruplandırılmasına Yönelik Bir Değerlendirme. *Tasarım+Kuram*, (3), 28-42.
- Eldem, S. H. (1954). *Türk Evi Plan Tipleri*. İstanbul: Pulhan Matbaası, 4-128.
- Eldem, S. H. (1968). *Türk Evi Plan Tipleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Baskı Atölyesi, 6-34.
- Gezer, H. (2013). Geleneksel Safranbolu Evlerinin Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (23), 14-31.

Günay, R. (1989). *Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu*. 23. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 8-251.

Günay, R. (2002). *Geleneksel Ahşap Yapılar: Sorunları ve Çözüm Yolları*. İstanbul: Birsan Yayınevi, 127.

Hersek, C. M. (1990). Osmanlı İmparatorluğunda Mimarlar ve Yapı Esnafı. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 42-48.

Hersek, C. M., Meraki, Ş., Meraki, F. ve Özköse, A. (2000). *Safranbolu Yörük Köyü Geleneksel Yaşam Biçimi ve Evleri* (C. 1). Ankara: Kuban Matbaacılık ve Yayıncılık, 23-62.

İmamoğlu, V. (2010). Sofa As The Expression Of Elegance In Traditional Kayseri Houses. *Middle East Technical University Journal Of the Faculty of Architecture*, (27), 223-238.

İnternet: Climate-data. URL: <https://tr.climate-data.org/asya/tuerkiye/karabuek/karabuek-264/#temperature-graph>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Google Harita. URL: <https://www.google.com/maps/place/Safranbolu,+78600+Safranbolu%2FKarab%3%BCk/@41.2592896,32.6449145,9671m/data=!3m2!1e3!4b1!4m5!3m4!1s0x409caac51abbad83:0x6b7db3ac7a87e93d!8m2!3d41.249306!4d32.683128>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Karabük İli Siyasi Haritası. URL: http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_karabuk_ili_haritasi.png, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Karabük Merkez Haritası. URL: <https://www.haritatr.com/karabuk-haritasi-i3a6>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Middle East Technical University. URL: <https://metu.academia.edu/IbrahimCanbulat>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Türkiye Cumhuriyeti Safranbolu Kaymakamlığı. URL: <http://www.safranbolu.gov.tr/kaymakamlar-gezi-evi>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. URL: <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR-44426/safranbolu-sehri-karabuk.html>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Türkiye Cumhuriyeti Karabük Valiliği. URL: <http://www.karabuk.gov.tr/karabuktarihi>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

İnternet: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. URL: <https://safranboluturizmdanismaburosu.ktb.gov.tr/TR-156233/kaymakamlar-muze-evi.html>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.

- İnternet: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. URL: <http://www.karabukkultur.gov.tr/TR-63702/cografya.html>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.
- İnternet: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. URL: <https://whc.unesco.org/en/list/614/>, Son Erişim Tarihi: 11.07.2019.
- Kadioğlu, Y. (2010). Türkiye’de Fonksiyonel Özelliğini Kaybetmiş Geçici Yerleşmelere Bir Örnek: Tavas Bağ Evleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 1(21), 98-114.
- Kılıç, E. ve Türkoğlu, S. (2015). Geleneksel Yapılarda Konaklama Amaçlı Fonksiyon Değişiklikleri: Safranbolu Eski Çarşı Örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 24(1), 39-56.
- Kuban, D. (1995). *Türk Hayat’lı Evi*. İstanbul: Mısırlı Matbaacılık, 7-279.
- Mısırlı, A. ve Benian, E. (2016). Edirne Baba Demirtaş (Timurtaş) Mahallesi Gelenek-Sel Konutları: Mimari Özellikleri, Potansiyelleri Ve Sorunları. *Trakya Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 17(1), 23-34.
- Özdemir, Ü., Güner, İ. ve Kopar, İ. (2011). Safranbolu Platosunda Geçici Kır Yerleşmeleri/Temporary rural settlements in Safranbolu plateau. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(7), 135-152.
- Özköse, A. (2001). *Ahşap Kültürü: Anadolu’nun Ahşap Evleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 13-47.
- Özköse, A. (2003). *Safranbolu’da Kıranköy, Tabakhane, Bulakköyü, Yörükköyünde Kaybolan Kültürel Mirasımız*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 95-110.
- Öztank, N. (2010). An Investigation of Traditional Turkish Wooden Houses. *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*, 9(2), 267-274.
- Sezgin, H. (2016). Yöresel Konut Mimarisi Ve Türkiye’deki Örnekleri Hakkında. *Tasarım +Kuram*, 3(4), 1-20.
- Tokol, T. (2014). “Geleneksel Türk Evinde Yalınlık” Safranbolu Kaymakamlar Evi Örneğinde İç Mekan Donatıları. *Sanatta Tasarım Dergisi*, 1(5), 15-24.
- Ulukavak, K. (2017). *Bir Safranbolulunun Penceresinden Safranbolu(Gözlemler-Derlemeler-Denemeler)*. Karabük: Karabük Üniversitesi Yayınları, 11-379.
- Yurdanur D., Y. (1995). *Konut Mekanı Kavramının Tipolojik Temelleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Baskı Atölyesi, 23.
- Yüksel, Y. M. İ. (2009). *Eski türk evi’nin butik otele dönüşümünde karşılaşılan problemler (Safranbolu evleri ve Soğukçeşme sokağı karşılaştırmalar dahilinde)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

EKLER

EK-1 Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

1- AMAÇ

Safranbolu (Karabük) Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları dahilinde, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı, Kentsel Sit Alanı, 1. Derece Doğal Sit Alanı Ve Etkileme Geçiş Alanı içinde yapılacak uygulamalar kapsamında; Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Yasalara Dayalı Yönetmelikler, Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararları Ve Karabük Koruma Bölge Kurulu Kararları ile 3194 Sayılı İmar Kanunu hükümlerinin bütünlüğünü sağlamak bu yönetmeliğin amacıdır.

2- KAPSAM

Bu yönetmelik, Safranbolu (Karabük) Koruma Amaçlı İmar Planı sınırları dâhilinde, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanları, Kentsel Sit Alanları (Bağlar, Kıranköy ve Çarşı), 1. Derece Doğal Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Alanı içerisinde kalan tescilli ve tescilsiz yapılar ile boş parsellere yeni yapılacak yapılara ilişkin hükümleri kapsar.

3- TANIMLAR “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu” ve “Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik” ile belirlenen tanımlar kısmı geçerlidir.

4- GENEL HÜKÜMLER

4-1) Bu imar planı ve yönetmeliğinde belirtilmeyen hususlarda, “Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu”, Yasalara Dayalı İlgili Yönetmelikler, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu İlke Kararları ile İmar Kanunu ve Yönetmeliklerinin Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile çelişmeyen hükümleri geçerlidir.

4-2) Afet bölgelerinde yapılacak yapılar hakkında yönetmelik ve 17 ağustos 1999 Marmara depremi sonrasında çıkan planlama ve yapılaşma ile ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri geçerlidir.

4-3) Safranbolu Belediyesi İmar planlarına esas olarak hazırlanan jeolojik-jeoteknik etüd raporunun sonuç ve öneriler kısmında belirlenen koşullara uyulacaktır.

4-4) Enerji Nakil Hatları ve Koruma Kuşaklarında “Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği” ne uyulacaktır.

4-5) “Karayolu Kenarında Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik” hükümlerine uyulacaktır.

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

- 4-6) Dere yatakları mevcut hali ile korunacaktır. Yatak kesitinde yapılacak projelendirmelerde ve değişikliklerde D.S.İ'den görüş alınması zorunludur.
- 4-7) Koruma, uygulama ve denetim büroları, proje büroları ile eğitim birimlerinin kuruluş, izin, çalışma usul ve esaslarına dair yönetmelik hükümleri geçerlidir.
- 4-8) Yapılacak her türlü yapı; sağlık ve fen koşullarına, ilgili tüzük ve yönetmeliklere uymak zorundadır.
- 4-9) Yapılacak her türlü yapının; kentsel ve yöresel nitelikleri, mimari ve sanat tarihi açısından gösterdiği fiziksel özellikleri ve bu özellikleri ile oluşan çevrenin, dönemin sosyo ekonomik, sosyo kültürel yapılanmasını, yaşam biçimini yansıtarak bir arada bulundurması ve bu açılardan doku bütünlüğü göstermesi gerekmektedir.
- 4-10) Kentsel, doğal, arkeolojik sit alanlarında koruma kültürümüzün gelişmesine katkı verecek faaliyetleri yansıtan sabit ve hareketli her türlü ilan panoları, billboard, monitör ve aydınlatma cihazlarının uygulaması ile bayram, seçim, festival vb. günlerde afiş asılması, Safranbolu Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulunun onayına tabidir.
- 4-11) Her türlü teknik altyapı uygulamaları öncesinde ilgili kurum tarafından hazırlanacak projeler Koruma Bölge Kuruluna sunulur ve Kurulun uygun görüşü sonrasında uygulama yapılır.
- 4-12) İki farklı sit gurubunda kalan parsellerde; her bölge için sit alanı yapılanma koşulları ayrı ayrı uygulanır, ifraz zorunluluğu aranmaz, inşaat alanı kaydırması yapılamaz.
- 4-13) İfraz edilecek parsellerde, yola cepheli veya köşe başı parsellerde bir yoldan gerekli cephenin sağlanması yeterlidir.
- 4-14) İmar planı üzerinde işli kadastro parselleri grafik paftalardan aktarılmış olup, 3 metreye kadar uyumsuzlukları gidermeye belediyesi yetkilidir.
- 4-15) Elde edilecek gelir, sit alanı proje ve uygulamalarında kullanılmak üzere, üzerinde Tescilli kültür varlığı bulunmayan parsellerden; imar planı ile belirlenmiş yapılaşma koşulları esas alınarak, mevzuata uygun olarak alınacak Belediye Meclisi kararı ile katkı bedeli alınır.
- 4-16) Koruma amaçlı imar planı içerisinde kalan sosyal teknik altyapı alanlarından büyüklük standardını sağlayamayanlara, ilgili kurumdan uygun görüş almak şartı ile minimum büyüklük koşulu aranmaksızın inşaat izni verilir.

EK-1 (devam) Safranbolu Sıt Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

4-17) Parsellerin imar planına göre, kamu kullanımında kalan kısımları, kamu eline geçmeden inşaat ruhsatı verilemez.

4-18) Tescilli kültür varlığı parselleri ve koruma alanında kalan parseller haricindeki her türlü mevcut, yeni yapı ve imar uygulamalarında ve plan kapsamındaki tüm parsellerde yapılacak terkin ve yoldan ihdas işlemlerinde, koruma amaçlı imar planı ve planın tamamlayıcı eklerinde belirtilen koşullar doğrultusunda Safranbolu Belediyesi yetkilidir. (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

4-19) Safranbolu Koruma Amaçlı İmar Planı ve Yönetmeliği bir bütün olup birlikte uygulanır.

5- I. DERECE ARKEOLOJİK SİT ALANLARINA İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER 5-1) 1. Derece Arkeolojik Sit: Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır. Bu alanlarda, kesinlikle hiçbir yapılaşmaya izin verilemez, bilimsel amaçlı kazıların dışında hiçbir kazı yapılamaz.

5-2) Höyük ve Tümülüslerin bulunduğu alanda;

5-2-a) Toprağın sürülmesine dayanan tarımsal faaliyetler yapılamaz, ağaçlandırmaya gidilemez,

5-2-b) Taş, toprak, kum vb. alınamaz, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocaklar açılmaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez,

6- I. DERECE DOĞAL SİT ALANLARINA İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

6-1) Bu alanlarda, doğal yapının korunması ve geliştirilmesi esas olup, topografyayı değiştirecek ve silüet etkisini bozabilecek bitki örtüsü uygulamaları ile kazı ve dolgu gibi tahribata yönelik eylemde bulunulamaz.

6-2) Resmi ve özel kuruluşlarca, zorunlu olan alanlarda, teknik altyapı hizmetleri (yol açılması, içme suyu, kanalizasyon, açık otopark, telesiyej, teleferik, enerji nakil hattı, GSM baz istasyonu, doğal gaz hattı, telefon hattı ve benzeri) uygulamaları Koruma Bölge Kurulunun uygun göreceği şekliyle yapılabilir.

6-3) (D1) İşaretli adalar, jeolojik sakıncalı alan kapsamında kalan, mülkiyete konu, doğal karakteri korunacak alanlardır.

EK-1 (devam) Safranbolu Sıt Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

6-4) (D2) İşaretli adalarda Koruma Bölge Kurulundan izin almak koşulu ile halka açık rekreasyon amaçlı günübirlik tesisler (lokanta, büfe, kır kahvesi, kafeterya, wc, gezi yolu, açık otopark ve benzeri) ile alanın ve çevrenin özelliklerinden kaynaklanan faaliyetlerin korunması ve geliştirilmesi amacına yönelik (müştemilat, havuz evi, bekçi kulübesi vb.) yapılar yapılabilir. $E=0.02$, $H_{maks}=3.50$ metredir. Toplam inşaat alanı $50 m^2$ yi geçemez.

6-5) Mevcut tescilli ve tescilsiz yapıların bakım ve onarımları yürürlükteki mevzuat hükümleri ve ilke kararları doğrultusunda yapılabilir.

6-6) Taş, toprak, kum vb. alınamaz, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocakları açılmaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez.

6-7) Bu alanlarda ağaç kesilemez. Ancak; kurumuş, hastalanmış ya da devrilmiş ağaçlar ile kamu yararı içeren alt ve üstyapı hizmetlerinde, rekreasyon ve bakım amaçlı yapıların inşaatı sırasında, ağaçların kesilmesi, Orman İşletme şefliğinde alınacak teknik rapor doğrultusunda Koruma Bölge Kurulunun iznine tabidir.

6-8) Belirlenen nitelik ve ölçülerde yapılaşma talebinde parsele ait çapı 10 cm'in üzerindeki ağaç rölövesinin çıkarılması zorunludur.

6-9) Mevcut Tarımsal faaliyetler sürdürülebilir ancak örtü altı tarımsal faaliyetler yapılamaz.

6-10) Tevhit yapılabilir ancak ifraz yapılamaz.

6-11) Park alanlarında hazırlanacak Çevre Koruma Projeleri Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanacaktır.

7- KENTSEL SİT ALANINDA YAPI VE PARSELLERE İLİşKİN ÖZEL HÜKÜMLER

7-1) (K) ve (T) işaretli adalarda yıkılıp yeniden yapılacak yapı, eski yapının taban alanını koruyacak ve (T1) işaretli adalarda bir katı, (K) ve (T2) işaretli adalarda iki katı geçmeyecek şekilde yapılacaktır. Yapıya sonradan yapılan eklentiler ve müştemilatlar ana yapı kapsamında değerlendirilemez. Ana yapı tespitinin yapılabilmesi için hazırlanacak olan mevcut yapı aplikasyon krokisinin Belediye'ce uygun görölmesi zorunludur.

7-2) (K), (T1) ve (T2) işaretli adalarda boş parsel bulunması durumunda, 0.25/0.50 TAKS/KAKS oranları ile (T1) işaretli adalarda bir katlı, (K) ve (T2) işaretli adalarda iki katlı yapı yapılabilir. Yapı yaklaşma mesafeleri Belediye'nin teklifi Koruma Bölge Kurulunun onayı ile belirlenir.

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

7-3) İçerisinde Tescilli Kültür Varlığı bulunmayan ve koruma alanı dışında kalan parsellerde; en fazla iki yapı yer alabilir. Parsel büyüklüğü Bağlar bölgesinde 1700 m² ye, Çarşı ve Kıranköy Bölgesinde 680 m² ye kadar olan parsellerde müstemilatlar hariç bir yapı yapılabilir. Tek yapı, ikiz blok şeklinde olamaz, taban alanı 170 m² yi geçemez. Daha büyük parsellerde iki yapı yapılması durumunda; yapı taban alanı toplamı 300 m²'yi aşamaz, yapılar arası mesafe 15 m.den az olamaz, tip projeler tekrar edilemez. (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

7-4) Her türlü uygulamadan önce harita mühendisince, parselde mevcut olan arazi kotlarının, iç ve dış duvarlar ile çapı 15 cm.den büyük ağaçların yerlerinin tespit edildiği harita dosyasının hazırlanması, projelere aktarılması ve bu ağaçların korunması zorunludur.

7-5) Yapı Yaklaşma mesafeleri;

7-5-a) Kentsel sit alanında ayırık nizam yapılaşma esastır.

7-5-b) Ön ve Yan bahçe mesafesi belirtilmiş adalarda; aynı cephe hattında yapılaşma %50 oranında teşekkül etmiş ise yapı yaklaşma mesafelerini, sokağın genel karakteristiğine uygun olarak belirlemeye Belediye'si ve Koruma Bölge Kurulu yetkilidir.

7-5-c) Ön ve Yan bahçe mesafesi belirtilmemiş adalarda; yapı yaklaşma mesafelerini, sokağın genel karakteristiğine uygun olarak belirlemeye Belediye'si ve Koruma Bölge Kurulu yetkilidir.

7-5-d) 12 metreden dar parsellerde, içerisinde tescilli yapı bulunmayan komşu parsel sınırına bitişik yapı yapılabilir. Bu durumda bitişik parsel yönü yapı cephesi sağır yapılır.

7-6) Sokak kaplaması ve duvarlar;

7-6-a) Kentsel sit alanı içerisinde; özgün sokak döşemesi korunacak, sonradan yapılmış olan kaplamalar sökülerek özgün döşemeye dönüştürülecek, bozulmuş ve kaybolmuş kısımlar aynı teknik ve malzeme ile tamamlanacaktır.

7-6-b) Kentsel sit alanı içerisinde; özgün duvar yapısı korunacak, sonradan yapılacak kısımlarda tasarım rehberinde belirtilen teknik ve malzeme esas alınacaktır.

7-6-c) Kentsel sit alanı içerisinde yapılacak uygulamalarda; 1/100 ölçekli bahçe düzenlemesi ve sokak silueti ile bahçedeki duvarlarda uygulanacak taş örgü stili ve harpuşta ile kapılara ait 1/20 ölçekli detay proje dosyası hazırlanması zorunludur.

7-6-d) Bahçe duvar yüksekliğinin 2.00 metreyi geçmemesi esastır. (harpuşta dâhil 2.50m) Arazi koşulları nedeni ile farklı uygulama yapılması zorunlu olması durumunda, hazırlanan

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

projeye göre izin verilebilir. Duvarın üzerinin yerel dokuya uygun biçimlenişlerle harpuшта ile bitirilmesi esastır. Harpuştalar, ahşap veya alaturka kiremit olacaktır.

7-7) İfraz koşulları ve mülkiyet; Planlama alanı; Çarşı, Kıranköy ve Bağlar bölgesi olmak üzere üçe ayrılmış olup,

7-7-a) Bağlar bölgesinde yeni oluşacak parseller 2000 m² den küçük olamaz.

7-7-b) Çarşı ve Kıranköy bölgelerinde yeni oluşacak parseller 800 m² den küçük olmaz.

7-7-c) Parsel cephesi ve genişliği 20 metrenin altına düşemez.

8) TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI VE PARSELLERİ

8-1) Parsellere ilişkin koşullar

8-1-a) Tescilli taşınmaz kültür varlığı ve parselleri ile ilgili hükümler; bulundukları bölge hükümleri ve genel hükümlerden önceliklidir.

8-1-b) İfraz koşulu; 8-1-b-1) İfraz büyüklüğünde bulunduğu bölge koşulları uygulanır.

8-1-b-2) Yeni oluşacak parsel Tescilli Kültür Varlığı parselinden büyük olamaz.

8-1-b-3) Yeni oluşan parsel hattı, Tescilli Kültür Varlığına 10 metreden yakın olamaz.

8-1-b-4) İfraz işlemi, Koruma Bölge Kurulu onayına tabidir.

8-1-c) Bu parsellerde tevhit yapılamaz, ancak; daha önce mevcut Korunması Gerekli Kültür/Tabiat Varlığının bir parçası iken bölünmüş parseller, kapanmış yol arsaları ve yoldan ihdaslar tevhit edilebilir.

8-1-d) Parsellerin doğal dokusunu korumak esastır. Yapılar bahçe duvarları ve düzenlemesiyle bir bütündür, Koruma Bölge Kurulundan izinsiz değişiklik yapılamaz.

(24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

8-2) Tescilli yapılara ilişkin koşullar

8-2-a) Korunması gerekli kültür/ tabiat varlığı olarak belirlenmiş yapılara, yürürlükte bulunan ilgili kanun ve yönetmeliklere göre müdahalelerde bulunulabilecektir.

8-2-b) Plan üzerindeki Tescilli Kültür Varlığı işaretlemeleri şematik olup, röleve, restitüsyon ve rekonstrüksiyon projelerine esas teşkil etmez.

8-2-c) Restorasyon aşamasında birden fazla bağımsız birim oluşturacak düzenlemeler yapılamaz.

8-2-d) Yapıda (otel, pansiyon, restoran, müze vb.) işlev değişikliği yapılabilmesi için; Mimar tarafından hazırlanan ön rapor, Belediye İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün görüşü

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

ile birlikte Koruma Bölge Kuruluna sunulur. Koruma Bölge Kurulu'nda, işlev değişikliği uygundur kararı alındıktan sonra projelendirmeye ve uygulamaya geçilir. Kurul tarafından onaylı projeler yeni onay gerektirmeden yürütülür.

8-2-e) Ev pansiyonu uygulamalarında; konut kullanımının devamı esastır.

8-2-f) Isıtma, soğutma ve havalandırma tesisatlarında oda içi elemanların, yapının özgünlüğüne zarar vermeyecek biçimde tasarlanarak, detay çalışmalarının restorasyon projesi aşamasında yapılması zorunludur.

8-2-g) Yıkılarak yeniden yapılması (rekonstrüksiyon) kararı verilen tescilli taşınmaz kültür varlığı projelerinde taşıyıcı sistemin projelendirilmesi zorunludur.

8-2-h) Tescilli taşınmazda yapılacak bakım, basit onarım ve restorasyon çalışmaları sırasında; boya; badana olacak, renkler toz karışımla sağlanarak yapılacaktır. Kaplamada, kireç sıva ve benzeri malzemelerin kullanılması esastır.

8-2-ı) Dış cephelerde; restorasyon projesinde ve bu yönetmelikte tanımlananlar dışında hiçbir eklenti yer alamaz. Dış cephe aydınlatmasında cephe malzemesine ve esere fiziki ve görsel zarar verecek aydınlatma tür ve renkleri kullanılamaz.

8-2-i) Tescilli kültür varlığı bulunan parselde yeni yapı yapılamaz. Ancak parselde yalnızca çeşme, müstemilat, havuz evi gibi konut yada işyeri niteliğinde olmayan tescilli kültür varlığı bulunan parsellerde bir adet yeni yapı yapılabilir.

8-2-j) Parselde, Tescilli yapı haricinde, ruhsatlı başka yapılar var ise bakım ve onarımları ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yaptırılır.

8-2-k) Projelendirmelerde yangın ve depreme karşı gerekli tedbirler alınacak uygulamaları denetlenenektir.

9) TESCİLLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI KORUMA ALANINDA KALAN YAPI VE PARSELLER

9-1) Bu parsellerde, yeni yapı yapılması ve mevcut yapılarda onarım veya tadilat gibi uygulamalar yapılması için Safranbolu Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulunun uygun görüşünün alınması zorunludur. Yürürlükte bulunan Yönetmelik ve İlke Kararlarına göre uygulama yapılır.

9-2) İçerisinde bina niteliğinde tescilli taşınmaz kültür varlığı bulunan parselde komşu olan veya aralarından yol geçse dahi bu parselde cephe veren parsellerde, korunması öngörülen kentsel silueti olumsuz etkileyebilecek konum ve yükseklikte yapı yapılamaz. İmar planı ile belirtilmiş yapı yüksekliğine nazaran komşu tescilli eser gabarisi ve/veya kentsel siluet esas

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

alınır. Ancak içinde yalnızca çeşme, müstemilat, havuz ve havuz evi gibi tescilli kültür varlığı bulunan parsellerin çevresinde imar planı ile belirtilmiş yapı yüksekliği esas alınır.

9-3.) Bir parselde birden fazla yapı yapılabilmesi durumu,

9.3.a) Kentsel sit alanında kalan parsellerde müstemilatlar hariç birden fazla yapı yapılamaz. Tek yapı taban alanı 170 m² yi geçemez. (19.03.2011 TARİH VE 2290 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

9.3.b) Etkileme geçiş alanında kalan konut ve ticaret kullanımlı parsellerde en fazla iki yapı yer alabilir. Parsel büyüklüğü Bağlar bölgesinde 1700 m² ye, Çarşı ve Kıranköy Bölgesinde 680 m² ye kadar olan parsellerde müstemilatlar hariç bir yapı yapılabilir. Tek yapı, ikiz blok şeklinde olamaz, taban alanı 170 m² yi geçemez. Daha büyük parsellerde iki yapı yapılması durumunda; yapı taban alanı toplamı 300 m²'yi aşamaz, yapılar arası mesafe 15 metreden az olamaz, tip projeler tekrar edilemez (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

9-4) Kot farkının çok olduğu durumda, yeni yapı tescilli eseri en az etkileyecek konumda ve yükseklikte, tescilli eser gabarisi esas alınarak inşaa edilir.

9-5) Yapı ve parsellere ilişkin her türlü müdahalede komşu parselleri ve yapılarını da içeren koordinatlı kadastro çapı istenir. (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE İPTAL EDİLMİŞTİR.)

10- ETKİLEME GEÇİŞ ALANINDA KALAN YAPI VE PARSELLER

10-1) İfraz Koşulları

10-1-a) Taban Alanı katsayısı 0.10 ve 0.15 olan parsellerde minimum ifraz koşulu 2000 m² dir.

10-1-b) Taban Alanı katsayısı 0.20 ve 0.25 olan parsellerde minimum ifraz koşulu 1250 m² dir.

10-1-c) Taban Alanı katsayısı 0.30 olan parsellerde minimum ifraz koşulu 800 m² dir.

10-2) Bir parselde imar durumuna aykırı olmamak şartıyla birden fazla yapı yapılabilir. Ancak, yapıların birbirine olan mesafeleri her yapı için ayrı ayrı hesaplanacak, imar planı ve yönetmelikte belirlenmiş bahçe mesafelerinin toplamından az olamaz.

10-3) Çatı katı ve çekme kat yapılamaz ancak son kat ile bağlantılı çatı arası piyes oluşturulabilir. Çatı arası kullanım kat alanının %30'unu geçemez. Parapet yapılamaz.

10-4) Her bir bağımsız bölüm için 2 adet ağaç dikilmesi zorunludur.

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama
İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

10-5) Her bir bağımsız bölüm için, konut kullanımlarında 1 adet, ticari kullanımlarda her 50 m² için 2 adet, Turizm Tesis Alanlarında her iki oda için 1 adet otopark yeri ayrılması zorunludur. Diğer hususlarda, Otopark Yönetmeliğine uyulacaktır.

1) TİCARET ALANLARI

11-1) (T1) ve (T2) işaretli alanlar ticari faaliyet alanlarıdır. Ticari alanlarda hiçbir şekilde yanıcı, parlayıcı, patlayıcı madde, duman vb. gibi çevre sağlığı açısından olumsuz faaliyet gösterecek depolar ve imalathaneler yer alamaz.

11-2) Konut alanlarında, zemin kat ticari kullanım izni vermeye Safranbolu Belediyesi yetkilidir.

11-3) Konut altı ticaret işaretli adalarda gösterim şematik olup, yoldan cephe alan parsellerin alt katlarının ticari kullanımlı olacağını ifade eder. Üst katlar kullanımları tercihen, ticaret yada konut kullanımlı olabilir.

12) BAĞLIK BAHÇELİK ALANLAR (B.B.A)

12-1) Bu alanlarda; bahçeli, Düşük yoğunluklu konut kullanımı yer alacaktır.

12-2) Yapılaşma koşulu $E=0.10$ ve $h_{maks}=6.50$ metredir.

12-3) Yol ve parsel sınırından çekme mesafesi en az 5 metredir.

12-4) Minimum ifraz koşulu 5000 m², parsel cephesi 40 metredir.

12-5) Her bir 5000 m² için birden fazla bağımsız birim oluşturulamaz. Tek yapı taban alanı 170 m² yi geçemez.

13) TARIMSAL NİTELİĞİ KORUNACAK ALANLAR (T.N.K.A)

“13.1) Bu alanlarda büyükbaş, küçükbaş ve kümes hayvancılığı faaliyetleri yürütülemez, kümes, ahır vb. hayvan barınakları inşa edilemez.

13.2) Diğer hususlarda „Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı“ ile ilgili mevzuat hükümleri geçerlidir” (19.03.2011 TARİH VE 2290 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

14) AĞAÇLANDIRILACAK ALANLAR

14-1) Minimum ifraz koşulu 10000 m², parsel cephesi 40 metredir.

14-2) Yapılaşmaya uygun alanlarda, $E=0.05$ ve $h_{maks}=3.50$ metredir. Toplam inşaat alanı 250 m² yi aşamaz.

14-3) Yoldan çekme mesafesi en az 10 m. parsel sınırından 5 metredir.

15) REKREASYON ALANLARI

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

15-1) Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, kent içinde ve çevresinde günü birlik kullanıma yönelik; eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabileceği lokanta, gazino, kahvehane, çay bahçesi, büfe, otopark gibi kullanımlar ile tenis, yüzme gibi her tür açık sportif faaliyetlerin yer alabileceği alanlardır.

15-2) $E=0.03$, $h_{max}=3.50$ dir. Açık spor alanlarında yer alacak ekipmanların yükseklikleri vaziyet planı ile belirlenir. 15-3) Minimum ifraz koşulu 5000 m^2 , parsel cephesi 40 metredir. 15-4) Yoldan çekme mesafesi en az 10 m. parsel sınırından 5 metredir. 15-5) Parselde birden fazla yapı yer alabilir, ancak tek yapı taban alanı 170 m^2 yi geçemez, yapılar arası mesafe 15 m.den az olamaz.

16) TURİZM TESİS ALANLARI

16-1) (T.T.A.) İşaretli alanlar turizm faaliyet alanlarıdır.

16-2) Minimum ifraz koşulu 10000 m^2 dir.

16-3) Parsel cephesi ve genişliği 50 metrenin altına düşemez.

16-4) Turizm tesisleri alanında, tesisi destekleyici nitelikli ticari kullanımlar yer alabilir.

"16-5) Turizm Tesisleri mimari uygulama projeleri Koruma Bölge Kurulunca onaylanacak olup, projelendirmede yöre mimarisine uygun cephe hareketliliği sağlamak esastır."

(24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.) 16-6)

Etkileme Geçiş Alanında kalan parsellerde yönetmelik ile belirlenmiş tesisin gerektirdiği kullanımlar yer alabilir.

17) KAMU KULLANIM VE KENTSEL SOSYAL ALTYAPI ALANLARI

17-1) Bu alanlarda Resmi Kurumlar, Sağlık, Eğitim, Sosyo-Kültürel Tesisler, Dini, Spor, Teknik Altyapı Tesisleri ile Kentin ihtiyacı olan diğer Kamu Tesisleri yer alabilir.

17-2) Her türlü Kamu Tesisleri ve Kentsel Altyapı Alanlarında planda ve/veya mevzuatta belirtilmiş çekme mesafelerine uyulacaktır. "

17-3) Her türlü Kamu Tesisleri ve Kentsel Altyapı Alanlarının Safranbolu özgün dokusuna uyumlu mimari uygulama projeleri Koruma Bölge Kurulunca onaylanacak olup, projelendirmede yöre mimarisine uygun cephe hareketliliği sağlamak esastır." (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

17-4) Resmi Kurum, Sağlık Tesisleri, BHA, İdari Tesis, Sosyal Tesis, Eğitim Tesisleri, Spor Alanları ve Dini Tesis Alanlarında yapı yüksekliği vaziyet planı ile belirlenir.

18) TÜM PLANLAMA ALANINDA

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

18-1) TAKS oranına göre Yapı taban alanı maksimum 45 m² den küçük kalan parsellerde çekme mesafelerine ve yönetmelik ile tanımlanan minimum yapı ölçülerine uyulmak kaydı ile taban alanı kat sayısı ve emsal şartı aranmaksızın maksimum 45 m² taban alanı oturumunda iki katlı yapı inşa edilebilir. Bu durumda birden fazla bağımsız birim oluşturulamaz.

18-2) Tüm yapılarda özgün dokuya uyumlu, kapalı çıkma yapılabilir. Ancak; konsol uzunluğu 1.00 metreyi geçemez ve cephe genişliğinin %50'sini aşamaz. Kapalı çıkma, Emsal hesabına dahil edilmez. Açık çıkmalarda mevzuat hükümleri uygulanır.

18-3) Kotlandırma Yapıların cephe aldığı yoldan kotlandırılması esastır, ancak;

18-3-a) ± 0.00 yol kotunun altında, üç tarafı açık birden fazla kat çıkan parseller ve ± 0.00 yol kotu ile üst kotta yapılacak yapı taban kotu arasında 3 metreden daha fazla fark oluşan parseller tabii zeminden kotlandırılır.

18-3-b) Tabii zeminden kotlandırmalarda ($\pm 0,00$) kotu, parselde yapılacak yapı yada yapıların köşe kotlarının aritmetik ortalaması olarak alınır.

18-3-c) Su basman kotu; yapının yol kotunun altında kalması durumunda tabii zemin üzerinden +2.00 m ye kadar, yapının yol kotunun üstünde kalması durumunda +0.50 m ye kadar uygulanır.

18-3-d) Ön bahçe mesafesinin 5 metrenin altına düştüğü durumda; kot her koşulda yoldan verilir.

18-4) Bina dış mekan elemanları “18-4-a) Kentsel sit alanı içerisinde kalan yeni yapılarda” (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.) cam mozaik, pvc, seramik, krom vb. gibi geleneksel dokuya aykırı kaplama ve dekorasyon malzemeleri kullanılamaz. Doğramalarda kahverengi ve siyah renkte ahşap ve ahşap görünümlü malzemeler, dış cephe boyamada; beyaz, oksit sarı, çivit mavisi, aşı boyası, renk ve tonları kullanılacaktır.

18-4-b) Etkileme geçiş alanı içerisinde yeni bina dış cephe kaplamalarında; cam mozaik, pvc, seramik, krom vb. gibi geleneksel dokuya aykırı kaplama ve dekorasyon malzemeleri kullanılamaz. Doğramalarda kahverengi ve siyah renkte ahşap ve ahşap görünümlü malzemeler, dış cephe boyamada; beyaz, oksit sarı, çivit mavisi, aşı boyası, renk ve tonları ile birlikte diğer renklerin pastel tonları kullanılacaktır.

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

18-4-c) Tescilli taşınmaz kültür varlığında yapılan uygulamanın sonucunda ve kalıcı olmak üzere, üzerinde yapının tescil yılı, müdahale yılı, müdahale biçimi ve uygulamayı yapan müellif mimarın isminin yazılı olduğu, mimari projede biçimi, malzemesi ve yeri tanımlanmış, 15cm * 20cm ebatlarında bir kitabe, yapının veya bahçe duvarının yol tarafında uygun bir yerine asılacaktır.

18-4-d) Tescilsiz yapıların farklı bir dönemi yansıtıyor olması ve tescilli yapılardan ayırt edilmesi gerektiğinden, üzerinde yapının yapım yılı ve müellif mimarın isminin yazılı olduğu, mimari projede biçimi, malzemesi ve yeri tanımlanmış, 15cm * 20cm ebatlarında bir tabelanın, yapının veya bahçe duvarının yol tarafında uygun bir yerine asılması gerekmektedir.

18-4-e) Mevcut veya yeni konulacak uydu antenlerinin, kentsel silueti etkilemeyecek, dışardan ve kente genel bakış noktalarından algılanmayacak bir yere (bahçe içi, bahçe duvarı iç kısmı, müştemilat çatısı vs) konulması zorunludur. Yeni yapılarda her bağımsız bölüm için ayrı ayrı uydu anteni yer alamaz, tüm birimlere hizmet edecek tek bir uydu anteni sisteminin kurulması ve uydu antenin konulacağı yerin projede gösterilmesi zorunludur.

18-4-f) Reklam Tabela büyüklüğü, yapı kitlesi ile uyumlu olacaktır. Tabelalar yapı yüzeyine paralel olarak, yapıların kitabe ve süsleme öğelerini kapatmayacak şekilde yerleştirilecektir. Tabelalar; sokak dokusu, yapı malzemesi ve tekniğine uyum sağlayacak, taş, ahşap, dövme demir vb. malzemelerle, siyah, beyaz, kahverengi, krem vb renklerde yapılacaktır.

18-4-g) Trafo binaları günümüz teknolojisine uygun olarak az yer kaplayan hazır trafo binaları ile yenilenir. Bu hazır trafo binaları da kentsel silueti etkilemeyecek şekilde sütrelenir, ancak trafolar ev görünümüne dönüştürülemez. Kullanılmayan ve görünümü olumsuz etkileyen trafo binalarının kaldırılması veya Koruma Bölge Kurulu ve Safranbolu Belediyesinin uygun göreceği bir proje ile ilgili kurum tarafından ıslahının yapılması zorunludur.

18-5) Çatılar

18-5-a) Çatıların üzerinde, güneş enerjisi panellerinden başka özgün olmayan hiçbir eklenti yer alamaz. Güneş enerjisi panellerinin alanı, çatı alanının % 10 unu aşamaz.

18-5-b) Güneş enerjisi panelleri çatı eğimine uygun ve yükseklik oluşturmayacak şekilde oturtulacak, diğer ekipmanları çatı örtüsü altında tesis edilecektir.

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

18-5-c) Sit alanları ve Etkileşim alanı içinde bulunan tescilli yapılarda Safranbolu dokusuna uygun alaturka kiremit, tescilsiz yapı çatılarında oluklu kiremit kullanılması zorunludur.

18-5-d) Yeni yapılarda teras çatı ve çekme kat yapılamaz. Tüm yapılarda çatı sistemi eğimleri %33 aşılmamak üzere “kıрма çatı”dır. Saçak yapmak zorunludur, ancak; komşu parsel sınırına taşamaz. Saçak genişlikleri en az: 0.60 m.’dir.

18-6) Müştemilatlar ve Havuzevleri

18-6-a) Müştemilatlar: garaj, odunluk, kömürlük, ısı merkezi, depo, mutfak gibi ana binaya hizmet verecek yapılar olup, maksadı dışında konut ve ticari amaçlı kullanılamaz.

18-6-b) Tescilli Kültür Varlığı Parsellerinde ve Koruma Alanında kalan parsellerde Koruma Kurulunun izni ile müştemilat ve havuz evi yapılabilir.

18-6-c) Havuz evi; büyüklüğü 2000 m² yi aşan parsellerde inşaa edilebilir. "18-6-d)E=0,03 ve hmaks=2,50 metre uygulanır. Teki 40 m² yi, ikisi toplam 60 m² yi hiçbir koşulda aşamaz. Gömülü olmayan müştemilatlarda çatı yapılması zorunludur. Yapılar kıрма çatılı, çatı örtüsü ana yapı ile uyumlu olacaktır. (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.)

18-6-e) Müştemilat yapılarının altına tamamı tabii zemin altında olmak ve yapı boyutlarını aşmamak şartıyla bodrum yapılabilir.

18-6-f) Tescilli ve tescilsiz yapı parsellerinde yapılacak müştemilatların; Çarşı ve Kıranköy bölgesinde yapıya en az 3 metre mesafede, Bağlar bölgesinde en az 5m mesafede yapılması zorunludur.

18-6-g) Yapı yaklaşma mesafelerinin komşu parseldeki binalar ile de sağlanması zorunludur. Yaklaşma mesafesi içine yapılacak müştemilatlarda komşu parsel cephesi sağır olacaktır. 18-6-h) Yaklaşma mesafelerinin sağlanamadığı ve içerisinde kazan, hidrofor, soğutma tesisat elemanlarının tesisinin mümkün olmadığı tescilli yapıların parsellerinde, tamamı tabii zemin altında olmak şartıyla en fazla 15m² büyüklüğünde, gerekli yalıtımı emniyet tedbirlerini sağlamak ve yapılara en fazla 2.5 m. yaklaşmak koşulu ile gömme müştemilat yapılabilir. Yeni yapı ve Rekonstrüksiyon uygulamalarında ana yapıya bitişik olabilir. Alınacak emniyet tedbirleri belediyesi tarafından kontrol edilir.

18-6-ı) Yapı ile cephe aldığı yol arasına müştemilat yapılamaz.

18-7) Bahçeler

EK-1 (devam) Safranbolu Sit Alanları Ve Etkileme Geçiş Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Uygulama Yönetmeliği

18-7-a) Yapılarda ruhsata tabii uygulamalarda ki projelere, bahçelerde yapılacak düzenlemelerin de dahil edilmesi zorunludur.

18-7-b) Tüm parsellerde en fazla 2.5mt * 2.5mt ebatlarda dokuya uyumlu peyzaj amaçlı havuz yapılabilir.

18-7-c) Sundurma ve kamelya yapıları arka veya yan bahçe içinde, 15 m2 alanı ve 2.4 m saçak yüksekliğini aşmamak şartıyla hazırlanacak proje ile izin alınarak yapılabilir. Üstü ahşap veya kiremit örtülü olacaktır. Kenarı bahçe duvarına yaslanabilir ancak, çevresi hiçbir koşulda kapatılamaz.

18-7-d) Yer altı suyu aramak amacıyla yapılacak her türlü sondaj öncesi Safranbolu Belediyesi ve D.S.İ'den izin alınması zorunludur. Sondaj tescilli yapıya 10 metreden daha yakın olamaz.

18-7-e) Planlama alanında bulunan boş parseller ve yapılara ait bahçeler çevre görünümünü olumsuz etkilemeyecek şekilde kullanılmak zorundadırlar. Çevre görünümünü bozacak şekilde depo niteliğinde kullanılamazlar. Kamuya ait parsellerin bakımı Safranbolu Belediyesi tarafından yapılır. Şahıs mülkiyetindeki parsellerin düzeni, temizliği ve bakımı maliki tarafından sağlanmak zorundadır. Parsel bakımı sağlanmadığı takdirde maliki resmi yollardan uyarılır. 2 Ay içerisinde parselin bakımı yapılmaz ise; parselin temizliği, bedeli malikinden tahsil edilmek üzere Safranbolu Belediye'si tarafından sağlanır.

18-8) Sulama Kanalları

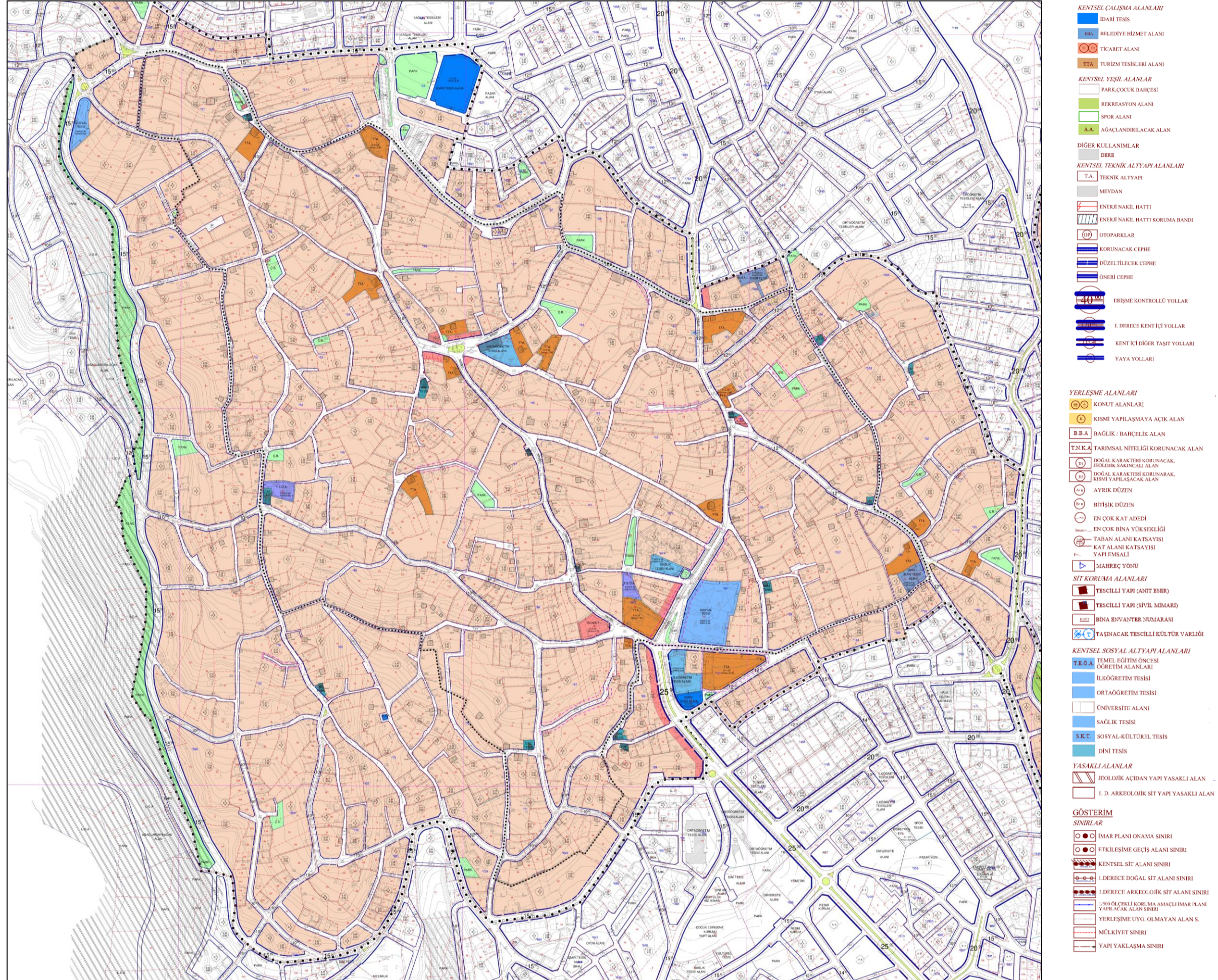
18-8-a) Yol kenarlarında ve bahçe içerisinde kalan arklar korunacaktır.

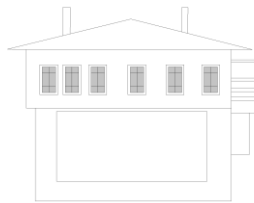
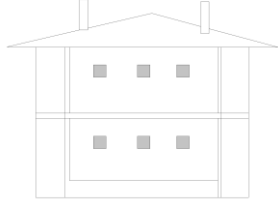
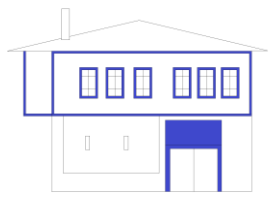
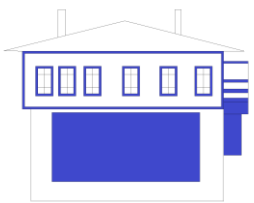
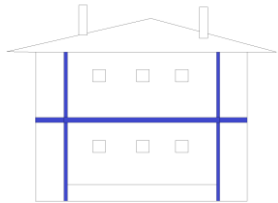
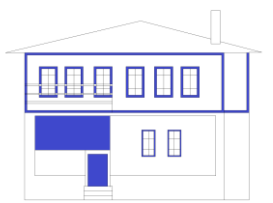
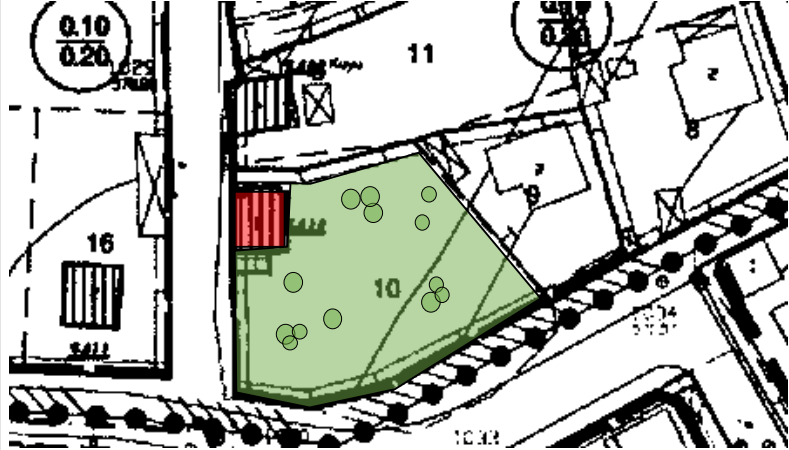
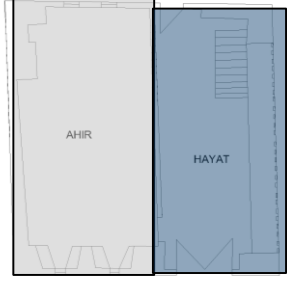
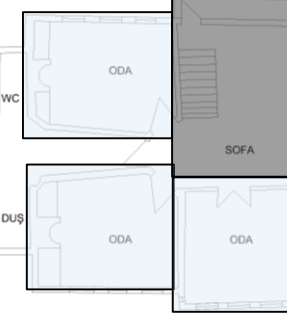
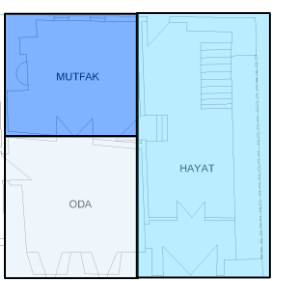
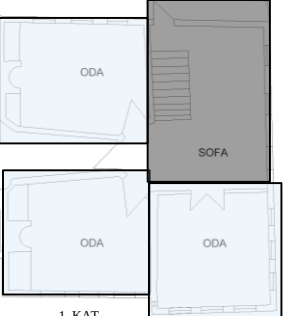
18-8-b) Yol kenarlarında ve bahçe içerisinde kalan sulama kanalları üzerinde yapılacak yapısal ve güzergah değişiklikleri Safranbolu belediyesinin teklifi ile Koruma Bölge Kurulunun iznine tabidir.

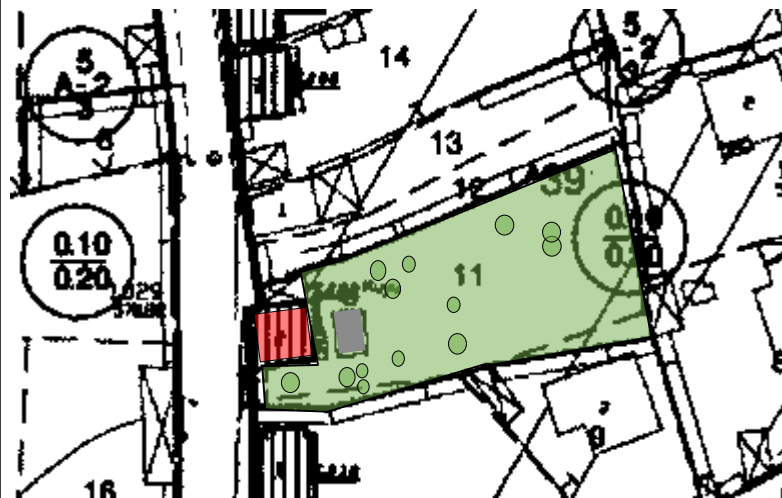
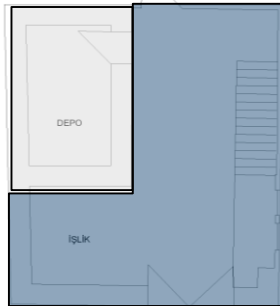
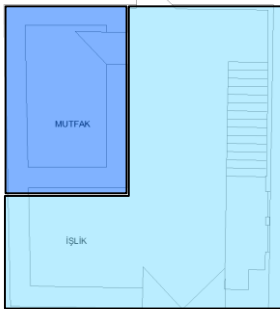
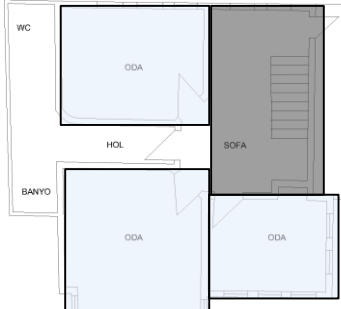
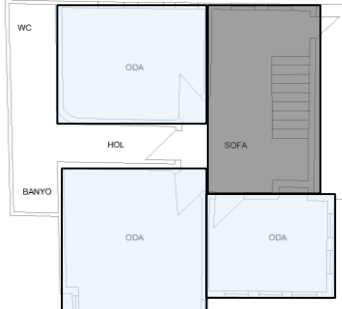
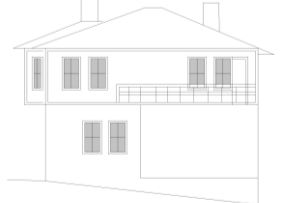
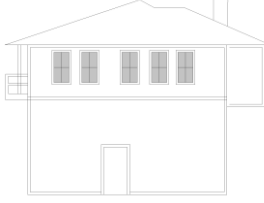
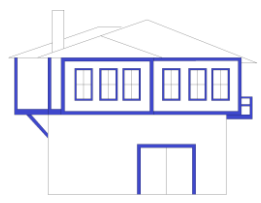
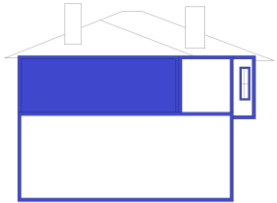
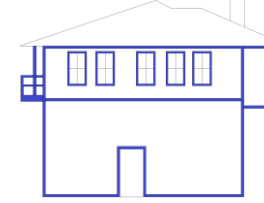
18-8-c) Bu kapsamda Belediyesince Bağlar ve Tarım Alanlarına yönelik sulama projesi hazırlanacak ve Koruma Bölge Kurulunca onaylatılacaktır.

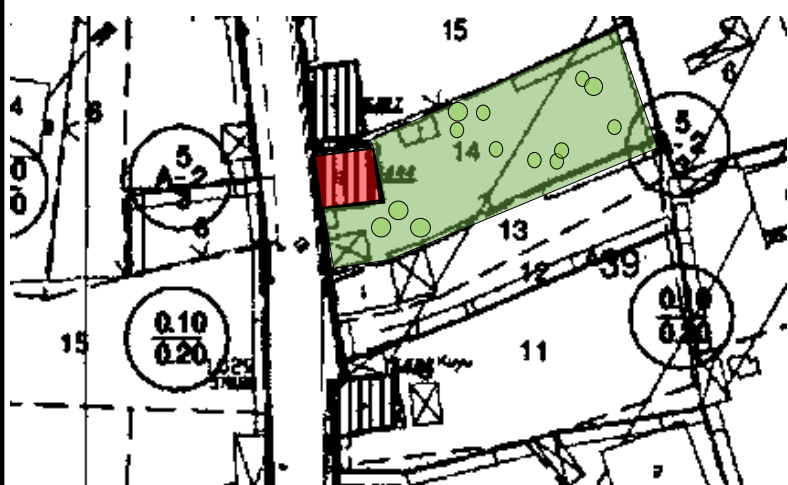
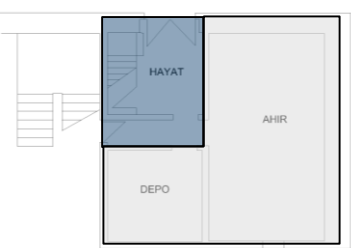
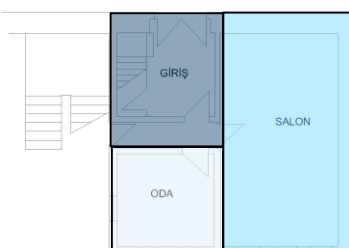
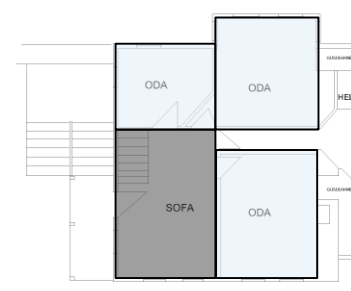
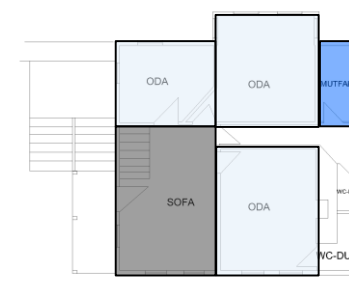
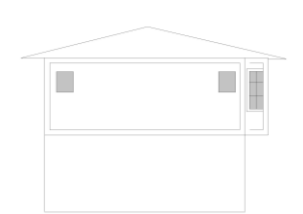
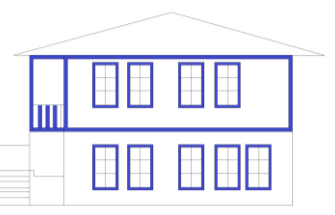
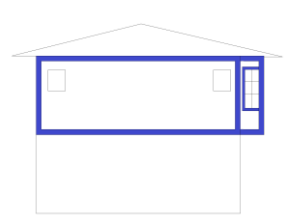
19) Bu yönetmelik Safranbolu Belediyesi ve Koruma Bölge Kurulu tarafından yürütülür. Belirtilmeyen hususlarda ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

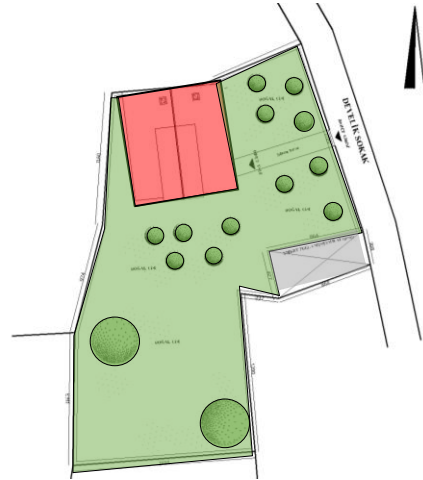
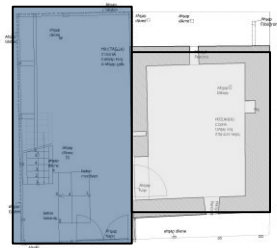
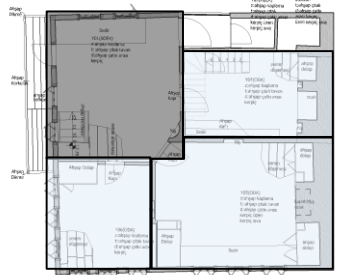
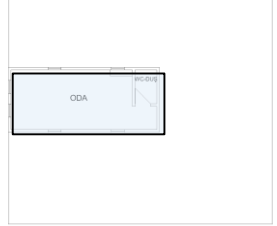
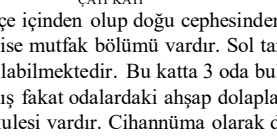
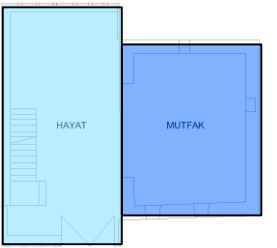
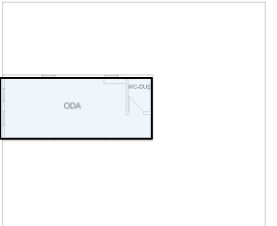
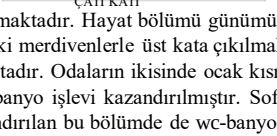
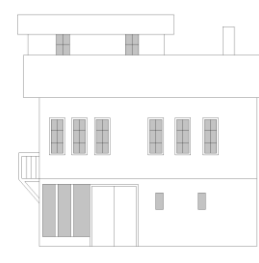
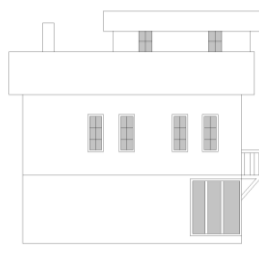
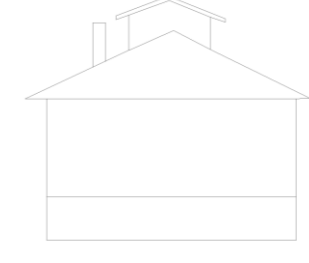
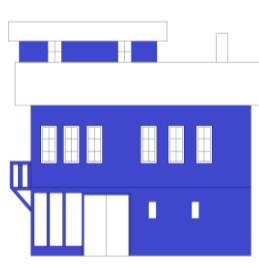
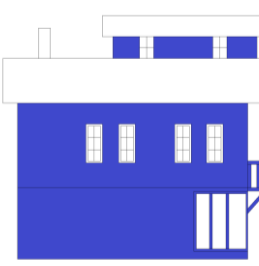
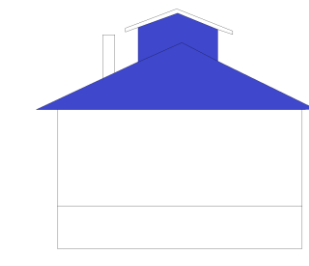
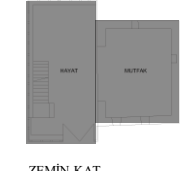
GEÇİCİ MADDE-1) Ruhsat yenileme süresini geçirmiş yapılarda; son kat vizesi alınmış ve tüm denetimleri eksiksiz olarak yapılmış ise, eski ruhsat koşullarına göre planın kesinleşmesini müteakip iki yıl içerisinde ruhsatını yenilemeye belediyesi yetkilidir. (24.05.2012 TARİH VE 359 SAYILI KURUL KARARI İLE DEĞİŞMİŞTİR.

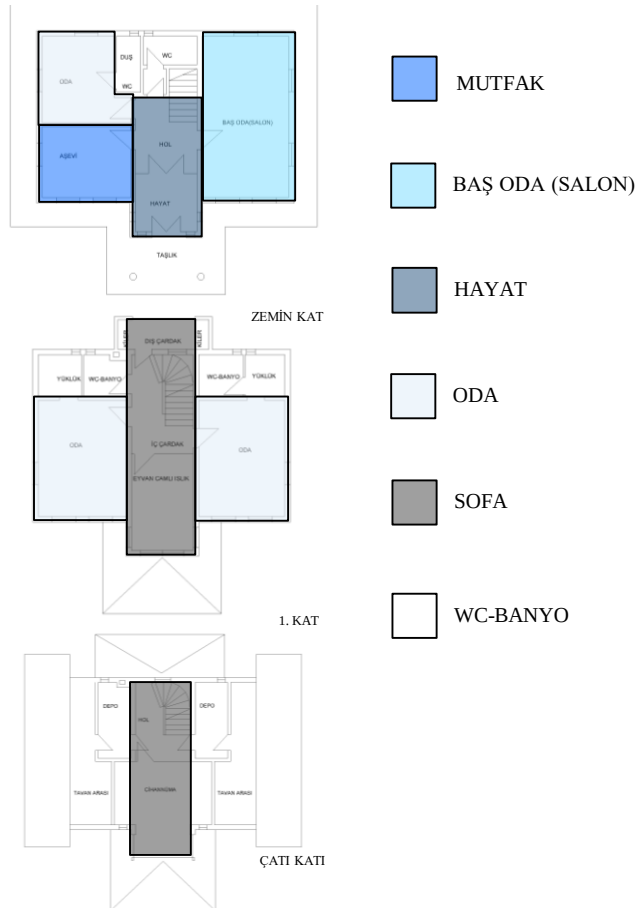
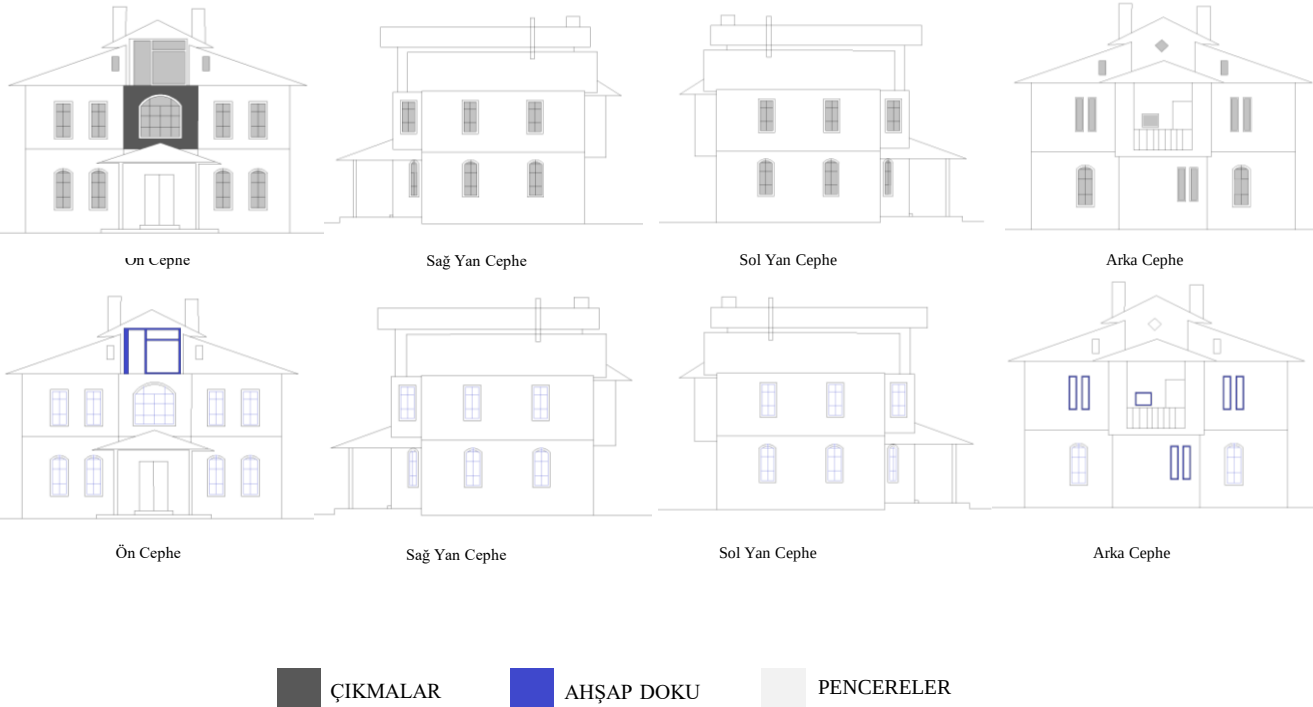
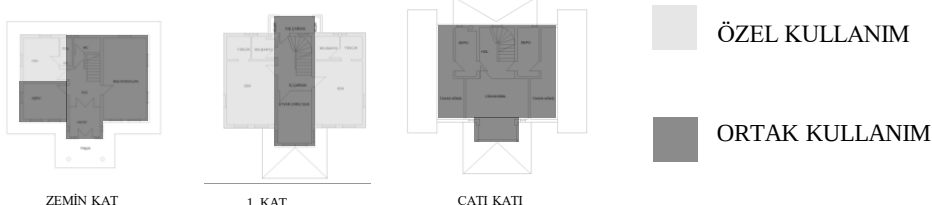

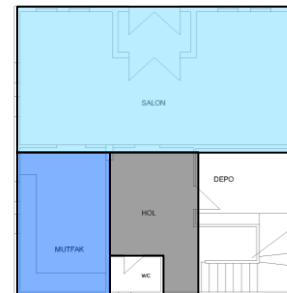
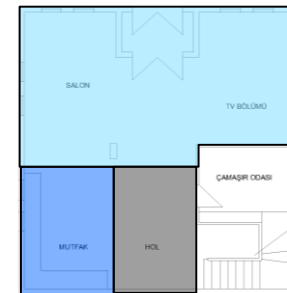
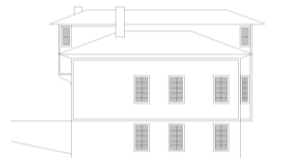
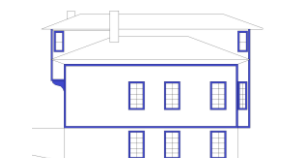
ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME	
 KİMLİK: ERBAKLAR EVİ İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 39 PARSEL NO: 10	TESCİL DURUMU: 09.09.1986 ENVANTER NO: 810 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Zemin Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	1. Kat (Tüm oda ve diğer hacimler) Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI / İŞLEVSEL DEĞİŞİM	
CEPHE DÜZENİ Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER Zemin Kat ve 1. Kat Giriş sokak üzerinde olan ön cepheden yapılmaktadır. Ön cephede zemin katta iki tane nefesliğin genişletilmesiyle yapılmış pencere bulunmaktadır. Ana giriş kapısı da bu cephededir. 1. katta ise 3 tanesi odaya ve 3 tanesi de sofaya ait olmak üzere 6 adet pencere bulunmaktadır. Arka cephede giriş katında bahçe kapısı ve iki adet pencere bulunmaktadır. 1. katta sofadan çıkılan bir balkon vardır. Yan yana bulunan 2 odaya Sol yan cephede giriş katında ve 1. katta 3 er adet wc-banyo penceresi bulunmaktadır. Sağ yan cephede ise giriş katında camekan bir genişlik vardır. 1. katta ise 3 tanesi odaya ve 3 tanesi de sofaya ait olmak üzere 6 adet pencere bulunmaktadır. Cephe gösterimlerinde mavi renkle belirtilen kısımlar ahşap dokunun bulunduğu bölümlerdir.		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT YENİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR WC-BANYO Ve DİĞER (Plan çizimleri için Mimar Aysun Özköse'nin çizimlerinden faydalanılmıştır.) Zemin Kat: Camekanlı bir kapıyla ikiye bölünen hayat bölümünden giriş yapılmaktadır. Girişin sağ tarafında bulunan çatkılar açılarak önlerine camekan yapılmıştır. Kapının sol tarafında bulunan ahırın giriş kapısı kapatılıp vestiyer haline getirilmiştir. Zemin kattaki oda: Ahır zemin kotu değiştirilmeden oda haline getirilmiştir. Duvarlardaki tömekiler genişletilerek pencere haline getirilmiştir. Odaya mutfaktan açılan çift kanatlı bir kapıdan girilmektedir. Oda kapısının sağ tarafından bir kapı daha açılarak tuvalet ve banyoya geçiş sağlanmıştır. 1. Kat: Merdivenle sofa bölümüne çıktıktan sonra 3 adet odaya, wc-banyoya geçiş yapılabilmektedir. Aynı sofadan balkona açılan bir kapı bulunmaktadır. Her iki odada da ocaklık bulunmaktadır. Çift kanatlı kapıyla giriş yapılan odada ise ocaklık bulunmamaktadır.	
		MEKANSAL ÖRGÜTLENME	
		 ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Zemin Kat ve 1. Kat Hayat kısmı günümüzde salon olarak kullanılmaktadır. Zemin katta girişin sol tarafında bulunan ahır ise günümüzde ikiye bölünmüş olup oda olarak kullanılan bölüm ve mutfak olarak yer almaktadır. Bu sebeplerden dolayı zemin katta genel olarak günümüzde adapte olmak için işlev değişiklikleri söz konusudur.	

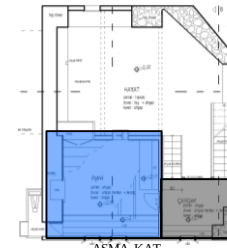
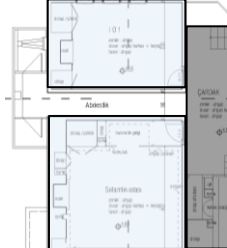
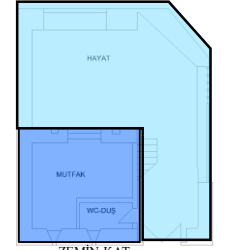
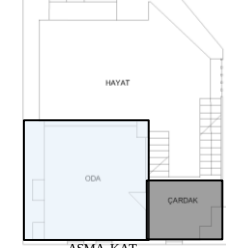
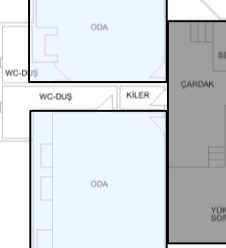
ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME	
 KİMLİK: SELAHATTİN AVCI-EMİNE KÖLEOĞLU EVİ İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 39 PARSEL NO: 11	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: 809 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Zemin Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	1. Kat (Tüm oda ve diğer hacimler) Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI / İŞLEVSEL DEĞİŞİM	
		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT YENİ KULLANIM ZEMİN KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR WC-BANYO Ve DİĞER 1. KAT 1. KAT Zemin Kat: Evin girişi sokağa bakan ön cepheden çift kanatlı kapı ile yapılmaktadır. Girişin sol tarafında ocak bölümü olan ıslıklık bulunmaktadır, sağ tarafında ise üst kata çıkan merdivenler vardır. Bahçe kapısının yanındaki kapıdan günümüzde mutfak olarak kullanılan depoya geçilmektedir. Girişin sağ tarafında iki basamaktan sonra geniş bir sahanlık bulunmaktadır. Bu bölümde iki adet pencere de vardır. 1. Kat: Üst kata çıkınca 3 adet odaya, 1 wc-banyoya ve 1 balkona kapısı olan köşe sofa bulunmaktadır. Büyük odaların iki tanesinde de ocaklık bulunmaktadır. Tüm odaların dolap bölümleri vardır.	
CEPHE DÜZENİ			
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER Konutun ön cephesi sokak tarafına bakmaktadır ve giriş bölümü zemin katta ön cephededir. Üst katta iki farklı odaya ait 3'er olmak üzere 6 adet pencere vardır. Arka cephede zemin katta bahçe kapısı görülmektedir. Üst katta ise 3 adet odaya ait, 2 adet ise sofaya ait 5 tane pencere bulunmaktadır. Sol yan cephe ise sağır cephedir. Sağ yan cephede zemin katta 2 adet pencere bulunmaktadır. Üst katta ise sofadan çıkılan balkon ve 2 penceresi, küçük odaya ait 2 pencere ve büyük odaya ait 1 pencere bulunmaktadır. Mavi renkli kısımlar cephede ahşap dokuyu göstermektedir.			
MEKANSAL ÖRGÜTLENME			
 ZEMİN KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Yapının zemin katı daha önce depo, hayat ve ıslık olarak kullanıldığı için günümüze adapte olurken ıslık ve hayat salona dönüşmüş olup depo ise mutfaka dönüştürülmüştür.			

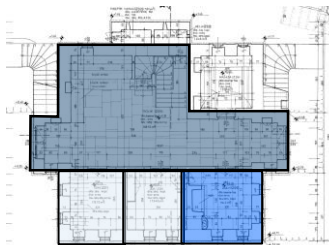
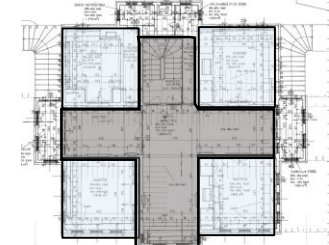
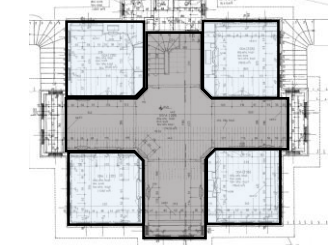
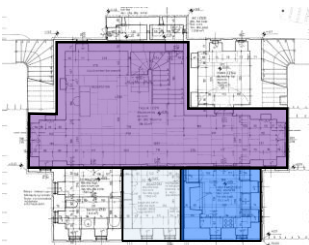
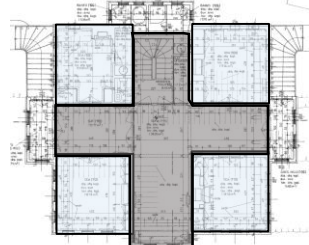
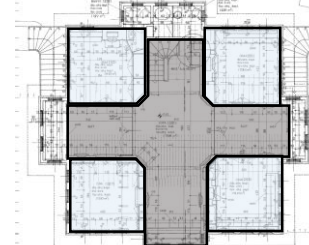
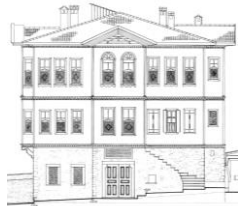
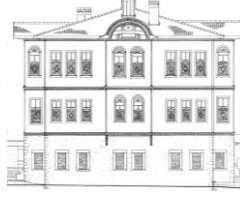
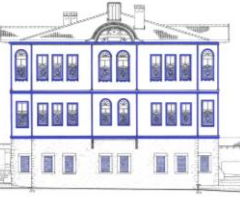
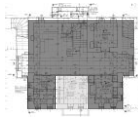
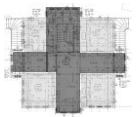
ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME	
 KİMLİK: MUSTAFA CANDAN EVİ İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 39 PARSEL NO: 14	TESCİL DURUMU: 11.05.1990 ENVANTER NO: 808 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Zemin Kat Zemin: Beton Duvar: Taş+Ahşap kalas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	1. Kat (Tüm oda ve diğer hacimler) Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap kalas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI / İŞLEVSEL DEĞİŞİM	
		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT YENİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT 1. KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR WC-BANYO Ve DİĞER Zemin Kat ve 1. Kat Giriş sokak üzerinden çift kanatlı bir kapıyla yapılmaktadır. Bu bölümde üst kata çıkan merdivenler ve koridora açılan bir kapı vardır. Koridorun bir tarafında hayat bir tarafında ise bir oda bulunmaktadır. Bu bölüme aynı zamanda bahçeden de giriş kapısı vardır. Üst kata çıkıldığında köşe sofayla karşılaşılmaktadır. Sofadan 3 ayrı odaya ve koridor bölümüne geçiş sağlanmaktadır. Koridordan küçük bir mutfak ve WC'ye geçiş yapılmaktadır. Ocaklık bulunan büyük odada ise ebeveyn banyosu bulunmaktadır.	
CEPHE DÜZENİ		MEKANSAL ÖRGÜTLENME	
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER Zemin Kat ve 1. Kat Giriş sokak üzerinde olan batı cephesinden yapılmaktadır. Batı cephesinin 1. katında ise odalara ait 3 tane pencere görünmektedir. Ayrıca çıkmayı destekleyen payandalar bulunmaktadır. Doğu görünüşünde ise zemin katta oda ve hayat yani günümüz kullanımıyla salon bölümü olan mekanlara ait 5 tane pencere bulunmaktadır. Üst katta ise oda ve sofaya ait 4 pencere bulunmaktadır. Kuzey cephesi sağır cephedir ve sadece wc-banyo penceresi bulunmaktadır. Güney cephesinde ise zemin katta koridora açılan bir kapı ve oda penceresi bulunmaktadır. Üst katta ise balkon korkulukları ve sofaya ait 2 adet pencere görünüşe girmektedir.		 ZEMİN KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Bağ evlerinde giriş katlarında ahır ve hayat bölümü bulunmakta olup günümüze uygun koşullara getirilirken ise hol kavramı eklenmiştir. Giriş, hol ve salon kısımlarına ayrılması yapının günümüz koşullarına adapte olma şeklidir.	

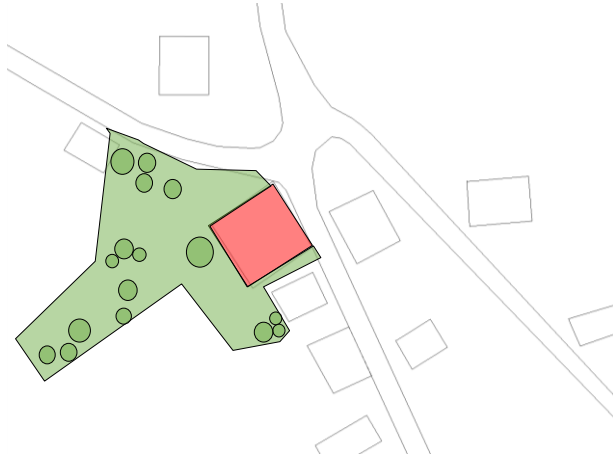
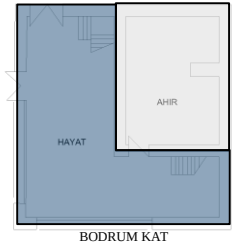
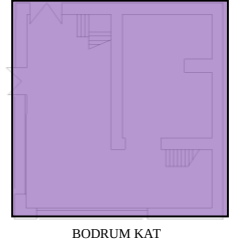
ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: AK Konak İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK KAPI NO: ADA NO: 40 PARSEL NO: 3	TESCİL DURUMU: 08.07.2009 ENVANTER NO: E-1087 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Zemin Kat Zemin: Beton Duvar: Taş+Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	1. Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	Çatı Katı Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI / İŞLEVSEL DEĞİŞİM		
		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI YENİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR WC-BANYO Ve DİĞER Giriş bahçe içinden olup doğu cephesinden yapılmaktadır. Hayat bölümü günümüzde salon olarak kullanılmaktadır. Girişin sağ tarafında ise mutfak bölümü vardır. Sol taraftaki merdivenlerle üst kata çıkılmaktadır. Sofaya çıkıldıktan sonra sol taraftan balkona çıkış yapılabilmektedir. Bu katta 3 oda bulunmaktadır. Odaların ikisinde ocak kısmı bulunmaktadır. Üst kat planı özgün haliyle kullanılmış fakat odalardaki ahşap dolaplara wc-banyo işlevi kazandırılmıştır. Sofadan üst kata çıkan L merdivenden sonra tek hacim olan bir kulesi vardır. Cihannüma olarak da adlandırılan bu bölümde de wc-banyo bulunmaktadır.		
CEPHE DÜZENİ				
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER Zemin Kat , 1. Kat ve Çatı katı (Cihannüma) Giriş bahçe içinden olup doğu cephesinden yapılmaktadır. Doğu cephesinin giriş katında aynı zamanda camekan bölümün bir kısmı görünmektedir. Üst katta ise odalara ait dikdörtgen formulu 6 pencere bulunmaktadır. Cihannümanın da 2 penceresi görünmektedir. Batı cephesinde ise giriş katı sağır cephedir. Üst katta sofaya ve odaya ait 4 pencere vardır. Çatıda ise 2 pencere bulunmaktadır. Kuzey cephesi tüm katlarda sağır cephedir. Güney cephede ise giriş katı camekandır. Üst katta balkon, sofaya ve odaya ait 5 pencere bulunmaktadır. Cihannümada ise 2 tane pencere vardır.				
MEKANSAL ÖRGÜTLENME				
ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Zemin katta bulunan hayat günümüzde salon olarak kullanılmaktadır. Hayatın yanındaki mekan ise eskiden ahır olarak kullanılmakta olup günümüzde mutfak olarak kullanılmaktadır. Üst katta bulunan sağ üst köşedeki oda ise daha önceden mutfak olarak işlevlendirilmiş olup çatı merdiveni kullanımı o mekandan sağlanmaktaydı, günümüzde ise çatıya çıkan merdiven de sofadan kullanılmakta olup mutfak odaya çevrilmiştir.				

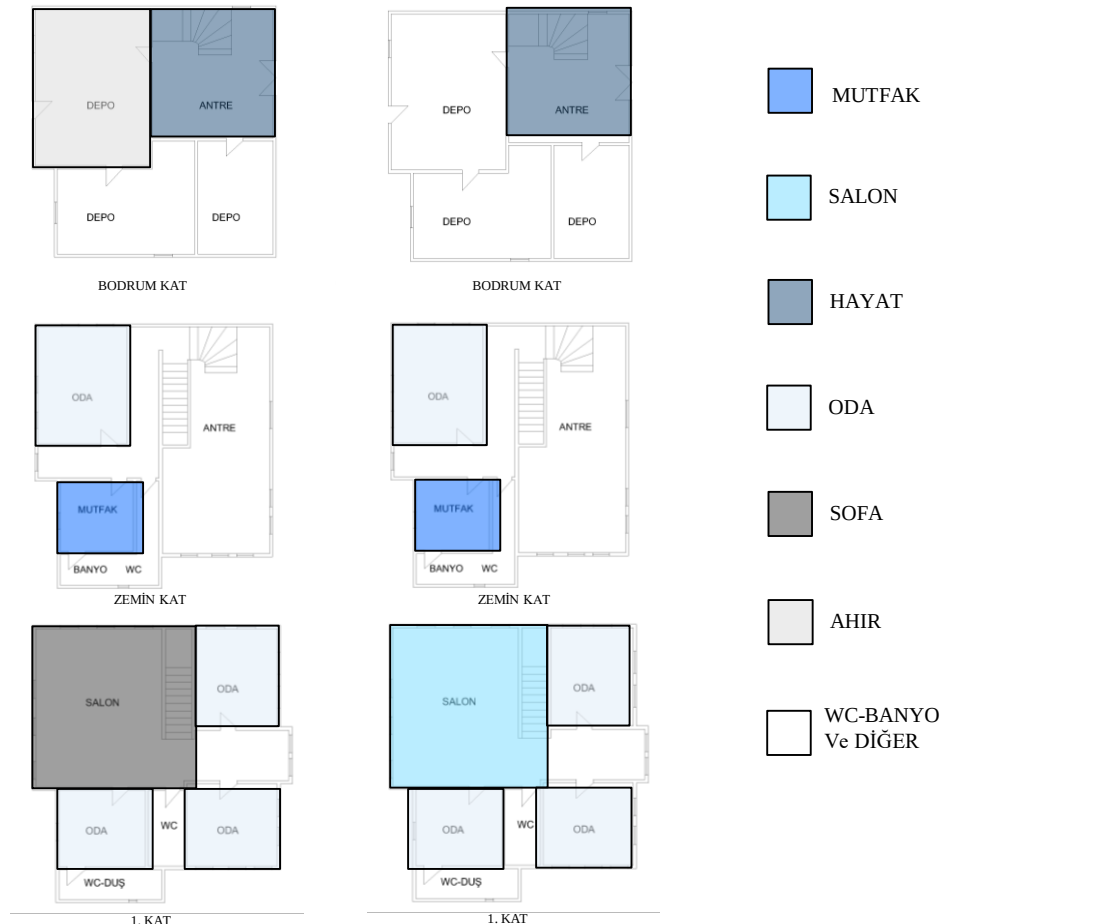
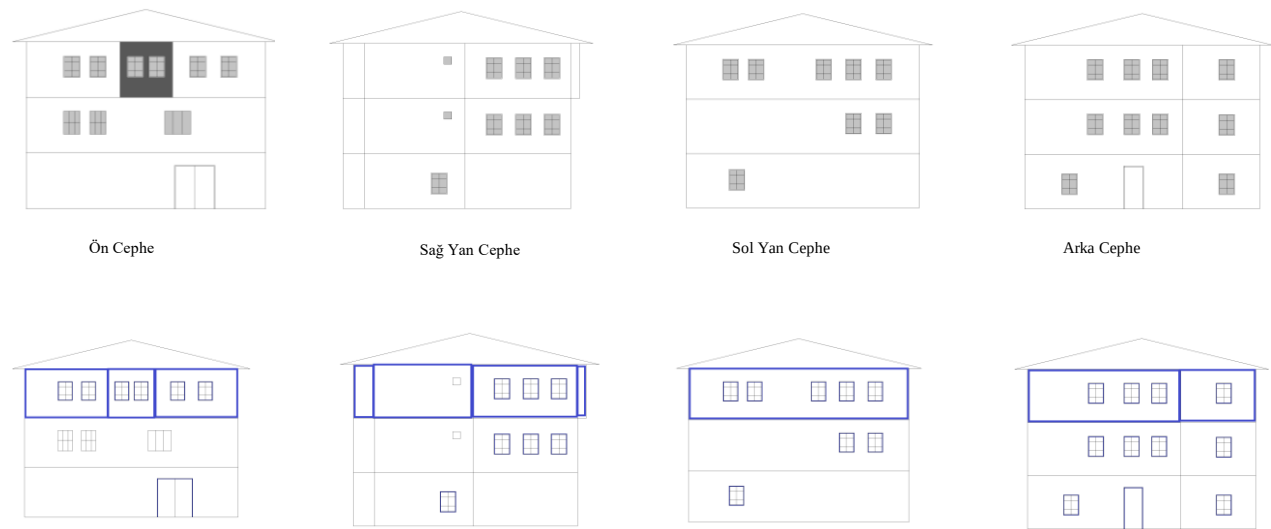
ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: Sami Kavsaoglu Evi İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 38 PARSEL NO: 35	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E-843 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Zemin Kat Zemin: Seramik Kaplama Duvar: Kargir Tavan: Sıva	1. Kat Zemin: Seramik Kaplama Duvar: Kargir Tavan: Sıva	Çatı Katı Zemin: Seramik Kaplama Duvar: Kargir Tavan: Sıva
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
				
CEPHE DÜZENİ		MEKANSAL ÖRGÜTLENME		
 ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER		 ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM		
Zemin Kat , 1. Kat ve Çatı katı (Cihannüma) Girişi ön cepheden olup güney tarafından bahçe içinden yapılmaktadır. Girişin sol tarafında aşevi yani mutfak ve bir oda, sağ tarafında da baş oda yani salon bulunmaktadır. Wc-banyo da bulunmaktadır. Ön cephesinde giriş kapısı ile birlikte 2 si dar olmak üzere 6 tane pencere bulunmaktadır. Bu pencereler üst katta da devam etmektedir. Çatıda ise dış çardak bölümüne gelen kısmın camekanını cepheden okunmaktadır.				

ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E-843 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Bodrum Kat Zemin: Beton Duvar: Taş+Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	Zemin Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	Çatı Katı Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
KİMLİK: İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 40 PARSEL NO: 1		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI YENİ KULLANIM ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA WC-BANYO Ve DİĞER		
CEPHE DÜZENİ	MEKANSAL ÖRGÜTLENME			
 Ön Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER	 ZEMİN KAT 1. KAT ÇATI KATI ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Bodrum Kat: Girişten bodruma inildiğinde ise mutfak, yemek yeme bölümünün ve salonun tek hacimde çözüldüğü geniş bir mekan vardır. Bu bölümden rüzgarlık olarak tasarlanan yerden geçerek bahçeye çıkılmaktadır. Zemin Kat: Evin girişi kuzey cepheden olup zemin kattadır. Bir kat holü ile karşılaşıldıktan sonra sağ tarafta aşağıya inen ve üst kata çıkan dikey sirkülasyon alanı vardır. 265 cm genişliğinde olan bu geniş holün 1 banyo ve 3 tane yatak odasına kapısı açılmaktadır. Yatak odalarından biri oldukça geniş olup giyinme odası ve wc-banyo bulundurmaktadır. Çatı Katı: Giriş katından üst kata çıkıldığında ise büyük bir yatak odası ve banyo bulunmaktadır.			

ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: Ayser Çolak Evi İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 46 PARSEL NO: 10	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E-843 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Bodrum Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	Zemin Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	1. Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
		ESKİ KULLANIM ZEMİN KAT ASMA KAT 1. KAT YENİ KULLANIM ZEMİN KAT ASMA KAT 1. KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR WC-BANYO Ve DİĞER Bahçe içinden güney cephesinden giriş yapılmaktadır. Girişten birkaç basamak çıktıktan sonra hayat bölümüne ulaşılmaktadır. Hayattan birkaç basamakla eskiden ahır, günümüzde ise mutfak olarak kullanılan bölüme ulaşılmaktadır. Hayattan merdivenlerle ara kata çıkıp çardak bölümüne ulaşılmaktadır. Ocak ve gömme dolapların da bulunduğu bu oda eskiden mutfak olarak kullanılmıştır. Çardak bölümünden merdivenlerle ara kattan 1. Kata çıktıktan sonra yüksek sofa denilen bölüme ulaşılmaktadır. Bu katta iki tane daha oda vardır. İki odanın da kendine ait wc-banyosu olmakla birlikte haremlik girişi denilen koridorla çardaktan wc-banyoya geçiş yapılmasına olanak sağlanmaktadır.		
MEKANSAL ÖRGÜTLENME				
 ZEMİN KAT ASMA KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Yapının kullanımı zemin katta ortak alandır, asma kat ve 1. katta ise özel kullanım alanı bulunmaktadır.				

ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: Paçacıoğlu Konak İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: Antep ADA NO: 42 PARSEL NO: 6	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E-843 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: BUTİK OTEL	Bodrum Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	Zemin Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	1. Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
		ESKİ KULLANIM BODRUM KAT ZEMİN KAT 1. KAT YENİ KULLANIM BODRUM KAT ZEMİN KAT 1. KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR RESTORAN WC-BANYO Ve DİĞER Bodrum katında girişin sol tarafında mutfak sağ tarafında ise idare odası vardır. Köşede ise wc ve yanında başka bir oda bulunmaktadır. Taşlık bölümü denilen kısımdan üst kata çıkılır. Zemin katta ise 4 tane oda mevcuttur sofa ile birbirlerine bağlanır odalar. Bu kattan iki ayrı uçtan da giriş yapılabilir. Üst kata çıkıldığında ise aynı plan düzeni devam etmekte olup sofanın köşeleri pahlandırılmıştır açılı gelmektedir. Giriş bölümünde sağ tarafta ambar ve onun karşısında bulunan aşevi vardır. Daha sonra taşlığın daha geniş olduğu bölüme geçilir. Bu bölümde ise iki tane odanın da girişini sağlayan kapılar mevcuttur.		
CEPHE DÜZENİ		MEKANSAL ÖRGÜTLENME		
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER Ön cephede bodrum katta giriş kapısı ve 2 tane hayat bölümüne ait pencere bulunmaktadır. Üst katlarda pencere yoğunluğu fazladır. Katlarda 10'ar tane pencere görünüşe girmektedir. Sağ yan cephede ise bodrum sağır cephe sayılmaktadır. Zemin katta ise iki yan tarafta giriş kapısı görülmektedir. 8 tane pencere görünüşe girmektedir. 1. katta ise 10 tane pencere görülmektedir. Sol yan cephede de pencere yoğunluğu fazla olup bodrum katta 8, üst katlarda 10'ar adet pencere bulunmaktadır. Arka cephede ise bahçe giriş kapısı vardır ve 2 tane pencere bulunmaktadır bodrum katta. Zemin katta ise 10'ar adet pencere bulunmakta olup Paçacıoğlu Konak cephe açısından pencere yoğunluğu fazla olan bir özelliğe sahiptir. Ahşap dokusu fazla yoğunluk göstermemektedir.		 BODRUM KAT ZEMİN KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Bodrum katında kullanım alanı olarak ortak kullanım alanı yoğunluktadır. Üst katlarda ise özel alan ve ortak alanlar bulunmaktadır.		

ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: Gökçüoğlu Konak İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEĞİRMENBAŞI ADA NO: 54 PARSEL NO: 6	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E- Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: BUTİK OTEL	Bodrum Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	Zemin Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç siva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	1. Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç siva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
		ESKİ KULLANIM BODRUM KAT ZEMİN KAT YENİ KULLANIM BODRUM KAT ZEMİN KAT MUTFAK SALON HAYAT ODA SOFA AHIR RESTORAN WC-BANYO Ve DİĞER Sokak üzerinden ana kapıdan eve giriş yapılmaktadır. Evin girişi doğu cephesinden olup bahçeye ise kuzey cephesinden kapısı vardır. Hayat bölümünde ahıra geçen bir kapı da bulunmaktadır. Kuzey ve batı cephesinde ise ahşap dikmelerle camikan bulunmaktadır. Üst kata çıkıldıktan sonra merdivenden yüksek sofaya devam eden birkaç basamak bulunmaktadır. Bu katta iki tane oda ve harem kısmı bulunmaktadır. Odaların ikisinde de ocaklık, wc-duş ve dolaplar bulunmaktadır. Haremden ikinci kata çıkıldığında sofanın iki tarafında da eyvan bulunmaktadır. Sofanın dört köşesi de pahlandırılmış olarak odalara kapısı vardır. Odaların üçünde de ocaklık bulunmaktadır. Hepsinde ise wc-duş ve dolap vardır. Sofaya açılan bir depo ve wc- banyo da ayrıca vardır.		
CEPHE DÜZENİ		MEKANSAL ÖRGÜTLENME		
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe ÇIKMALAR AHŞAP DOKU PENCERELER		BODRUM KAT ZEMİN KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Bodrum katında kullanım alanı olarak ortak kullanım alanı yoğunluktadır. Üst katlarda ise özel alan ve ortak alanlar bulunmaktadır.		

ADRES BİLGİLERİ	YAPININ YASAL STATÜSÜ VE KULLANIMI	TAŞIYICI SİSTEM VE MALZEME		
 KİMLİK: Ayşe Türkan Akçasu Evi İL: KARABÜK İLÇE: SAFRANBOLU MAHALLE: BAĞLARBAŞI SOKAK: DEVELİK ADA NO: 38 PARSEL NO: 28	TESCİL DURUMU: 27.11.1990 ENVANTER NO: E-843 Kaynak: Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Envanteri ÖZGÜN KULLANIMI: KONUT BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT	Bodrum Kat Zemin: Beton Duvar: Taş Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon	Zemin Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama	1. Kat Zemin: Düz ahşap kaplama Duvar: Ahşap karkas+Kerpiç dolgu+Kerpiç sıva+Kerpiç badana Tavan: Düz ahşap konstrüksiyon+Düz ahşap kaplama
	YAPININ PARSEL YERLEŞİMİ	PLAN ŞEMASI		
		 Evin girişi sokak üzerinden olup çift kanatlı bir kapıyla sağlanmaktadır. Giriş katı depo olarak kullanılmakta olup holden üst kata köşeli bir merdivenle çıkılmaktadır. Depoların birinde bahçeye doğrudan çıkış yapılabilmektedir. Üst kata çıkıldıktan sonra geleneksel konut tipinde bulunmayan koridor unsuruyla karşılaşılmaktadır. Bu koridordan oturma odasına, mutfığa ve wc'ye geçiş vardır. Her bölümde de gün ışığından faydalanabilmek için ve havalandırma olarak kullanılmak için pencere açıklıkları bulunmaktadır. En üst katta ise merdivenlerden çıkıldığında sağ tarafta salon bulunmaktadır. Hole açılan oturma odaları, yatak odası, wc bulunmaktadır. Yatak odalarının birinde ebeveyn banyosu da bulunmaktadır. Her birimin penceresi bulunmaktadır.		
CEPHE DÜZENİ		MEKANSAL ÖRGÜTLENME		
 Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe Ön Cephe Sağ Yan Cephe Sol Yan Cephe Arka Cephe		 BODRUM KAT ZEMİN KAT 1. KAT ÖZEL KULLANIM ORTAK KULLANIM Bodrum katında kullanım alanı olarak ortak kullanım alanı yoğunluktadır. Üst katlarda ise özel alan ve ortak alanlar bulunmaktadır.		

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : AK, Cansu Nur
 Uyruğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 12.08.1993, Ankara
 Medeni hali : Bekar
 Telefon : 0 (539) 673 76 99
 e-mail : cansunur.ak@gazi.edu.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	Devam ediyor
Lisans	Çankaya Üniversitesi / Mimarlık	2015
Lise	Trabzon Lisesi	2011

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2018-Halen	Karabük Kent Yapı Denetim Ltd. Şti.	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce, Almanca, Rusça

Yayınlar

Ak, C. N. ve Sahil, S. (2019). *Safranbolu, Bağlarbaşı Mahallesi'ndeki Konut Mimarisinin İncelenmesi*. 4. Uluslararası Mühendislik, Mimarlık ve Tasarım Kongresi, sunulmuş bildiri, İstanbul.

Hobiler

Piyano, Gitar, Tenis

DİZİN

A

Ahşap · xvi, 8, 9, 19, 20, 21, 32, 37, 38, 41, 48, 50, 52, 53, 55, 58, 60, 61, 65, 66, 70, 71, 73, 83, 93, 94, 102, 103, 116, 127, 133, 135

Ambar · 17

Aşevi · 17

B

Bahna · 17

C

Cephe · viii, 29, 51, 107, 116

Ç

Çardak · 18, 62

D

Dönme dolap · xvi, 18

E

Eyvan · 18, 25, 94

G

Gliste · 19

Güsülhane · 19

H

Harem · 18, 20, 34, 35

Hayat · 17, 20, 25, 37, 38, 52, 61, 63, 65, 66, 102, 120

K

Kent · iv, v, 4, 9, 11, 12, 13, 14, 117, 131

Konut · viii, 3, 4, 30, 117, 119, 120, 121, 130, 137

M

Muşabak · 20

S

Safranbolu · iv, v, vi, vii, viii, ix, x, iii, v, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 30, 36, 38, 43, 46, 52, 54, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 129, 130, 132, 134, 135, 137

Sedir · 21

Selamlık · xvi, v, 18, 20, 34, 35, 39, 40, 116

Sofa · 17, 25, 28, 33, 39, 62, 66, 83, 90, 102, 111

T

Taş · xvi, 9, 17, 30, 31, 32, 37, 38, 45, 48, 50, 52, 53, 55, 57, 60, 73, 93, 102, 125, 126, 127, 133

Türk Evi · iv, vii, viii, 17, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 38, 116, 118

Y

Yüklük · 21, 33

GAZİ GELECEKTİR..